

Bruselj, 11. december 2025
(OR. en)

16772/25

**Medinstitucionalna zadeva:
2025/0399 (COD)**

**ENER 677
TRANS 644
RELEX 1683
ECOFIN 1735
ENV 1384
CODEC 2126
IA 231**

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	11. december 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 1006 final
Zadeva:	Predlog UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789 ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2022/869

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 1006 final.

Priloga: COM(2025) 1006 final

Bruselj, 10.12.2025
COM(2025) 1006 final

2025/0399 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789 ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2022/869

{SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2001 final}

(Besedilo velja za EGP)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Namen tega predloga je prispevati k pravočasnemu in učinkovitemu razvoju ter interoperabilnosti odporne energetske infrastrukture po vsej EU. Infrastruktura energetskih omrežij ima ključno vlogo pri oživitvi konkurenčnosti EU, zagotavljanju varnosti naše Unije ter pri energetskem prehodu in razogljichenju. Hkrati se razvoj energetskih omrežij srečuje z novimi in pomembnimi izzivi.

Omrežja električne energije bodo morala zadovoljiti vse večje povpraševanje, povezano z elektrifikacijo končnih porab in povečanjem vodikovega sistema. Elektrifikacija porabe končne energije v Uniji naj bi se povečala s sedanjih približno 23 % na približno 32 % leta 2030, kot je določeno v dogovoru o čisti industriji¹. Države članice bi si morale prizadevati za 15-odstotno raven elektroenergetske medsebojne povezanosti do leta 2030². Omrežja bodo morala vključevati 2,2–2,4 TW zmogljivosti za obnovljive vire energije, da bi dosegla cilje EU za leto 2040³. Omrežja bo treba prilagoditi tako, da bo EU imela bolj decentraliziran, digitaliziran in prožen elektroenergetski sistem z milijoni strešnih sončnih panelov in lokalnimi energetskimi skupnostmi, ki bodo dajale svoje vire v souporabo. Do leta 2040 bo treba v omrežja za prenos in distribucijo električne energije vložiti 1,2 bilijona EUR, v vodikova omrežja pa 240 milijard EUR⁴. Samo obnovljivi viri energije na morju bi se morali do leta 2050 povečati za do 360 GW⁵, povezati pa bi jih bilo treba s kopnim, tudi s potrebnimi krepitvami kopenskega omrežja. **Vodik bo pomemben pri razogljichenju industrijskih in prometnih procesov, pri katerih elektrifikacija ni uresničljiva rešitev.** Vodikova omrežja bodo povezovala središča proizvodnje in odjema po vsej Evropi, kadar proizvodnja vodika na kraju samem ni izvedljiva.

V **Draghijevem poročilu**⁶ je bil poziv k poenostavitvi in racionalizaciji postopkov izdaje dovoljenj in upravnih postopkov ter k usklajenemu strateškemu pristopu k razvoju čezmejne infrastrukture med EU in državami članicami. Svet je pozval Komisijo, da predlaga okrepljen okvir za načrtovanje in postavitve omrežja, ki bo skladen s cilji EU⁷. V sklepih z dne 16. junija 2025⁸ je Komisijo pozval, da predlaga sveženj za omrežja, ki bo med drugim vključeval ukrepe za poenostavitve pravil EU o omrežjih, povezovanje potreb na ravni EU, regionalnih in nacionalnih potreb, zagotavljanje izvajanja projektov, razvoj učinkovitih mehanizmov za delitev stroškov za čezmejne projekte skupnega interesa ter oceno potrebe po nadaljnjih zakonodajnih predlogih za pospešitev izdajanja dovoljenj za energetske

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljichenje (COM(2025) 85 final).

² Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov.

³ COM(2025) 524 final, Predlog uredbe o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti.

⁴ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A., idr., [Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy](#) (Naložbe v evropsko energetske infrastrukturo, potrebne za razogljichenje gospodarstva), 2025; samo naložbene potrebe za distribucijska omrežja znašajo 730 milijard EUR.

⁵ https://energy.ec.europa.eu/news/member-states-agree-new-ambition-expanding-offshore-renewable-energy-2024-12-18_en.

⁶ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_sl#paragraph_47059.

⁷ Sklepi Sveta za energijo z dne 30. maja 2024 o spodbujanju trajnostne infrastrukture elektroenergetskega omrežja, 10459/24.

⁸ Svet Evropske unije, 10279/25.

infrastrukturo. **Evropski svet** je v svojih sklepih pozval tudi k dolgoročnemu načrtovanju naložb za celotno Unijo, da bi trg EU z električno energijo postal popolnoma integriran in medsebojno povezan, kar bi prispevalo k energetske varnosti Unije, pa tudi k zaščiti in odpornosti infrastrukture⁹. **Evropski parlament** je poudaril pomen posodobitve in širitve omrežij ter naložb v digitalizacijo s poudarkom na integriranem medsektorskem načrtovanju na več ravneh¹⁰. Poudarja tudi, da je čezmejna infrastruktura pogoj za uspešno poglobitev enotnega trga in povečanje odpornosti Unije¹¹.

Uredba o TEN-E, sprejeta leta 2013, je k osrednjim ciljem energetske politike Unije prispevala z določitvijo pravil za določitev in zagotovitev pravočasne priprave projektov skupnega interesa, ki bodo zagotovili interoperabilnost vseevropskih energetskih omrežij, delovanje notranjega trga energije, zanesljivo oskrbo v Uniji in vključitev oblik energije iz obnovljivih virov. Prispevala je tudi k racionaliziranim postopkom za izdajo dovoljenj za projekte skupnega interesa ter določila regulativno pomoč, pravila in smernice za čezmejno delitev stroškov in s tveganji povezane pobude v zvezi s projekti skupnega interesa ter pogoje za dostop do financiranja iz Instrumenta za povezovanje Evrope (IPE). Uredba o TEN-E je bila leta 2022 revidirana, da bi se okvir uskladil s ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 v okviru evropskega zelenega dogovora.

Čeprav so cilji uredbe o TEN-E pretežno še veljavni, je treba odpraviti več pomanjkljivosti, da bo okvir primeren za podporo razogljičenemu, konkurenčnemu in odpornemu energetskega sistemu do leta 2050 v skladu s cilji dogovora o čisti industriji in evropskimi podnebnimi pravili.

Prvič, obstoječi in načrtovani infrastrukturni projekti niso dovolj usmerjeni v doseganje energetskih in podnebnih ciljev EU. Med našimi potrebami po čezmejni infrastrukturi za prenos električne energije ter hitrostjo in stopnjo razvoja infrastrukture na ravni prenosnega in distribucijskega omrežja obstaja precejšnja vrzel¹². Kar zadeva električno energijo, bo približno polovica čezmejnih potreb po električni energiji za leto 2030 (41 GW od 88 GW) ostala neizpolnjena, ta vrzel pa naj bi se v naslednjem desetletju še povečala. Do leta 2040 bodo potrebe po čezmejni zmogljivosti za proizvodnjo električne energije znašale 108 GW¹³. Neizpolnitev infrastrukturnih potreb bi lahko oviralo razogljičenje sistema, ogrozilo zanesljivost oskrbe z električno energijo ter morda povzročilo nadaljnjo razdrobljenost trga in višje cene energije. Z vidika učinkovitosti sistema sedanji okvir ne upošteva uporabe alternativ širitvi omrežja, kot so nežične ali digitalne rešitve. Poleg tega bosta izboljšano načrtovanje in integracija vodikovega omrežja ključna za zagotovitev optimizacije sistema in razogljičenja industrije.

Drugič, izvajanje čezmejnih infrastrukturnih projektov poteka prepočasi, kar povečuje skupne stroške projektov in ovira razvoj omrežja. Dokončanje projektov elektroenergetske infrastrukture traja za prenosna omrežja do 10 let. Zamude se pogosto pripisujejo težavam

⁹ Sklepi Evropskega sveta iz marca 2025, EUCO 1/25.

¹⁰ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. junija 2025 o omrežjih za prenos električne energije (2025/2006(INI)).

¹¹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. maja 2025 o [prenovljenem dolgoročnem proračunu za Unijo v spreminjajočem se svetu](#) (2024/2051(INI)).

¹² ACER (2024), Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (2024 Monitoring Report) (Razvoj infrastrukture za prenos električne energije za podporo konkurenčnemu in trajnostnemu energetskega sistemu) (Poročilo o spremljanju za leto 2024).

¹³ ENTSO-E (2025), TYNDP 2024: Opportunities for a more efficient European power system by 2050. Infrastructure Gaps Report (Desetletni načrt za razvoj omrežja iz leta 2024: priložnosti za učinkovitejši evropski elektroenergetski sistem do leta 2050 – Poročilo o infrastrukturnih vrzelih).

pri doseganju dogovora o **delitvi stroškov**, kadar projekti prinašajo koristi zunaj držav članic gostiteljic. Z večjo povezanostjo čezmejne infrastrukture naj bi se povečalo tudi število takih projektov, koristi katerih se pojavljajo

zunaj držav članic gostiteljic. Poleg tega so zamude v **postopkih izdaje dovoljenj** še naprej ključno ozko grlo, saj predstavljajo več kot polovico časa, potrebnega za dokončanje infrastrukturnega projekta za prenos električne energije.

Nazadnje, pomisleki glede varnosti infrastrukture. Pri nedavnih incidentih na področju fizične in kibernetске varnosti je prišlo do izraza tveganje, da energetska infrastruktura Unije postane tarča sovražnih akterjev, kar bi imelo posledice za gospodarske stroške in stabilnost našega energetskega sistema. Akterji iz tretjih držav se tudi vse bolj zanimajo za naložbe v energetska infrastrukturo Unije, to pa lahko poveča izpostavljenost EU tveganjem, povezanim z energetska varnostjo. Poleg naklepniš sabotaž vplivajo tudi na odpornost energetske infrastrukture EU tudi nastajajoča tveganja, med drugim naravne nevarnosti in vplivi, povezani s podnebjem.

Namen tega predloga za revizijo uredbe o TEN-E je reševati ta vprašanja, ki so bila navedena v spremnem poročilu o oceni učinka in izvajanju k temu predlogu. S predlogom bodo uvedene zlasti spremembe, ki bodo:

- zagotovile, da projekti, vključeni v razvojne načrte omrežja in izbrani kot projekti skupnega interesa/projekti vzajemnega interesa, ustrezno in učinkovito izpolnjene ugotovljene infrastrukturne potrebe ob ustreznem upoštevanju nežičnih rešitev,
- omogočile lažjo uporabo orodij za delitev stroškov za hitrejšo uvedbo čezmejnih infrastrukturnih projektov, s čimer bi se povečala uporaba orodij za delitev stroškov in skrajšal čas uvedbe projektov;
- poenostavile in pospešile postopke izdaje dovoljenj za čezmejne projekte energetske infrastrukture (projekti skupnega interesa/projekti vzajemnega interesa), da bo mogoče spoštovati obstoječe roke,
- okrepile fizično in kibernetško varnost ter odpornost čezmejne energetske infrastrukture.

Poleg tega je bil v tej pobudi ocenjen in ugotovljen niz ukrepov za poenostavitev in izboljšanje učinkovitosti uredbe o TEN-E ter za znižanje stroškov zagotavljanja skladnosti s predpisi in regulativnih stroškov za deležnike, kjer je mogoče (glej nadaljevanje).

• **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Ta predlog je odgovor na zavezo Komisije iz akcijskega načrta za cenovno dostopno energijo¹⁴, da bo predlagala sveženj za evropska omrežja, ki bo vključeval zakonodajne in nezakonodajne ukrepe, da se med drugim poenostavi uredba o TEN-E, zagotovita čezmejno integrirano načrtovanje in uresničevanje projektov, zlasti v zvezi s povezovalnimi vodi, racionalizira izdajanje dovoljenj za omrežja, izboljša načrtovanje distribucijskih omrežij električne energije, pospeši povečanje trga vodika ter spodbudijo digitalizacija in inovacije. Predlog temelji na reviziji uredbe o TEN-E iz leta 2022 in akcijskem načrtu EU za omrežja iz leta 2023¹⁵, ki je bil osredotočen na izvajanje okvira uredbe o TEN-E.

Instrument za povezovanje Evrope (IPE) dopolnjuje uredbo o TEN-E z rešitvami za vrzel v financiranju pri tistih projektih skupnega interesa, ki imajo sicer visoko družbenoekonomsko

¹⁴ COM(2025) 79 final.

¹⁵ COM(2023) 757 final.

in družbeno vrednost, vendar ne morejo preživeti na trgu. Upravičenost do finančne pomoči v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope je povezana s področjem uporabe kategorij infrastrukture, ki jih zajema revidirana uredba o TEN-E, saj je pri čezmejnih infrastrukturnih projektih status projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa predpogoj za financiranje iz Instrumenta za povezovanje Evrope. Predlog je skladen s sedanjim Instrumentom za povezovanje Evrope v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 ter s predlogom instrumenta za povezovanje Evrope v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034, ki poudarja „ključni pomen prave energetske unije in dobro povezanih infrastrukturnih omrežij EU“ z znatnim povečanjem proračuna, predlaganega za instrument za povezovanje Evrope na področju energetike¹⁶.

Predlog je skladen tudi s splošnimi in drugimi cilji, določenimi v direktivi in uredbi o trgu z električno energijo, uredbi o upravljanju ter direktivi o energiji iz obnovljivih virov, zlasti, ker omogoča povezovanje energetskih trgov Unije ter obsežno uvajanje in vključevanje obnovljivih virov energije in rešitev za zagotavljanje prožnosti.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Ta predlog dopolnjuje druge pobude, katerih namen je ustvariti bolj povezan evropski energetski trg. Skladen je tudi s predlaganim podnebnim ciljem EU za leto 2040 in obveznostjo podnebne nevtralnosti do leta 2050, kot je določena v evropskih podnebnih pravilih. Ta predlog je sprejet skupaj s spremembo direktive, katere namen je pospešiti izdajanje dovoljenj za projekte energetske infrastrukture, vključno s prenosnimi in distribucijskimi omrežji, shranjevanjem energije in polnilnimi postajami, ter projekte na področju energije iz obnovljivih virov, da bi olajšali njihovo hitro uvajanje.

Namen revizije uredbe o TEN-E je podpreti cilje zakonodaje o trgu z električno energijo z zagotavljanjem, da bo infrastruktura prinesla dodatno socialno-ekonomsko blaginjo, ter še okrepiti učinkovito uporabo obstoječe infrastrukture. Morebitni ukrepi za krepitev ciljev elektroenergetske medsebojne povezanosti, določenih v uredbi o upravljanju, bodo ocenjeni v okviru revizije navedene uredbe ter ukrepov za nadaljnjo podporo potrebnim ravnem nacionalnih naložb v energetske infrastrukturo.

Varnostni ukrepi iz tega predloga temeljijo na zahtevah horizontalne zakonodaje o varnosti, vključno z direktivo EU o odpornosti kritičnih subjektov¹⁷, direktivo NIS 2¹⁸ in omrežnim kodeksom s sektorskimi pravili za vidike kibernetске varnosti čezmejnih pretokov električne energije¹⁹. Ukrepi, predlagani v tem predlogu, podpirajo cilje in izvajanje navedene zakonodaje ter okvir za pregled neposrednih tujih naložb v Unijo, hkrati pa so posebej osredotočeni na infrastrukturo, ki spada na področje uporabe uredbe o TEN-E. Pri reviziji okvira EU za energetske varnost iz leta 2026 bo energetska varnost obravnavana horizontalno, s čimer bo dopolnjen pristop, specifičen za omrežje, iz tega predloga.

¹⁶ COM(2025) 547 final: Predlog uredbe o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope za obdobje 2028–2034.

¹⁷ Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES.

¹⁸ Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetске varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2).

¹⁹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/1366 z dne 11. marca 2024 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z oblikovanjem omrežnega kodeksa s sektorskimi pravili za vidike kibernetске varnosti čezmejnih pretokov električne energije.

Akt o pospeševanju industrije bo vključeval ukrepe za pospešitev izdajanja dovoljenj za projekte za razogljichenje energetske intenzivnih panog. Zadostna zmogljivost omrežja in pravočasna priključitev na omrežje sta ključna za elektrifikacijo industrije, zato se pobudi razvijata v tesnem sodelovanju²⁰. Predlog je pomemben tudi za pobudo za vsesredozemsko sodelovanje na področju energije in čistih tehnologij ter pakt za Sredozemlje.

Glede na načrtovani sveženj o zajemanju, uporabi in shranjevanju ogljika (CCUS) ta predlog ne bo obravnaval načrtovanja čezmejne infrastrukture za ogljikov dioksid. Spričo močne povezanosti načrtovanja omrežij na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter sektorja ogrevanja in hlajenja zahteva nedavna revizija direktive o plinu²¹ tesnejše usklajevanje med sektorji. Namen svežnja za omrežja je te zahteve nadgraditi. Poleg tega bodo prihodnji akcijski načrt za elektrifikacijo, strateški načrt za digitalizacijo in umetno inteligenco v energetske sektorju ter strategija za ogrevanje in hlajenje pomembno prispevali k načrtovanju omrežij v prihodnosti. Sveženj prav tako podpira prihodnji akt o razvoju računalništva v oblaku in umetne inteligence za privabljanje naložb v podatkovna središča.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Predlog temelji na členu 172 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki določa pravno podlago za sprejetje smernic, ki zajemajo cilje, prednostne naloge in splošno zasnovane ukrepe, predvidenih na področju vseevropskih omrežij, kot je določeno v členu 171. V smernicah naj bi bili navedeni projekti skupnega interesa, ki so potrebni, da bo vseevropsko energetske omrežje ustrezalo svojemu namenu, in določeni pogoji, pod katerimi lahko EU te projekte finančno podpira.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Predlagane spremembe izpolnjujejo načelo **subsidiarnosti**, saj bo ukrepanje na ravni Unije s posodobitvijo in razvojem evropskega čezmejne energetskega omrežja učinkoviteje prispevalo k nadaljnjemu povezovanju energetskega trga Unije kot ukrepanje na nacionalni ravni.

Potreba po ukrepanju na ravni EU

Infrastruktura za prenos energije (vključno z infrastrukturo za medsebojno povezana odobalna omrežja in pametna omrežja) ima zaradi čezmejnih vplivov evropsko dodano vrednost in je bistvena za uresničitev podnebno nevtralnega energetskega sistema. Uredba o TEN-E je prispevala k doseganju rezultatov v zvezi s povezovanjem trgov energije, konkurenco in zanesljivo oskrbo z energijo v Uniji. Za razvoj čezmejne energetske infrastrukture je potreben okvir za regionalno sodelovanje med državami članicami. Za notranji trg energije je potrebna čezmejna infrastruktura, za njen razvoj pa je potrebno sodelovanje dveh ali več držav članic, od katerih ima vsak svoj regulativni okvir.

Nacionalna ureditev in načrtovanje ne zadostujeta, saj posamezne nacionalne uprave niso pristojne za čezmejno načrtovanje infrastrukture. Notranji elementi omrežja pomembno vplivajo na možnosti razvoja čezmejne infrastrukture, kar posledično vpliva na čezmejno

²⁰ Na primer potrebe industrije v smislu porabe energije bi se morale ustrezno odražati v nacionalnih razvojnih načrtih omrežja in obratno, v industrijski politiki je treba prepoznati pomen načrtovanja infrastrukture ob upoštevanju potreb po omrežni in cevovodni infrastrukturi za H₂ in CO₂.

²¹ Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES.

trgovino. Tesnejše usklajevanje nacionalnega in evropskega načrtovanja je potrebno zaradi prepletenosti omrežja EU in za to, da se vzpostavi učinkovitejši energetska sistem.

Dodana vrednost EU

Uredba o TEN-E je prinesla dodatno vrednost v primerjavi s tistim, kar bi bilo mogoče doseči zgolj na nacionalni ali regionalni ravni. Po zaslugi statusa projekta skupnega interesa je bilo med letoma 2013 in 2025 zaključenih več kot 100 projektov. Pospešena elektrifikacija, razogljičenje in digitalizacija industrije ter uvajanje projektov na področju energije iz obnovljivih virov zahtevajo okrepitev energetske infrastrukture tako hitro kot še nikoli, česar ni mogoče doseči zgolj z nacionalnimi ukrepi. Učinkovitejše čezmejno načrtovanje bo izboljšalo vključevanje čistih virov energije in zadovoljilo potrebe trga električne energije, kar bi EU pomagalo doseči energetske in podnebne cilje. Bolj povezan trg spodbuja razvoj in uporabo inovativnih tehnologij za prenos in distribucijo energije ter prispeva k prožnosti sistema in zanesljivosti oskrbe. Rezultat tega sta lahko učinkovitejše omrežje in boljša čezmejna trgovina za stroškovno učinkovitejši in varnejši energetska sistem.

• **Sorazmernost**

Pobuda je skladna z načelom sorazmernosti. Spada v obseg ukrepanja na področju vseevropskih energetska omrežij, kot je opredeljeno v členu 170 PDEU. Ukrep politike je sorazmeren z obsegom in naravo težav, ugotovljenih v oceni učinka, ter doseganjem zastavljenih ciljev pobude. Predlagana revizija uredbe o TEN-E ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje splošnega cilja zagotavljanja pravočasnega in učinkovitega razvoja ter interoperabilnosti odporne energetska infrastrukture, energije iz obnovljivih virov in prožnosti, vključno s shranjevanjem energije in polnilnimi postajami po vsej EU.

Predlagani ukrepi prispevajo k učinkovitejšemu obravnavanju potreb Unije po energetska infrastrukturi, zagotavljajo hitrejše izvajanje projektov ter povečujejo odpornost infrastrukture energetskega omrežja EU, ne da bi povzročali znatne stroške za operaterje prenosnih sistemov in predlagatelje projektov, države članice, nacionalne regulativne organe ter Agencijo Evropske unije za sodelovanje energetska regulatorjev (ACER).

Komisija je na podlagi rezultatov poročila o izvajanju ocenila več možnosti politike, ki zajemajo štiri področja učinkov sedanjega okvira vseevropskega energetskega omrežja, in sicer načrtovanje infrastrukture in izvajanje projektov, delitev stroškov in koristi, izdajo dovoljenj ter varnost. Primerjava možnosti (glej oddelka 6 in 7 poročila o oceni učinka) kaže, da je možnost politike 2 najprimernejša za doseganje specifičnega cilja pobude, ne da bi zadevnim akterjem naložila nesorazmerno dodatno breme. Predlog temelji na možnosti politike 2, ki se zdi sorazmerna z naravo težave, saj je osredotočena na racionalizacijo sedanjih postopkov in ponuja nova vsebinska orodja, ki se štejejo za učinkovita pri doseganju splošnih ciljev te pobude.

• **Izbira instrumenta**

Glede na splošno pozitivne izkušnje z izvajanjem sedanje uredbe o TEN-E in pozitivno oceno prejšnje uredbe je izbrani instrument uredba, učinkovit instrument, ki se neposredno uporablja in je v celoti zavezujoč ter zagotavlja enotno izvajanje in pravno varnost.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

• **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Zaradi obsega predlagane revizije in nedavne spremembe uredbe o TEN-E leta 2022 naknadne ocene ni bilo mogoče izvesti. Namesto tega je bilo pripravljeno poročilo o

izvajanju, ki je bilo vključeno v poročilo o oceni učinka. Poročilo o izvajanju se osredotoča na uspešnost posebnih določb, uvedenih in revidiranih v okviru revizije uredbe o TEN-E iz leta 2022. Nadomešča popolno oceno, ki bi se pričakovala šele v okviru pregleda uredbe o TEN-E, ki naj bi bil opravljen leta 2027²². Ocena je bila nazadnje izvedena med januarjem 2019 in septembrom 2020 v okviru revizije uredbe o TEN-E iz leta 2022²³.

V poročilu o izvajanju so bili dokazi za potrebo po nadaljnjih izboljšavah, in sicer v zvezi z razvojem scenarijev, določitvijo infrastrukturnih potreb in posledičnim desetletnim načrtom za razvoj omrežja, izbiro in oceno projektov skupnega interesa/projektov vzajemnega interesa ter okviri za čezmejno razporeditev stroškov in izdajo dovoljenj. V poročilu je bilo ugotovljeno, da so postopki razvoja scenarijev in ugotavljanja infrastrukturnih vrzeli pomanjkljivi in vključujejo zamude, ki ovirajo njihovo uspešnosti pri doseganju ciljev uredbe o TEN-E. Komisija in agencija ACER imata malo možnosti za usmerjanje procesa v smeri opredelitve ključnih projektov za Unijo. Čeprav so spremembe uredbe o TEN-E glede izdaje dovoljenj v okviru revizije iz leta 2022 na splošno dosegle načrtovani cilj povečanja jasnosti in prožnosti postopkov, bi bilo mogoče uvesti dodatne izboljšave za podporo pospešitvi postopkov, kar bi prispevalo k splošni učinkovitosti postopka. Kar zadeva čezmejno razporeditev stroškov, so določbe uredbe o TEN-E olajšale delitev stroškov naložb za projekte skupnega interesa/vzajemnega interesa, predvsem za podporo vlogam za sredstva iz Instrumenta za povezovanje Evrope. Vendar so bile države, ki niso gostiteljice, le redko vključene v odločitve o čezmejni razporeditvi stroškov, v sektorju električne energije pa ni bila vključena nobena. Pri spodbujanju dodatnih naložb iz držav, ki niso gostiteljice, je bila zato učinkovitost določb omejena, čeprav bi lahko sicer imele velike koristi od projektov.

Namen tega predloga je ta vprašanja, navedena v poročilu o izvajanju, ki je priloženo poročilo o oceni učinka, obravnavati s ciljnim spremembami uredbe o TEN-E.

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija je v skladu s smernicami za boljše pravno urejanje med 13. majem in 5. avgustom 2025 na spletišču Povejte svoje mnenje izvedla celovito spletno javno posvetovanje. Posvetovanje je zajemalo naslednje teme: (i) splošno delovanje uredbe o TEN-E, (ii) načrtovanje infrastrukture EU, (iii) načrtovanje električnega omrežja na nacionalni ravni, (iv) zmogljivost gostovanja v omrežju električne energije, (v) izdajanje dovoljenj, (vi) naložbe v omrežno infrastrukturo, (vii) dobavne verige, (viii) digitalizacija in odpornost ter (ix) poenostavitev.

V okviru posvetovanja je bilo prejetih skupno 197 odgovorov. Poleg tega sta bili preko namenskega poštnega predala za posvetovanje prejeti dve elektronski sporočili. Na vsako vprašanje izbirnega tipa je bilo v okviru javnega posvetovanja prejetih 197 odgovorov, kar pomeni, da je vsak anketiranec odgovoril na vsako vprašanje. Pri nekaterih vprašanjih so bili anketiranci z uporabo petstopenjske lestvice vprašani, koliko se strinjajo ali ne strinjajo z izjavami. Lestvica je vsebovala odgovore (i) nikakor se ne strinjam, (ii) deloma se ne strinjam, (iii) niti se ne strinjam niti ne ugovarjam, (iv) deloma se strinjam, (v) povsem se strinjam. Na voljo je bila tudi možnost „ne vem“.

²² Glej člen 22 uredbe o TEN-E.

²³ Evropska komisija, Generalni direktorat za energijo, ECORYS, Ramboll, REKK, Shepherd in Wedderburn, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., Jansen, L., Juárez, V., Kácsor, E., Mezösi, A., Nigohosyan, D., Nguyen, N., Rodger, S., Selei, A., Takácsné Tóth, B., Møller Thomsen, S., Til, H. v., Yagafarova, A., *Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure – Final report* (Podpora presoji Uredbe (EU) št. 347/2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo: končno poročilo), Urad za publikacije, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>.

Mnenja deležnikov so bila deljena glede tega, ali desetletni načrt za razvoj omrežja in nacionalni razvojni načrti za razvoj prenosnih omrežij zagotavljajo integrirano in skladno načrtovanje na ravni EU in nacionalni ravni. Prav tako so bila različna mnenja o tem, koliko so v desetletnem načrtu za razvoj omrežja ugotovljene vse potrebe po čezmejni infrastrukturi. Kljub temu je večina (54 %) navedla, da bi bilo treba sedanji okvir upravljanja desetletnih načrtov za razvoj omrežja, vključno z vlogami deležnikov, revidirati, da bi se povečala njegova učinkovitost. Še več, v skladu z zakonodajnim predlogom je približno polovica (44 %) menila, da desetletni načrt za razvoj omrežja ne zadostuje za odpravo ugotovljenih infrastrukturnih vrzeli, večina (60 %) pa se je strinjala, da bi morali nacionalni projekti jasneje podpirati prednostne naloge na ravni EU. Poleg tega se je večina anketirancev (61 %) strinjala, da je potrebna večja usklajenost med nacionalnimi razvojnimi načrti za razvoj prenosnih omrežij. Prav tako je bila večina anketirancev (59 %) naklonjena poenostavitvi postopka vložitve vloge za projekte skupnega interesa/projekte vzajemnega interesa v skladu s tem predlogom, in sicer s spremembo zahtev za projekte s statusom projekta skupnega interesa/projekta vzajemnega interesa, za katere bi bilo treba v vsakem postopku (če so izpolnjeni določeni pogoji) ponovno vložiti vlogo.

Na vprašanje, ali se strinjajo, da bi moral biti pristop desetletnega načrta za razvoj omrežja k načrtovanju infrastrukture, katerega cilj je usklajevanje razvoja omrežja s podnebnimi in energetskimi cilji EU in držav članic, bolj usmerjen od zgoraj navzdol, je 41 % anketirancev (med katerimi je bilo veliko sistemskih operaterjev) odgovorilo nikalno, pri 36 % pa pritrdilno. Podobno je 41 % anketirancev (med katerimi je bilo veliko sistemskih operaterjev) izrazilo nestrinjanje z desetletnim načrtom za razvoj omrežja, ki bi imel bolj evropski pristop od zgoraj navzdol za boljše povezovanje ugotovljenih potreb in prednostnih projektov skupnega evropskega interesa, 36 % pa je izrazilo strinjanje. Ta zakonodajni predlog krepi usmerjanje na ravni EU v postopku načrtovanja infrastrukture, saj Komisija prevzame razvoj osrednjih scenarijev in je pooblaščen za objavo razpisov za zbiranje predlogov za odpravo infrastrukturnih vrzeli, hkrati pa predlog ohranja močno vključenost držav članic in potrjevanje posameznih korakov v postopku ter vzpostavlja ravnovesje, da bi bil usklajen tudi z rezultati javnega posvetovanja. Kar zadeva pogostost postopkov, je večina deležnikov (85 %) menila, da je sedanji dvoletni cikel ustrezen. Zakonodajni predlog sedanji dvoletni cikel desetletnega načrta za razvoj omrežja podaljšuje na štiri leta, vendar ohranja prožnost, če so potrebne posodobitve.

Večina anketirancev je bila naklonjena vključitvi notranjih okrepitev (72 %) in nežičnih rešitev (54 %) v določitev infrastrukturnih potreb, kar je dobro usklajeno z zakonodajnim predlogom. Večina (62 %) deležnikov se je prav tako strinjala, da je za povečanje prepoznavnosti in količinsko določenih koristi digitalnih, inovativnih in omrežje izboljšujočih tehnologij potrebnih več ukrepov na ravni EU. Še večja večina, tj. 76 %, je menila, da so potrebni dodatni ukrepi za povečanje učinkovitosti obstoječega omrežja.

Kar zadeva **delitev stroškov**, je 38 %²⁴ anketirancev navedlo, da sedanji okvir ne ustreza namenu, 36 %²⁵ pa jih je podprlo nadaljnji razvoj okvira čezmejne razporeditve stroškov, da se olajša delitev stroškov naložb med državami, ki niso države članice gostiteljice, v sorazmerju s pričakovanimi koristmi, kar kaže na podporo zakonodajni reviziji. Poleg tega je

²⁴ 20 % anketirancev se niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, 35 % pa jih ni izrazilo mnenja (glej Prilogo 2 k oceni učinka).

²⁵ 18 % anketirancev se niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, 31 % pa jih je bilo neodločenih (glej Prilogo 2 k oceni učinka).

37 %²⁶ anketirancev menilo, da bi lahko zahtevki za naložbo v okviru čezmejne razporeditve stroškov zajemal tudi več projektov (združevanje), da bi se olajšala delitev stroškov med več upravičenci iz držav članic v skladu s tem predlogom.

Večina anketirancev je kot ključno oviro za razvoj omrežne infrastrukture s potrebno hitrostjo za energetski prehod navedla **postopke izdaje dovoljenj**, kar kaže na podporo krepitvi okvira vseevropskega energetskega omrežja v zvezi s tem. Poleg tega je približno tretjina anketirancev poročala, da določbe o izdaji dovoljenj iz uredbe o TEN-E niso jasne ali jih ni lahko izvajati, 16 % se jih niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, 34 % pa jih je bilo neodločenih. Velika večina deležnikov podpira poenostavitev in racionalizacijo presoj vplivov na okolje, digitalizacijo postopkov izdaje dovoljenj ter skrajšanje zakonskih rokov za izdajo dovoljenj za omrežja v skladu z zakonodajnim predlogom.

Kar zadeva **varnostne ukrepe**, se je več kot tretjina deležnikov strinjala, da pravni okvir EU ne obravnava zadostno nastajajočih varnostnih tveganj (38 %)²⁷ in da so za projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa v skladu z zakonodajnim predlogom potrebna dodatna varnostna merila za izboljšanje zaščite pred fizičnimi in kibernetскими tveganji (36 %)²⁸. Poleg tega jih je le 14 % navedlo, da okvir obravnava izključitev nezanesljivih akterjev iz sodelovanja v projektih kritične infrastrukture, 19 % se jih niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, skoraj večina, tj. 45 % (podjetja 41 %, poslovna združenja 48 %, nevladne organizacije 86 %, javni organi 40 %), pa jih je bila neodločenih.

Pri pripravi predloga so bile upoštewane povratne informacije, prejete od deležnikov v okviru posvetovanja. Ukrepi iz tega zakonodajnega predloga so zato dobro usklajeni s stališči deležnikov.

Za podrobno analizo rezultatov javnega posvetovanja glej Prilogo 2 k spremnemu poročilu o oceni učinka k tej pobudi.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

V predlogu in oceni učinka, na kateri temelji, so upoštevani izsledki iz poročila o izvajanju uredbe o TEN-E, prispevkov deležnikov v okviru obsežnih posvetovanj, ki so bila opravljena v zvezi s tem, pa tudi pregleda literature, analize portfeljev projektov skupnega interesa in modeliranja.

V analizi so bile upoštewane tudi formalne ugotovitve, sprejete v okviru foruma v Københavnu v letih 2023, 2024 in 2025. Na tem forumu se vsako leto zberejo predstavniki institucij EU, operaterji prenosnih sistemov, predlagatelji projektov, regulatorji, energetska podjetja, nevladne organizacije, civilna družba in finančna skupnost, da bi razpravljali o izzivih razvoja evropske energetske infrastrukture.

Upoštevana so bila tudi konsolidirana letna poročila agencije ACER o napredku projektov skupnega interesa na področju električne energije in plina, projektov razširitvenih zmogljivosti in virtualnih povezovalnih točk, o spremljanju trga z električno energijo in plinom ter dodeljevanju zmogljivosti in upravljanju prezasedenosti, pa tudi druge najnovejše informacije o odločitvah glede čezmejne delitve stroškov in spodbudah za posamezne projekte na podlagi tveganja.

²⁶ 25 % anketirancev se niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, 32 % pa jih je bilo neodločenih (glej Prilogo 2 k oceni učinka).

²⁷ 18 % anketirancev se niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, 32 % pa jih je bilo neodločenih (glej Prilogo 2 k oceni učinka).

²⁸ 14 % anketirancev se niti ni strinjalo niti ni ugovarjalo, 27 % pa jih je bilo neodločenih (glej Prilogo 2 k oceni učinka).

V predlogu in oceni učinka, na kateri temelji, so upoštevani izsledki iz poročila o izvajanju uredbe o TEN-E, prispevkov deležnikov in obsežnih posvetovanj, ki so bila opravljena v zvezi s tem, pa tudi pregleda literature, analize portfeljev projektov skupnega interesa in modeliranja. Z več podpornimi študijami so bile zbrane dodatne informacije za podporo razvoju možnosti politik ter oceni potreb po naložbah v infrastrukturo, načrtovanju infrastrukture in stroških zamud.

- **Ocena učinka**

Komisija je v skladu s smernicami za boljšo pripravo zakonodaje opravila oceno učinka za več možnosti politike. K oceni je prispevalo strukturirano posvetovanje s službami Komisije preko medresorske usmerjevalne skupine. Oceno učinka je predložila Odboru za regulativni nadzor in z njim o njej razpravljala. Odbor za regulativni nadzor je 26. septembra 2025 podal pozitivno mnenje s pridržki, ki so bili odpravljani zlasti: (i) z dodatno pojasnitvijo vzrokov in poglobitvinih razlogov težav ter njihove povezave s predlaganimi ukrepi, (ii) s podrobnejšo pojasnitvijo ocene vidikov subsidiarnosti, (iii) z revizijo splošnih in specifičnih ciljev, določitvijo, kaj se bo štelo kot uspeh, oblikovanjem operativnih ciljev tako, da so bolj specifični, merljivi, dosegljivi, realistični in časovno določeni, ter natančnejšo pojasnitvijo ureditev spremljanja, (iv) z jasnejšo predstavitvijo in utemeljitvijo primerjave različnih možnosti v smislu stroškov in koristi, (v) z dodatnim opisom vsebine ukrepov za izdajo dovoljenj in njihovih učinkov, (vi) s poudarjanjem morebitnih kompromisov z drugimi cilji EU (glej Prilogo 1 k poročilu o oceni učinka).

V oceni učinka so bile ugotovljene tri ključne težave in njihovi ustrezní vzroki. V celotnem procesu ocene učinka je bila za reševanje ugotovljenih težav ter doseganje splošnih in specifičnih ciljev pobude obravnavana vrsta ukrepov na štirih področjih ukrepanja, in sicer (i) načrtovanje infrastrukture in izvajanje projektov, (ii) delitev stroškov in koristi, (iii) izdaja dovoljenj ter (iv) varnost. Ukrepi v okviru vsakega področja ukrepanja so bili razvrščeni v tri možnosti politike, in sicer glede na različne stopnje ukrepanja in usklajevanja na ravni EU ter ob upoštevanju notranje združljivosti in skladnosti ukrepov (glej oddelek 5.2.2 poročila o oceni učinka).

Možnost politike 1 vključuje **okrepljen pristop od spodaj navzgor**, s katerim se uvaja le omejeno število sprememb v obstoječi zakonodajni in politični okvir EU v primerjavi z običajnim stanjem, ter zahteva minimalno dodatno posredovanje na ravni EU. V zvezi z *načrtovanjem infrastrukture in izvajanjem projektov* krepi obstoječi okvir tako, da bolje opredeljuje nekatere zahteve in poenostavlja postopke (vključno z izbiro projektov skupnega interesa/projektov vzajemnega interesa ter odobritvami Komisije in agencije ACER), da se zagotovi vitkejši in zanesljivejši postopek načrtovanja. Prav tako usklajuje področje uporabe kategorij projektov skupnega interesa/projektov vzajemnega interesa, vključno s krepitvijo zahtev glede elektrolizatorjev in odpravo kategorije pametnih plinskih omrežij. V zvezi z *delitvijo stroškov in koristi* povečuje preglednost in krepi načela EU ter omogoča boljšo uporabo prihodkov od prezasedenosti za financiranje čezmejne elektroenergetske infrastrukture kot spodbudo za delitev stroškov. Kar zadeva *izdajo dovoljenj*, podpira izvajanje obstoječe zakonodaje, vključno z izdajo smernic za izvajanje nekaterih vidikov okvira presoje vplivov na okolje. Kar zadeva *varnost*, uvaja vidike odpornosti proti fizičnim in kibernetiskim tveganjem pri spremljanju projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa.

Možnost politike 2 pomeni **prehod od pristopa od spodaj navzgor k bolj od zgoraj navzdol usmerjenemu pristopu**, in sicer z močnejšim usmerjanjem na ravni EU in okrepljenim usklajevanjem s sedanjimi akterji na ravni držav članic. V primerjavi z možnostjo politike 1 uvaja pomembnejše spremembe sedanjega zakonodajnega in političnega okvira EU z

dodatnim usklajevanjem na ravni EU in prerazporeditvijo nekaterih odgovornosti med ustreznimi deležniki. Kar zadeva *načrtovanje infrastrukture in izvajanje projektov*, zlasti krepi vlogo Komisije, saj ji poverja pripravo osrednjih scenarijev za določitev infrastrukturnih potreb ter uvaja mehanizem za zapolnitev vrzeli za zagotovitev, da predlogi projektov zadovoljijo vse infrastrukturne potrebe. Razširja tudi področje uporabe kategorije projektov skupnega interesa na področju električne energije, da bi se izraziteje vključile nežične rešitve in bolje priznala vloga notranjih vodov. Kar zadeva *delitev stroškov in koristi*, uvaja omogočitveni okvir za prostovoljno združevanje čezmejnih projektov, da se omogočijo in spodbudijo razprave med zadevnimi državami članicami in tretjimi državami. Glede *izdajanja dovoljenj* vključuje ciljne zakonodajne spremembe za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj za čezmejno infrastrukturo, zajeto z uredbo o TEN-E. Kar zadeva *varnost*, uvaja dodatne zahteve glede preglednosti v zvezi s končnimi dejanskimi lastniki predlaganih projektov skupnega interesa/projektov vzajemnega interesa ter vključuje opremo, povezano z varnostjo in odpornostjo, za nadgradnjo obstoječe čezmejne infrastrukture za električno energijo v okviru področja uporabe uredbe o TEN-E.

Možnost politike 3 pomeni **pristop od zgoraj navzdol** za čezmejno infrastrukturo v celoti. Vključuje znatne strukturne in institucionalne spremembe sedanjega stanja ter višjo stopnjo centralizacije in racionalizacije na ravni EU, tudi s pooblastitvijo organov EU za *načrtovanje infrastrukture* in usklajevanje *izdajanja dovoljenj* za čezmejne infrastrukturne projekte. Kar zadeva *delitev stroškov in koristi*, temelji na ukrepih možnosti politike 2, vendar uvaja tudi obvezno regionalno načrtovanje in delitev stroškov za čezmejne odobalne infrastrukturne projekte. Glede *varnosti* sta možnosti politike 2 in 3 enaki.

Možnosti politike so bile primerjane glede na **uspešnost, učinkovitost, skladnost in sorazmernost**. Možnosti politike 2 in 3 se štejeta za učinkovitejši, uspešnejši in skladnejši s splošnim okvirom politike EU kot možnost politike 1. Možnost politike 1 je le nekoliko boljša v smislu subsidiarnosti in sorazmernosti. Zato možnost politike 1 ni obravnavana kot možna prednostna možnost politike. Čeprav sta v primerjavi z možnostjo politike 1 glede uspešnosti pri doseganju specifičnih ciljev boljši možnosti 2 in 3, se zdi možnost politike 2 na tej stopnji na splošno učinkovitejša, ko gre za zagotavljanje, da projekti, vključeni v načrte omrežja in izbrani kot projekti skupnega interesa/projekti vzajemnega interesa, ustrezno rešujejo ugotovljene infrastrukturne potrebe, ter za skrajšanje in poenostavitev postopkov izdaje dovoljenj. Kar zadeva učinkovitost, se možnost politike 3 zaradi potrebnih dodatnih virov in visokih začetnih stroškov za vzpostavitev dveh novih subjektov na ravni EU (ali okrepitev obstoječih), odgovornih za načrtovanje infrastrukture in usklajene postopke izdaje dovoljenj, šteje za manj učinkovito. Kar zadeva subsidiarnost in sorazmernost, se ukrepi, predlagani v okviru možnosti politike 3 (tj. subjekti EU, odgovorni za načrtovanje infrastrukture in izdajanje dovoljenj ter obvezno načrtovanje odobalnih omrežij), z visoko stopnjo posredovanja na ravni EU zdijo na tej stopnji nesorazmerni, saj ne zagotavljajo višje ravni učinkovitosti, povzročili pa naj bi bistveno višje dodatne stroške.

Po primerjavi možnosti politike je bila **možnost politike 2 določena kot prednostna možnost**, ki je najprimernejša za sorazmerno uresničevanje splošnih in specifičnih ciljev pobude. Pričakuje se, da bo možnost politike 2 **imela pozitivne gospodarske, socialne in okoljske učinke**. Ključne ciljne skupine, na katere naj bi ta pobuda vplivala, so evropski državljani in odjemalci, predlagatelji projektov (vključno z operaterji prenosnih sistemov), evropska združenja operaterjev prenosnih sistemov (ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH)), pristojni nacionalni organi ter njihovi lokalni in regionalni predstavniki, nacionalni regulativni organi, regulatorji Evropske unije, operaterji distribucijskih sistemov in panožne organizacije operaterjev distribucijskih sistemov ter proizvajalci/sector energije.

Kar zadeva gospodarske učinke, se pričakuje, da bo pobuda znatno zmanjšala stroške energetskega sistema v skladu z optimalnim scenarijem omrežja, saj bo zagotovila, da bodo določeni projekti bolje ustrezali ugotovljenim potrebam in jih v celoti zadovoljili. Z vidika leta 2040 bi naložbe v optimalno omrežje v višini 6 milijard EUR na leto povzročile zmanjšanje stroškov sistema za 14 milijard EUR na leto, kar pomeni neto prihranek v višini 8 milijard EUR na leto. Pričakuje se tudi, da bo pobuda z izboljšanjem medsebojne povezljivosti znatno vplivala na veleprodajne cene električne energije, kar bo povzročilo cenovno konvergenco ter na splošno stabilnejše in nižje cene po vsej EU. Izboljšan okvir za delitev stroškov naj bi olajšal uresničevanje in hitrejše izvajanje čezmejnih projektov z znatnimi socialno-ekonomskimi koristmi. Poleg tega naj bi hitrejši postopki izdaje dovoljenj in s tem hitrejše izvajanje projektov prinesli gospodarske koristi v smislu preprečenih stroškov zamud za predlagatelje projektov. Nazadnje bi lahko prednostna možnost z izboljšano varnostjo energetske infrastrukture prinesla koristi v smislu preprečitve izgube gospodarske blaginje in stroškov popravil.

Pričakuje se, da bo znižanje stroškov energetskega sistema pozitivno vplivalo na *konkurenčnost*, in sicer z izognjenimi stroški in ublažitvijo zvišanja omrežnih tarif za odjemalce, vključno z industrijo. Prednostna možnost kaže tudi pozitivne učinke na *digitalizacijo* zaradi večjega poudarka na uporabi nežičnih rešitev pri načrtovanju omrežja in digitalizaciji postopkov izdaje dovoljenj. Na splošno se pričakuje, da bo prednostna možnost *zmanjšala upravne in prilagoditvene stroške* za podjetja (vključno s proizvajalci energije, predlagatelji projektov, operaterji prenosnih sistemov in evropskimi združenji operaterjev prenosnih sistemov) z racionalizacijo načrtovanja infrastrukture, postopkov prijave projektov skupnega interesa/projektov vzajemnega interesa in njihovega ocenjevanja ter postopkov izdaje dovoljenj. Čeprav letnih prihrankov stroškov za podjetja ni mogoče v celoti oceniti, ker ustrezni podatki niso bili na voljo, je mogoče sklepati, da bi prednostna možnost prinesla ponavljajoče se prihranke stroškov. Za države članice in nacionalne organe bi možnost politike 2 kratkoročno povzročila dodatne upravne stroške v zvezi z izvajanjem revidiranega zakonodajnega okvira.

Pričakuje se, da bo imela pobuda pozitivne *socialne učinke*, čeprav je kvantitativne učinke in porazdelitvene učinke težko oceniti. Optimizirano načrtovanje omrežja na podlagi natančnih ocen prihodnjega razvoja povpraševanja in ponudbe bi moralo preprečiti prihodnje nasedle naložbe, karseda zmanjšati stroške omrežja za odjemalce ter omogočiti nadaljnjo elektrifikacijo, s čimer bi se stroški naložb v omrežje porazdelili na večje število kWh.

Kar zadeva *okoljske koristi*, naj bi prednostna možnost politike z uskladitvijo z optimalnim scenarijem za omrežje in zmanjšanjem omejevanja uporabe energije iz obnovljivih virov imela za posledico zmanjšanje emisij CO₂ (približno 27 milijonov ton/leto). Dodatnih 108 GW čezmejnih zmogljivosti, potrebnih do leta 2040 v skladu z desetletnim načrtom za razvoj omrežja iz leta 2024, bi omogočilo nadomestitev 65 TWh električne energije, proizvedene s plinom, s proizvodnjo iz obnovljivih virov energije, saj bi omogočilo boljše vključevanje proizvodnje brez emisij CO₂, kar bi povzročilo znatno zmanjšanje evropskih emisij CO₂, ocenjeno na 27 milijonov ton preprečenih emisij CO₂ v letu 2040²⁹. Kar zadeva izdajanje dovoljenj, so vplivi na okolje močno odvisni od uporabljene tehnologije in lokacije sredstev ter okoljskega stanja okoliške favne in flore. Morebitni vplivi pa so upoštevani pri oblikovanju predlaganih ukrepov z uvedbo zaščitnih ukrepov.

²⁹ Poročilo ENTSO za električno energijo o infrastrukturnih vrzelih v okviru desetletnega načrta za razvoj omrežja iz leta 2024.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Pričakuje se, da bo revidirana uredba o TEN-E imela pozitivne učinke v smislu poenostavitve in večje učinkovitosti. Poleg tega naj bi pobuda zmanjšala upravno breme za evropska združenja operaterjev prenosnih sistemov, operaterje prenosnih sistemov in predlagatelje projektov, zlasti glede načrtovanja infrastrukture, ker bo razvoj osrednjih scenarijev prevzela Komisija in zaradi poenostavitev, kot sta zmanjšanje pogostosti na štiriletni cikel ter spremenjen postopek prijave zrelih projektov skupnega interesa in njihovega ocenjevanja. Racionalizirani, poenostavljeni in digitalizirani postopki izdaje dovoljenj za projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa bi prav tako zmanjšali upravno breme za podjetja. Letnih prihrankov stroškov za podjetja sicer ni mogoče v celoti oceniti, saj ustrezni podatki niso bili na voljo, vendar je mogoče ugotoviti, da bo predlog prinesel ponavljajoče se prihranke stroškov.

Neposredni vplivi v smislu stroškov izpolnjevanja obveznosti ali upravnih stroškov za MSP ali mikropodjetja niso bili ugotovljeni. MSP bi lahko imela korist od pozitivnih učinkov na konkurenčnost zaradi nižjih stroškov energetskega sistema ter večje konkurenčnosti na tistih tehnoloških področjih, ki so vključena ali okrepljena v predlogu (npr. visokonapetostne tehnologije).

Pobuda je skladna z digitalnim pregledom, prilagojena internetni dobi ter primerna za fizično in digitalno okolje. Predlog vključuje ukrepe za spodbujanje digitalizacije (glej oceno finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga).

- **Temeljne pravice**

Ne pričakuje se, da bo pobuda vplivala na temeljne pravice.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Proračunske posledice, povezane s predlogom, se nanašajo na vire Generalnega direktorata Evropske komisije za energijo in Skupnega raziskovalnega središča ter agencije ACER. Komisija bo v okviru postopka določitve infrastrukturnih potreb v desetletnem razvojnem načrtu omrežja prevzela veliko dodatnih obveznosti za razvoj osrednjih scenarijev. Za te obveznosti bodo potrebna dodatna sredstva (glej oceno finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga).

Agencija ACER bo prevzela dodatne obveznosti pri nadzoru desetletnega razvojnega načrta omrežja in okvira za čezmejno razporeditev stroškov. Za te dodatne obveznosti bodo potrebna tudi dodatna sredstva (glej oceno finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga).

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Na podlagi obstoječih postopkov spremljanje podatkov iz rednih poročil predlagateljev projektov in nacionalnih regulativnih organov je bilo pripravljenih več kazalnikov za merjenje doseganja vsakega posebnega cilja revidirane uredbe o TEN-E. Dejanski učinki zakonodaje se bodo spremljali in ocenjevali glede na sklop kazalnikov, prilagojenih posebnim ciljem politike, ki naj bi se dosegli s to zakonodajo.

Vsi podatki se bodo spremljali na podlagi rednih poročil predlagateljev projektov in nacionalnih regulatorjev ter na podlagi obstoječih zahtev agencije ACER glede spremljanja, vključno z dvoletnim spremljanjem skladnosti med desetletnim razvojnim načrtom omrežja za celotno Unijo in nacionalnimi razvojnimi načrti omrežja, letnim spremljanjem napredka

projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa ter postopkov izdaje dovoljenj, letnim poročilom o spremljanju upravljanja prezasedenosti in dodeljevanja zmogljivosti, spremljanjem uporabe nežičnih tehnologij in tehnologij za izboljšanje omrežja na podlagi podatkov, ki jih ima na voljo Skupni urad za dodeljevanje, ter letnim spremljanjem doseganja cilja medsebojne povezanosti, ki se izvaja v okviru evropskega semestra.

Komisija do 30. junija 2033 opravi pregled te uredbe na podlagi rezultatov poročanja in ocene iz člena 24 te uredbe ter na podlagi spremljanja, poročanja in ocene, opravljenih na podlagi členov 22 in 23 Uredbe (EU) 2021/1153.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Poglavje I Uredbe opisuje splošne določbe, zlasti njen predmet urejanja, cilje in področje uporabe ter opredelitev pojmov, ki se uporabljajo. V primerjavi z Uredbo (EU) 2022/869 skupaj s Prilogo II uvaja nove kategorije infrastrukture za krepitev varnosti, zaščite in učinkovitosti obstoječih omrežij, zlasti, da se omogoči varno delovanje obstoječih elementov visokonapetostnih omrežij, z naložbami v opremo in naprave za nadzor, upravljanje in digitalizacijo ter za povečanje zaščite in odpornosti kritičnih elementov omrežja z naložbami v opremo, ki je zasnovana posebej za ta namen in fizično povezana z navedenimi elementi. Prav tako so prilagojene kategorije in opredelitve projektov, da se uskladijo z zakonodajnim svežnjem EU o razogljichenem plinu in vodik, sprejetim leta 2024, ki določa skupna pravila za prehod na plin iz obnovljivih virov in nizkoogljčni plin; ta sveženj daje prednost proizvodnji in uporabi vodika v čisti obliki ter prenosu v namenskem vodikovem sistemu. Uvedena je tudi opredelitev „nežičnih“ rešitev na področju električne energije; te rešitve je treba skrbno proučiti, saj so lahko cenejše od širitve omrežja, da se zagotovi stroškovno optimalno načrtovanje omrežja.

V poglavju II so predstavljene določbe glede postopka priprave seznamov projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije v regionalnih skupinah, merila za ocenjevanje projektov s strani skupin ter spremljanje izvajanja projektov.

Člen 3, ki ga dopolnjuje Priloga III, določa pravila za ustanavljanje regionalnih skupin ter za postopek vzpostavitve seznama projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije. Člen 3 in Priloga III v primerjavi z Uredbo (EU) 2022/869 določata poenostavljen pristop za napredne projekte, ki so že na seznamu Unije, da ohranijo status projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa.

V primerjavi z Uredbo (EU) 2022/869 člen 4, ki v povezavi s Prilogo IV določa merila za ocenjevanje projektov s strani skupin, dodatno pojasnjuje, da projekti vzajemnega interesa segajo do prve povezovalne točke v tretji državi, in zagotavlja, da so ti projekti pospremljeni z ustreznim razvojem notranje infrastrukture v tretjih državah. Kar zadeva države pogodbenice Energetske skupnosti, se koristi posameznih projektov ne upoštevajo samo z vidika držav članic EU kot doslej, ampak tudi z vidika držav pogodbenic Energetske skupnosti.

V členu 5 so določbe o izvajanju in spremljanju projektov s seznama Unije okrepljene z zahtevami za ocene tveganja glede fizične in kibernetike varnosti, ki temeljijo na Direktivi (EU) 2022/2557 o odpornosti kritičnih subjektov in Direktivi (EU) 2022/2555 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetike varnosti v Uniji. V zvezi z evropskimi koordinatorji, ki so lahko imenovani, kadar se pri projektu pojavijo znatne težave z izvajanjem, člen 6 določa, da se lahko obdobje, za katero velja imenovanje, podaljša.

Poglavje III obravnava izdajo dovoljenj in javno sprejemanje projektov skupnega interesa. V primerjavi z Uredbo (EU) 2022/869 je bilo to poglavje revidirano z upoštevanjem treh glavnih ciljev: (1) posodobiti okvir za izdajo dovoljenj, da se zagotovi kar najboljša obravnava projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa v skladu z njihovim strateškim

pomenom in posebnim statusom, zlasti ob upoštevanju ukrepov za izdajo dovoljenj, uvedenih s svežnjem o trgu vodika in razogljčenega plina ter revidirano direktivo o energiji iz obnovljivih virov, (2) posodobiti režim izdajanja dovoljenj, da se podpre pospešeno izdajanje dovoljenj za omrežja električne energije v skladu s potrebami, priznanimi v Draghijevem poročilu, in spremembami, uvedenimi z Direktivo (EU) 2019/944, (3) povečati jasnost režima izdajanja dovoljenj in izboljšati njegovo učinkovitost.

Člen 7 o prednostnem statusu projektov s seznama Unije je posodobljen tako, da vključuje zahteve, da za projekte na področju električne energije skupnega in vzajemnega interesa velja samodejna domneva prevladujočega javnega interesa ter da so lahko, kadar so vključeni v nacionalni razvojni načrt, za katerega se opravita strateška presoja vplivov na okolje in ustrezna presoja v skladu z Direktivo 92/43/EGS, če obstaja verjeten pomemben vpliv na območja Natura 2000, pod strogimi pogoji izvzeti iz presoj v skladu z zadevno okoljsko zakonodajo.

Člen 8 o organizaciji postopka izdaje dovoljenj pojasnjuje obveznosti nacionalnih pristojnih organov, ustanovljenih na podlagi Uredbe, v skladu z različnimi shemami izdajanja dovoljenj, zlasti glede sodelovanja z drugimi organi in posredovanja pri stikih s predlagatelji projektov. Poleg tega povečuje zahteve glede čezmejnega sodelovanja za projekte, ki vključujejo več jurisdikcij.

Člen 9 o preglednosti in sodelovanju javnosti zagotavlja večjo jasnost in preprostost postopka, zlasti z združitvijo obveznosti poročanja iz tega člena v eno samo poročilo.

Člen 10 o trajanju in izvedbi postopka izdaje dovoljenj uvaja zlasti obveznost digitalizacije postopkov izdaje dovoljenj, pojasnjuje, kaj se šteje za datum začetka postopka izdaje dovoljenj, jasneje določa neobvezno naravo faze pred oddajo vloge, podrobno pojasnjuje korake, ki jo sestavljajo (določanje obsega, pregledovanje, razporejanje, preverjanje vloge), pojasnjuje potrebo po upoštevanju obstoječih študij in dovoljenj, da bi se zmanjšalo podvajanje pri opredelitvi dokumentacije, potrebne za postopek izdaje dovoljenja, in uvaja tiho odobritev odločitev, ki jih sprejmejo pristojni nacionalni organi, z izjemo okoljskih odločitev.

Poglavje IV opisuje določbe glede medsektorskega načrtovanja infrastrukture, ki so v primerjavi z Uredbo (EU) 2022/689 okrepljene zaradi boljšega usmerjanja načrtovanja, zlasti glede opredelitve prihodnjih scenarijev, ugotavljanja dolgoročnih potreb po energetski infrastrukturi in ozkih grl ter obravnavanja teh potreb z najustreznejšimi rešitvami.

Člen 11 pooblašča Komisijo za sprejemanje delegiranih aktov, s katerimi določi osrednji scenarij za sektorje električne energije, vodika in plina, ki se uporablja za desetletni načrt za razvoj omrežja za celotno Unijo, postopek določitve infrastrukturnih potreb, analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema ter čezmejno razporeditev stroškov projektov energetske infrastrukture. Da bi Komisija zagotovila ažurnost podatkov, ki se uporabljajo za razvoj scenarija, jih lahko po potrebi zahteva od držav članic, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in evropske mreže operaterjev vodikovih omrežij. Scenarij bi bilo treba razvijati medsektorsko. Scenarije desetletnega načrta za razvoj omrežja so do zdaj razvijali ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH).

Člen 12 pooblašča ENTSO za električno energijo in ENNOH za pripravo poročila o določitvi infrastrukturnih potreb za električno energijo oziroma vodik. V poročilu bi morale biti navedene infrastrukturne vrzeli, ki vplivajo na cilje Unije v zvezi z električno energijo in vodikom, zlasti na podlagi zavezujoče metodologije, ki jo pripravi agencija ACER, in osrednjega scenarija v skladu s členom 11. Člen določa, da mora poročila o določitvi

infrastrukturnih potreb potrditi organ odločanja skupine vseevropskega energetskega omrežja, ki je sestava za medregionalne seje vseh skupin, ustanovljenih v skladu z Uredbo. Kar zadeva električno energijo, se morajo v poročilu pri ocenjevanju in obravnavanju potreb upoštevati nežične rešitve.

Člen 13 pooblašča Komisijo, da začne postopek usklajevanja potreb v elektroenergetskem sistemu, da bi ugotovila možne rešitve za neusklajene potrebe, če je v poročilu o določitvi infrastrukturnih potreb za električno energijo ugotovljeno, da projekti, predloženi za vključitev v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, ne zadovoljujejo popolnoma infrastrukturnih potreb, določenih v skladu s členom 12. Postopek usklajevanja potreb bi moral temeljiti na obstoječem regionalnem sodelovanju, ki ga usmerja Komisija in je povezan s postopkom desetletnega razvojnega načrta omrežja.

Člen 14 določa, da morata ENTSO za električno energijo in evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij pri ocenjevanju projektov (v vseh kategorijah energetske infrastrukture razen pametnih omrežij električne energije in CO₂) uporabljati usklajene sektorske metodologije za harmonizirano analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema na ravni Unije, da bi jih lahko vključili v svoje desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo. Metodologije je treba predložiti Komisiji v odobritev. ENTSO za električno energijo in evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij morata v okviru desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo izračunati in objaviti rezultate analiz stroškov in koristi za vse projekte, iz katerih je razvidno, kako so koristi porazdeljene po državah. Člen dalje določa, da mora Komisija za projekte pametnih omrežij električne energije in projekte na področju CO₂ razviti metodologije za harmonizirano analizo stroškov in koristi v celotnem energetskem sistemu na ravni Unije, kot velja danes.

Določbe v poglavju V obravnavajo potrebo po razvoju omrežja za prilagoditev pričakovanemu občutnemu povečanju obsega proizvodnje električne energije iz odobalnih obnovljivih virov energije. Poglavje podpira usklajeno dolgoročno načrtovanje in razvoj odobalne in kopenske infrastrukture. Kot novost morajo države članice v skladu s členom 15 v okviru svojih nezavezujočih sporazumov in v svojih posebnih prednostnih koridorjih odobalnega omrežja razmisliti o določitvi posebnih čezmejnih ciljev, na primer za hibridne ali čezmejne radialne projekte, da bi se dosegli cilji za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov energije na morju, ki bi se v vsakem morskem bazenu uporabili na najučinkovitejši način.

Poglavje VI krepi določbe o regulativnem okviru, ki omogoča naložbe s čezmejnimi učinkom.

Prvič, v členu 17 določa načela, ki jih morajo nacionalni regulativni organi uporabljati pri čezmejni razporeditvi stroškov, vključno s tem, da mora za zagotovitev varnosti naložbe čezmejna razporeditev stroškov temeljiti na vnaprejšnjem sporazumu o delitvi stroškov, z možnostjo naknadnih prilagoditev, pod pogojem, da so te prilagoditve izrecno opredeljene v odločitvi o delitvi stroškov in jasno določene, tudi glede časovnih okvirov in kategorij kritičnih stroškov. Po potrebi se delitev stroškov med državami članicami opravi na podlagi porazdelitve neto koristi. Vključuje tudi določbo, da v primeru, da se 10 % ali več ocenjenih koristi projekta pojavi v državi članici, ta in njen nacionalni regulativni organ sodelujeta v postopku čezmejne razporeditve stroškov. Agencija ACER je pooblaščen, da posodobi svoje priporočilo o ugotovitvi dobrih praks za obravnavo zahtevkov za naložbe v projekte v skladu z zgoraj navedenimi načeli, vzpostavi centralno zbirko vseh odločitev o čezmejni razporeditvi stroškov, ki jih sprejmejo nacionalni regulativni organi, in jo objavi na svojem spletišču, za lažje delo nacionalnih regulativnih organov pa zagotovi nezavezujočo predlogo čezmejne razporeditve stroškov.

Drugič, uveden je nov člen (člen 18), ki podpira postopek, v skladu s katerim lahko predlagatelji projektov združijo dva ali več projektov skupnega interesa in projektov

vzajemnega interesa, da se olajšajo razprave o delitvi stroškov med zadevnimi državami članicami in po potrebi s tretjimi državami ter odločitve v zvezi s čezmejno razporeditvijo stroškov med zadevnimi pristojnimi organi držav članic ali po potrebi med pristojnimi organi držav članic in tretjih držav. Člen 18 dodatno pojasnjuje pravila o skupni analizi stroškov in koristi ter čezmejni razporeditvi stroškov, ki se uporabljajo za take svežnje projektov, da se olajša morebitna uporaba Instrumenta za povezovanje Evrope.

Tretjič, uveden je nov člen (člen 19), ki od operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da za naložbene omrežne projekte s seznama Unije, ki so pomembni za zmanjšanje preobremenjenosti povezovalnih vodov, rezervirajo 25 % prihodkov od prezasedenosti, ki niso bili porabljeni za zagotavljanje dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti in za nadomestilo upravljavcem naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju. Člen 19 določa pogoje za uporabo sredstev in Komisijo pooblašča za sprejemanje delegiranih aktov, s katerimi podrobneje določi pogoje, pod katerimi lahko operaterji prenosnih sistemov uporabijo ta sredstva, in pogoje za njihovo sprostitev. Agencija ACER mora posodobiti svojo obstoječo metodologijo o uporabi prihodkov od prezasedenosti v skladu s členom 19(4) uredbe o električni energiji, da se zagotovi skladnost s temi novimi določbami.

Nazadnje, člen 20 določa pogoje, pod katerimi lahko države članice in nacionalni regulativni organi dodelijo ustrezne spodbude za projekte, ki pomenijo večja tveganja za razvoj, izgradnjo, delovanje ali vzdrževanje v primerjavi s tveganji, ki se običajno pojavijo v zvezi s primerljivim infrastrukturnim projektom.

Poglavje VII določa pogoje za upravičenost projektov s seznama Unije do finančne pomoči v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope, tudi za nove kategorije infrastrukture. Člen 21 v primerjavi z Uredbo (EU) 2022/689 zlasti podrobneje določa merila, ki se uporabljajo za projekte, ki niso energetska infrastruktura in so v pristojnosti nacionalnih regulativnih organov. Ker ti projekti ne dobijo čezmejne razporeditve stroškov, morajo dobiti oceno, ki jo opravi pristojni nacionalni organ, v določbi pa so izoblikovani pogoji za tako oceno. Člen 22 določa, da je treba za določitev meril za dodelitev finančne pomoči Unije v skladu z uredbo o Instrumentu za povezovanje Evrope uporabiti posebna merila iz člena 4(3) in parametre iz člena 4(5) Uredbe ter določa dodatne zahteve za obstoječe plinske projekte, ki zadevajo Ciper in Malto, v skladu s členom 27 Uredbe.

Poglavje VIII vključuje končne določbe o delegiranih aktih, poročanju in ocenjevanju, tudi o digitalizaciji postopka izdaje dovoljenj, izboljšanju fizične in kibernetike varnostne odpornosti čezmejne energetske infrastrukture ter uvajanju nežičnih rešitev, pregledu Uredbe ter informiranju in obveščanju javnosti o projektih. Poleg tega ohranja obstoječa odstopanja za povezovalna plinovoda Malte in Cipra, dokler Ciper oziroma Malta nista neposredno povezana z vseevropskim plinskim omrežjem ali do 31. decembra 2029, kar koli nastopi prej. V poglavju so v nadaljevanju navedene spremembe drugega pravnega reda na področju energije, ki izhajajo iz sprememb, uvedenih z Uredbo, ter določene prehodne določbe in določbe o razveljavitvi sedanje uredbe o TEN-E. Revidirana uredba zlasti ne vpliva na dodelitev, nadaljevanje ali spremembo finančne pomoči, ki je bila predhodno dodeljena v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope, obstoječi seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije pa ostane v veljavi in učinkuje, dokler ne bo pripravljen in ne bo začel veljati nov seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije v skladu s to uredbo.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789 ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2022/869

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 172 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Sporočilo Komisije z dne 26. februarja 2025 o dogovoru o čisti industriji³ določa skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje. Zagotavljanje cenovno dostopne energije je ključni pogoj za konkurenčnost industrije Unije, še posebej v energijsko intenzivnih sektorjih. Dostop do cenovno dostopne energije je zato eden od temeljev dogovora o čisti industriji in akcijskega načrta za cenovno dostopno energijo⁴. Hkrati so politike razogljičenja močno gonilo rasti, če so dobro povezane z industrijsko, konkurenčno, gospodarsko in trgovinsko politiko, kot je določeno v sporočilu Komisije z dne 29. januarja 2025 o kompasu za konkurenčnost za EU⁵. Z Uredbo (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta⁶ je Unija določila ambiciozen okvir za razogljičenje gospodarstva do leta 2050.

¹ UL C , , str. .

² UL C , , str. .

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 26. februarja 2025 Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje (COM(2025) 85 final).

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 26. februarja 2025 Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo: izkoriščanje dejanske vrednosti naše energetske unije za zagotovitev cenovno dostopne, učinkovite in čiste energije za vse Evropejce (COM(2025) 79 final).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 29. januarja 2025 Kompas za konkurenčnost za EU (COM(2025) 30 final).

⁶ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

- (2) V okviru ambicij iz Uredbe (EU) 2021/1119 je bil zavezujoč cilj na ravni Unije za energijo iz obnovljivih virov za leto 2030 zvišan na 42,5 % energije iz obnovljivih virov v mešanici virov energije Unije do leta 2030, s ciljem doseči 45 %⁷, pa tudi zavezujoč cilj na ravni Unije za energijsko učinkovitost je bil zvišan tako, da se bo končna poraba energije v Uniji do leta 2030 v primerjavi s projekcijami iz leta 2020 zmanjšala za 11,7 %⁸. Ker doseganje vmesnega cilja vsaj 55-odstotnega zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 poteka po načrtih, je Komisija 2. julija 2025 predlagala spremembo Uredbe (EU) 2021/1119⁹ za določitev podnebne cilja Unije za leto 2040, in sicer 90-odstotnega zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov v primerjavi z ravnmi iz leta 1990.
- (3) Vzpostaviti je treba infrastrukturo, ki bo v skladu z navedenimi cilji podpirala energetske prehode Unije, vključno s hitro elektrifikacijo, povečanjem obsega proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov in brez fosilnih goriv, večjo uporabo obnovljivih in nizkoogljivih plinov, povezovanje energetskega sistema in večjega uvajanja inovativnih rešitev. Sedanje naložbe v čezmejno energetske infrastrukturo očitno ne zadostujejo za preoblikovanje in izgradnjo energetske infrastrukture, potrebne za podporo tem ciljem, obstaja pa tudi znatna vrzel med našimi potrebami po čezmejni elektroenergetski infrastrukturi ter hitrostjo in ravno razvoja infrastrukture na ravni prenosnega in distribucijskega omrežja¹⁰. Kar zadeva električno energijo, bo približno polovica čezmejnih potreb po električni energiji za leto 2030 (41 GW od 88 GW) ostala neizpolnjena, ta vrzel pa naj bi se v naslednjem desetletju še povečala. Do leta 2040 bodo potrebe po čezmejni zmogljivosti za proizvodnjo električne energije znašale 108 GW¹¹. Zato so potrebne večje naložbe v energetske infrastrukturo, v Draghijevem poročilu¹² pa je bilo posebej opozorjeno na potrebo po hitrem povečanju uvajanja čezmejne energetske infrastrukture za razogljičenje evropske industrije. Komisija je v dogovoru o čisti industriji¹³ in priloženem akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo¹⁴ poudarila ključno vlogo dokončanja energetske unije z naložbami v energetske infrastrukturo in čezmejna omrežja za zaščito konkurenčnosti industrije Unije in blaginje ljudi ter za cenovno dostopnost in zanesljivost oskrbe z energijo.

⁷ Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev) (UL L 231, 20.9.2023, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final z dne 2. julija 2025.

¹⁰ ACER (2024), Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (2024 Monitoring Report) (Razvoj elektroenergetske infrastrukture za podporo konkurenčnemu in trajnostnemu energetskega sistemu (Poročilo o spremljanju za leto 2024)).

¹¹ ENTSO-E (2025), TYNDP 2024: Opportunities for a more efficient European power system by 2050. Infrastructure Gaps Report (Desetletni načrt za razvoj omrežja iz leta 2024: priložnosti za učinkovitejši evropski elektroenergetski sistem do leta 2050 – Poročilo o infrastrukturnih vrzelih).

¹² M. Draghi (2025): *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti).

¹³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 26. februarja 2025 Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje (COM(2025) 85 final).

¹⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 26. februarja 2025 Akcijski načrt za cenovno dostopno energijo: izkoriščanje dejanske vrednosti naše energetske unije za zagotovitev cenovno dostopne, učinkovite in čiste energije za vse Evropejce (COM(2025) 79 final).

- (4) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁵ določa smernice za pravočasen razvoj in interoperabilnost prednostnih koridorjev in območij vseevropske energetske infrastrukture, da bi prispevala k zagotavljanju blaženja podnebnih sprememb, zlasti doseganja energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in cilja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, in zagotavljanju medomrežnih povezav, energetske varnosti, povezovanja trgov in sistemov, konkurence, ki koristi vsem državam članicam, in dostopnih cen energije. Zlasti pa vključuje določitev projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa, olajšuje njihovo izvajanje ter določa pogoje za upravičenost teh projektov do finančne pomoči Unije. Vendar projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa zaradi svoje čezmejne narave ne ustvarjajo le pomembnih pozitivnih zunanjih učinkov in spodbujajo solidarnost, temveč predlagateljem projektov prinašajo tudi posebne izzive zaradi svoje povezanosti z več območji pravne pristojnosti, izzivov pri usklajevanju ter pogosto asimetrične porazdelitve stroškov in koristi. Zato še naprej potrebujejo okvir na ravni Unije.
- (5) Cilji Uredbe (EU) 2022/869 so sicer pretežno še veljavni, vendar bi bilo treba sedanji okvir vseevropskih energetskih omrežij prilagoditi, da bo v celoti odražal pričakovane spremembe energetskega sistema, ki bodo posledica novega okvira politik, zlasti cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050 in predlaganega vmesnega cilja za leto 2040. Zlasti obstaja potreba po bolj integriranem načrtovanju omrežij v podporo vse bolj soodvisnemu in decentraliziranemu notranjemu energetskemu trgu, hitrejših postopkih izdaje dovoljenj ter zagotavljanju varnosti in odpornosti čezmejne energetske infrastrukture, kar mora ustrezno odražati revidiran okvir vseevropskih energetskih omrežij. Poleg novih političnih razmer in ciljev se je v preteklem desetletju močno pospešil tehnološki razvoj. Ta razvoj bi bilo treba upoštevati pri kategorijah energetske infrastrukture, ki jih zajema ta uredba, merilih za izbiro projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa ter prednostnih koridorjih in območjih. Določbe iz te uredbe ne bi smele vplivati na pravico držav članic, da določijo pogoje za izkoriščanje svojih energetskih virov, na izbiro med njihovimi različnimi viri energije in na splošno strukturo njihove oskrbe z energijo, v skladu s členom 194 Pogodbe.
- (6) Izvajanje določenih 13 prednostnih koridorjev in tematskih področij vseevropske energetske infrastrukture je bistveno za doseganje energetskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z nadaljnjim povezovanjem trgov, energetske varnostjo, ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter cenovno dostopnostjo energije. Te prednostne naloge zajemajo naložbe v prenos in shranjevanje električne energije, odobalna omrežja za energijo iz obnovljivih virov, pametna omrežja električne energije, opremo in naprave, namenjene zagotavljanju zaščite in odpornosti obstoječih kritičnih omrežnih elementov, prenos vodika, njegovo shranjevanje in vodikove terminale, elektrolizatorje ter prenos in shranjevanje ogljikovega dioksida, pa tudi opremo in naprave za spremljanje, nadzor in digitalizacijo, ki so bistvene za obstoječa visokonapetostna omrežja čezmejnega pomena.
- (7) Energetska infrastruktura Unije bi bilo treba nadgraditi, da bi se povečala odpornost proti naravnim nesrečam ali nesrečam, ki jih povzroči človek, škodljivim učinkom podnebnih sprememb, namernim sovražnim dejanjem ter grožnjam za njeno varnost,

¹⁵ Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

zlasti v zvezi z evropsko kritično infrastrukturo na podlagi Direktive(EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶.

- (8) V sedanjih geopolitičnih razmerah je pomembno zagotoviti neprekinjen čezmejni pretok električne energije, da bi zagotovili zanesljivost oskrbe. To ni odvisno le od odpornosti povezovalnih vodov med državami članicami, temveč tudi od odpornosti kritičnih elementov omrežja. Zato bi morala ta uredba uvesti novo kategorijo infrastrukture v obliki naložb v opremo in naprave, ki so neposredno povezane s kritičnimi elementi omrežja in namenjene povečanju njihove odpornosti in zaščite. Ta nova kategorija infrastrukture bi morala zajemati kritične elemente omrežja, kot so določeni v Uredbi (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷, ki podpirajo varnost omrežja in zanesljivost oskrbe v skladu s scenariji držav članic za krize in načrti pripravljenosti na tveganja na podlagi Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸.
- (9) Čeprav lahko tuje naložbe prinesejo koristi, kot so večje možnosti financiranja kapitalno intenzivnih projektov, lahko tudi povečajo izpostavljenost Unije tveganjem, povezanim z energetske varnostjo, kot so motnje ali zmanjšana zanesljivost čezmejnih tokov, zlasti kadar take tuje naložbe izvirajo iz tretjih držav z drugačnimi geopolitičnimi interesi, kot jih ima Unija. Preglednost čezmejne energetske infrastrukture in projektov s čezmejnimi učinkom z vidika končnega dejanskega lastništva, vključno z informacijami o končnem vlagatelju in udeležbi v kapitalu, kot je določeno v Uredbi (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹, je zato ključna za preprečevanje odvisnosti Unije od tretjih držav, ki niso zaupanja vredne, in bi jo bilo treba upoštevati pri izbiri projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa.
- (10) Za zagotovitev stroškovno učinkovitega in pospešenega razvoja omrežja ter dostopa do omrežij v Uniji bi morale imeti nezične rešitve poleg fizične okrepitve omrežja pomembno vlogo pri izpolnjevanju potreb sistema, saj jih je mogoče uvesti hitreje in z nižjimi stroški. O uvedbi takih tehnologij bi bilo treba razmisliti pred naložbami v širitev omrežne infrastrukture. V ta namen bi morala nova kategorija infrastrukture zajemati naložbe v nezične tehnologije in digitalne rešitve, vključno s programskimi rešitvami, kadar se uvajajo na obstoječih kritičnih omrežnih elementih, pomembnih za čezmejno trgovino, in kadar prinašajo količinsko opredeljene koristi za povezovanje trgov v smislu povečanja čezmejnih zmogljivosti.
- (11) Z Uredbo (EU) 2024/1789 Evropskega parlamenta in Sveta²⁰ ter Direktivo (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta²¹ je bil sprejet zakonodajni sveženj o

¹⁶ Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES (UL L 333, 27.12.2022, str. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

¹⁷ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L 158, 14.6.2019, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

¹⁹ Uredba (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji (UL L 79I, 21.3.2019, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

²⁰ Uredba (EU) 2024/1789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o notranjem trgu plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi uredb (EU) št. 1227/2011, (EU) 2017/1938,

razogljičenem plinu in vodiku za določitev skupnih pravil za celotno Unijo za prehod na obnovljive in nizkoogljične pline. Kategorije infrastrukture iz te uredbe bi morale biti v celoti usklajene s cilji navedenega svežnja in zagotavljati, da imajo projekti energetske infrastrukture pomemben čezmejni učinek. Kadar je to tehnično izvedljivo in najučinkovitejše, bi bilo treba pri razvoju takih projektov upoštevati možnost spremembe namena obstoječe infrastrukture in opreme.

- (12) Ustanoviti bi bilo treba regionalne skupine (skupine), ki bodo predlagale in pregledale projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa, kar bo omogočilo sestavo regionalnih seznamov projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa. Za zagotovitev splošnega soglasja bi morale te skupine vključevati države članice, nacionalne regulativne organe, predlagatelje projektov in zadevne deležnike ter in poskrbeti za tesno sodelovanje med njimi. V okviru tega sodelovanja bi morali nacionalni regulativni organi skupinam po potrebi svetovati med drugim o izvedljivosti nacionalnih regulativnih vidikov predlaganih projektov in o izvedljivosti predlaganega časovnega razporeda regulativne odobritve.
- (13) Da bi povečali učinkovitost postopkov načrtovanja omrežja in razvoja projektov, bi bilo treba sodelovanje med skupinami okrepiti. Komisija mora imeti pomembno vlogo pri spodbujanju tega sodelovanja z vidika obravnave morebitnega učinka projektov, razvitih v eni regiji, na druge regije.
- (14) Za dopolnitev skupin je bilo ob podpori Komisije ustanovljenih več forumov za regionalno sodelovanje. Regionalno sodelovanje v forumih in skupinah in med njimi je ključno orodje za zagotovitev tesnejšega povezovanja evropskega energetskega sistema. Štiri skupine na visoki ravni pokrivajo različne evropske regije, tudi s sodelovanjem tretjih držav: načrt medsebojnega povezovanja na baltskem energetske trgu (NMPBET), sodelovanje na področju energije v Severnem morju (NSEC), skupina na visoki ravni za povezovalne daljnovode v jugozahodni Evropi in skupina na visoki ravni za energetske povezanost Srednje in Jugovzhodne Evrope (CESEC). Regionalno sodelovanje v navedenih forumih je bilo v pomoč pri spremljanju in pospeševanju izvajanja ključnih projektov energetske infrastrukture z regionalno razsežnostjo ter ukrepov za povezovanje trgov. Zato bi bilo treba te forume za regionalno sodelovanje čedalje pogosteje uporabljati za podporo doseganju ciljev te uredbe.
- (15) Na dve leti bi bilo treba pripraviti nov seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije (v nadaljnjem besedilu: seznam Unije). Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa, ki so dokončani ali ne izpolnjujejo več ustreznih meril in zahtev, določenih v tej uredbi, ne bi smeli biti uvrščeni na naslednji seznam Unije.
- (16) Za obstoječe projekte skupnega interesa in obstoječe projekte vzajemnega interesa, ki jih je treba vključiti na naslednji seznam Unije, bi moral veljati isti izbirni postopek za pripravo regionalnih seznamov in seznama Unije, kot velja za predlagane projekte, razen če so pridobili odobritev pristojnega nacionalnega regulativnega organa ali je

(EU) 2019/942 in (EU) 2022/869 ter Sklepa (EU) 2017/684 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 715/2009 (UL L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

bila sprejeta končna odločitev o naložbi, ki daje zadostno zagotovilo za izgradnjo projektov, ali pa njihova izgradnja že poteka in je iz njihovega letnega poročila razviden zadosten napredek; v tem primeru bi morali ostati na seznamu Unije.

- (17) Kadar za obstoječe projekte skupnega interesa in obstoječe projekte vzajemnega interesa, ki jih je treba vključiti na naslednji seznam Unije, velja isti izbirni postopek za oblikovanje regionalnih seznamov in seznama Unije, ki se uporablja za predlagane projekte, bi bilo treba upravno breme čim bolj zmanjšati, na primer z uporabo informacij o projektih, ki so bile predhodno predložene v oceni, če so še vedno aktualne.
- (18) Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa bi morali biti skladni s skupnimi, preglednimi in objektivnimi splošnimi in specifičnimi merili glede na njihov prispevek k ciljem energetske politike. Da bi bili predlagani projekti na področju električne energije, razen pametnih električnih omrežij in projektov, posebej namenjenih zagotavljanju zaščite in odpornosti obstoječih kritičnih elementov omrežja, upravičeni do vključitve na seznam Unije, bi morali biti del najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo. Podobno bi morali biti predlagani projekti na področju vodika in elektrolizatorjev del najnovejšega razpoložljivega desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo.
- (19) Trajnostnost v smislu vključevanja obnovljivih virov energije v omrežje oziroma zmanjšanja emisij toplogrednih plinov je ključno merilo za zagotavljanje, da bo politika vseevropskih energetskih omrežij skladna z energetskimi in podnebnimi cilji Unije ter cilji podnebne nevtralnosti do leta 2050, pri tem pa je treba upoštevati posebnosti vsake države članice pri doseganju cilja podnebne nevtralnosti. V ta namen je trajnostnost eno od meril za ocenjevanje, ki se uporablja za vse kategorije projektov.
- (20) Potreba po močnejšem povezovanju trgov in medsebojni poveztivosti omrežij Unije z omrežji Evropskega gospodarskega prostora (EGP) in Energetske skupnosti se povečuje. Zato bi bilo treba koristi in stroške projektov vzajemnega interesa med državo članico in državo v EGP ali pogodbenico Energetske skupnosti obravnavati kumulativno za Unijo in za zadevno državo v EGP ali zadevno pogodbenico v Energetski skupnosti.
- (21) Unija bi morala spodbujati infrastrukturne projekte za neposredno povezavo omrežij Unije z omrežji tretjih držav, ki so v obojestransko korist ter so potrebni za energetski prehod in doseganje podnebnih ciljev in ki izpolnjujejo tudi posebna merila za zadevne kategorije infrastrukture na podlagi te uredbe. Da bi okrepili osredotočenost na čezmejne projekte in ohranili dopolnjevanje z zunanjo politiko Unije, bi morali projekti vzajemnega interesa neposredno povezovati državo članico s prvo povezovalno točko električnega omrežja ali prvo povezovalno točko za vodik ali ogljikov dioksid v tretji državi.
- (22) Kar zadeva projekte vzajemnega interesa, povezane z električnimi omrežji, bi morali biti upravičeni le projekti medsebojnih povezav, ki povezujejo energetske sisteme, pod pogojem, da se lahko njihova prenosna zmogljivost v celoti uporabi za tržne izmenjave. Zadevni operaterji prenosnih sistemov (OPS) so odgovorni, da vnaprej ocenijo vplive vseh projektov na varnost in stabilnost omrežja, da bi potrdili, da se projekt lahko v celoti vključi v elektroenergetska omrežja zadevnih držav.
- (23) Zagotoviti je treba, da se s projekti vzajemnega interesa, ki se obravnavajo prednostno, resnično dosegajo cilji notranjega trga Unije, zanesljivosti oskrbe in podnebne nevtralnosti. Zato bi morali biti projekti vzajemnega interesa upravičeni do vključitve

na seznam Unije le, če ima politični okvir zadevne tretje države visoko stopnjo konvergence in je podprt z mehanizmi izvrševanja ter če taki projekti izkazano prispevajo k splošnim ciljem energetske in podnebne politike Unije in tretjih držav v smislu zanesljivosti oskrbe in razogljičenja.

- (24) Za pogodbenice EGP ali Energetske skupnosti se domneva visoka stopnja konvergence okvira politik ali pa jo je za druge tretje države mogoče dokazati z dvostranskimi sporazumi, ki vključujejo ustrezne določbe o ciljnih podnebne in energetske politike za razogljičenje, in jo ob podpori Komisije dodatno oceni ustrezna skupina. Poleg tega bi morala tretja država, s katero Unija sodeluje pri razvoju projektov vzajemnega interesa, omogočati podoben časovni raspored za pospešeno izvajanje in druge ukrepe za podporo politike, kot je določeno v tej uredbi.
- (25) Sodelujoča tretja država bi morala zagotoviti, da se tudi del projekta vzajemnega interesa, ki je v tretji državi, in vse dodatne naložbe, potrebne za skupne koristi projekta vzajemnega interesa, kot so okrepitev notranjega omrežja, obravnavajo prednostno in se pravočasno izvedejo, da se zagotovi, da je projekt v celoti izkoriščen.
- (26) Za zagotovitev, da projekti za shranjevanje ogljikovega dioksida, ki vključujejo tretje države, prispevajo k čezmejnemu transportu in shranjevanju ogljikovega dioksida na način, ki je skladen s podnebnimi in okoljskimi zahtevami Unije, bi morali biti upravičeni le, če so nujni za delovanje čezmejnega transporta in shranjevanja ogljikovega dioksida ter če tretja država ohranja in učinkovito izvaja ustrezen pravni okvir. Ta pravni okvir v tretji državi bi moral zagotavljati uporabo standardov in zaščitnih ukrepov, ki preprečujejo uhajanje ogljikovega dioksida ter zagotavljajo varnost in učinkovitost trajnega shranjevanja ogljikovega dioksida za varstvo podnebja, zdravja ljudi in ekosistemov. Ti standardi in zaščitni ukrepi bi morali zagotavljati raven varstva, ki je vsaj enakovredna ravni, določeni v pravu Unije. Domnevati bi bilo treba, da pogodbenice EGP ali Energetske skupnosti te standarde in zaščitne ukrepe izpolnjujejo.
- (27) Projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa bi bilo treba izvesti čim prej, pristojni nacionalni organi, Agencija in skupine pa bi jih morali skrbno spremljati in pri tem ustrezno upoštevati zahteve za udeležbo deležnikov in okoljsko zakonodajo ter ohranjati nizko upravno breme za predlagatelje projekta. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti oceni tveganj v zvezi s prilagajanjem podnebnim spremembam ter fizično in kibernetično varnostjo, po potrebi na podlagi zahtev iz Direktive (EU) 2022/2557 glede odpornosti kritičnih subjektov in zahtev iz Direktive (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta²² glede ukrepov za visoko raven kibernetične varnosti v Uniji, predlagatelji projektov pa bi morali pristojnim nacionalnim organom poročati o ukrepih, sprejetih na podlagi ocenjenih tveganj. Predlagatelji projektov bi morali poročati tudi o skladnosti z okoljsko zakonodajo in dokazati, da projekti ne škodujejo bistveno okolju v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta²³. Pri obstoječih projektih skupnega

²² Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetične varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

interesa, ki so dosegli zadostno zrelost, bi bilo treba pri izbiri projektov za naslednji seznam Unije upoštevati navedene pomisleke.

- (28) Komisija bi morala imeti možnost imenovati evropske koordinatorje za projekte, ki se srečujejo s posebnimi težavami ali zamudami, da bi olajšala izvajanje projektov, pri katerih se pojavijo težave.
- (29) Postopek izdaje dovoljenj ne bi smel povzročiti upravnih obremenitev, ki ne bi bile v sorazmerju z velikostjo ali zapletenostjo projekta, ter ne bi smel ovirati razvoja vseevropskih omrežij in dostopa do trga.
- (30) Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa bi morali dobiti prednostni status na nacionalni ravni, da bi se zagotovili hitra upravna obravnava ter obravnava po postopku za nujne zadeve v vseh sodnih postopkih in postopkih reševanja sporov v zvezi z njimi.
- (31) Države članice, ki projektom energetske infrastrukture trenutno ne dajejo najvišje možne nacionalne pomembnosti v postopku izdaje dovoljenj, se spodbuja, da razmislijo o uvedbi take visoke nacionalne pomembnosti, zlasti če bi to lahko omogočilo hitrejši postopek izdaje dovoljenj.
- (32) Države članice, ki trenutno nimajo hitrih ali nujnih sodnih postopkov, ki bi se uporabljali za projekte energetske infrastrukture, bi bilo treba spodbuditi, da razmislijo o uvedbi takih postopkov, zlasti po opravljeni oceni, ali bi to omogočilo hitrejšo izvajanje takih projektov.
- (33) Projekti v zvezi s sredstvi, namenjenimi za vodik, obrate z elektrolizatorji in ogljikov dioksid, prispevajo k energetskim in podnebnim ciljem, tudi glede na potrebo po pospešenem uvajanju obnovljivih virov energije in njihovi vključitvi v mešanico virov energije. Zato bi bilo treba vse projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa v zvezi s sredstvi, namenjenimi za vodik, obrate z elektrolizatorji in ogljikov dioksid z vidika energetske politike obravnavati kot projekte javnega interesa, države članice pa bi morale imeti možnost, da jih obravnavajo kot projekte prevladujočega javnega interesa, razen kulturne dediščine in kadar obstajajo jasni dokazi, da imajo projekti znatne škodljive vplive na okolje, ki jih ni mogoče ublažiti ali izravnati.
- (34) Projekti elektroenergetske infrastrukture se zaradi svoje vloge pri vključevanju sredstev, namenjenih za energijo iz obnovljivih virov, rešitev za zagotavljanje prožnosti, shranjevanja energije in elektrifikacije na splošno štejejo za bistvene za doseganje podnebne nevtralnosti. Dokler cilj Unije glede podnebne nevtralnosti ni dosežen, bi zato bilo treba pri uravnoteženju konkurenčnih pravnih interesov za take projekte domnevati, da so v prevladujočem javnem interesu ter služijo javnemu zdravju in varnosti, kar pa ne velja za kulturno dediščino in kadar obstajajo jasni dokazi, da imajo ti projekti znatne škodljive vplive na okolje, ki jih ni mogoče ublažiti ali izravnati, kot je določeno v Direktivi (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta²⁴.
- (35) Zaradi njihovega pomena za doseganje podnebne nevtralnosti in strateškega pomena kot projektov s seznama Unije bi morale imeti države članice možnost, da omogočijo, da so projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa v zvezi z električno

²⁴ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

energijo²⁵, ki so bili izrecno vključeni v nacionalni razvojni načrt, za katerega je bila opravljena strateška presoja vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta²⁶, in če je verjetno, da bodo pomembno vplivali na območja Natura 2000, tudi ustrezna presoja v skladu s členom 6(3) Direktive 92/43/EGS, izvzeti iz presoj vplivov na okolje v skladu z Direktivo 2011/92/EU, iz presoj vplivov na varstvo vrst na podlagi člena 12(1) Direktive 92/43/EGS in člena 5 Direktive 2009/147/ES ter iz presoj vplivov na območje Natura 2000. Take izjeme bi morale biti omogočene, dokler ne bo dosežena podnebna nevtralnost.

- (36) Da bi ublažili morebiten vpliv takih izjem, morajo pristojni organi držav članic po pregledu zagotoviti, da se uporabijo ustrezni in sorazmerni blažilni ukrepi, pri čemer se upošteva najboljša razpoložljiva tehnologija. Kadar teh blažilnih ukrepov ni mogoče uporabiti, bi morali pristojni organi zagotoviti, da predlagatelji projektov sprejmejo ustrezne izravnalne ukrepe za odpravo teh vplivov, ki so lahko, če ni na voljo drugih sorazmernih izravnalnih ukrepov, med drugim v obliki plačila denarnega nadomestila za programe varstva vrst. Kadar je verjetno, da bo projekt pomembno negativno vplival na okolje druge države članice, bi morali poleg tega pristojni nacionalni organi, zagotoviti, da so zadevne države članice sodelovale pri določitvi ukrepov za preprečitev pomembnih vplivov ali po potrebi za njihovo ublažitev ali izravnavo.
- (37) Da bi pospešili vzpostavitev vseevropskega energetskega omrežja, bi morali biti pogoji za uporabo posebnih odstopanj, kot so določeni v okoljski zakonodaji Unije, jasni. Zlasti pri ocenjevanju, ali obstajajo zadovoljive alternativne rešitve za energetske projekte, bi moral biti obseg take ocene omejen na alternativne rešitve, ki zagotavljajo doseganje istega cilja v istem ali podobnem časovnem okviru in brez znatno višjih stroškov. Ustrezni organi bi morali imeti možnost, da pri primerjavi časovnega okvira in stroškov zadovoljivih alternativnih rešitev upoštevajo potrebo po pospešeni in stroškovno učinkoviti izvedbi projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa v skladu s prednostnimi nalogami, določenimi v njihovih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih ter njihovih posodobitvah, predloženih Komisiji v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999.
- (38) Podobno je pri uporabi ustreznega odstopanja iz Direktive 92/43/EGS primerno, da lahko pristojni organi v utemeljenih primerih in kadar je mogoče razumno dokazati, da načrt ali projekt pred uvedbo ukrepov ne bi nepopravljivo vplival na celovito usklajenost omrežja Natura 2000, da se ohrani okoljska celovitost območja in da je zagotovljena visoka raven varstva območij Natura 2000, omogočijo, da se izravnalni ukrepi izvajajo vzporedno z izvajanjem načrta ali projekta.
- (39) Za zmanjšanje zapletenosti, povečanje učinkovitosti in preglednosti ter pomoč pri krepitvi sodelovanja med državami članicami morajo države članice zagotoviti, da obstaja en sam pristojni organ, odgovoren za olajševanje in usklajevanje vseh postopkov izdaje dovoljenj do izdaje celovite odločbe, ki sodeluje z drugimi zadevnimi organi in pristojnimi nacionalnimi organi drugih držav članic, deluje kot

²⁵ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

²⁶ Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

edina kontaktna točka za predlagatelje projektov ter posreduje pri njihovih stikih z drugimi organi in spremlja razvoj in zamude projektov s seznama Unije.

- (40) Za povečanje učinkovitosti postopkov bi morali biti pristojni nacionalni organi odgovorni tudi za zagotovitev, da je pri projektih hibridnega prenosa in proizvodnje časovni okvir za izdajo dovoljenj glede vseh sredstev projekta usklajen tako, da se pospeši postopek izdaje dovoljenj za proizvodne in prenosne zmogljivosti.
- (41) Za poenostavitev in pospešitev postopka izdaje dovoljenj za projekte s seznama Unije, ki so v dveh ali več državah članicah, bi morale zadevne države članice med pristojnimi nacionalnimi organi skupaj določiti enotno kontaktno točko. To, da en organ olajšuje postopek in izda končno celovito odločbo, bi moralo zmanjšati upravno breme za nosilce projekta ter zapletenost, povečati učinkovitost in pospešiti postopek izdaje dovoljenj, zlasti kadar države članice določijo skupne postopke z usklajenimi časovnimi okviri in ocenami. Za zagotovitev učinkovitega čezmejnega sodelovanja bi se morala Komisija osredotočiti na določene prednostne projekte medsebojnih povezav ter okrepiti usklajevanje in spremljanje njihovega izvajanja in izdajanja dovoljenj zanje. V ta namen bi morala podpirati države članice pri določanju skupnih postopkov za učinkovit in uspešen postopek izdaje dovoljenj.
- (42) Države članice bi morale imeti možnost, da po potrebi v celovite odločbe vključijo odločitve, sprejete v okviru pogajanj s posameznimi lastniki zemljišč o dovoljenju za dostop, lastništvu ali pravici do uporabe lastnine v zvezi s prostorskim načrtovanjem, ki določa namensko rabo zemljišč posameznega območja, vključno z drugimi razvojnimi vidiki, kot so ceste, železnice, stavbe ter naravovarstvena območja, in ki ni namenjeno izključno za načrtovani projekt, ter odločitve o izdaji dovoljenj za uporabo. V povezavi s postopkom izdaje dovoljenj bi morala obstajati možnost, da projekt skupnega interesa vključuje z njim povezano infrastrukturo v obsegu, ki je bistven za izgradnjo ali delovanje projekta.
- (43) Ta uredba, zlasti določbe o izdaji dovoljenj, udeležbi javnosti in izvajanju projektov skupnega interesa, bi se morala uporabljati brez poseganja v pravo Unije in mednarodno pravo, vključno z določbami o varovanju okolja in zdravja ljudi ter določbami, sprejetimi na podlagi skupne ribiške in celostne pomorske politike, zlasti Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁷.
- (44) Da bi se zagotovil uspeh projektov in omejilo nasprotovanje projektom, je bistveno, da se deležnikom, tudi civilni družbi, zagotovijo informacije in da se z njimi opravijo posvetovanja. Kljub obstoju ustaljenih standardov za zagotovitev udeležbe javnosti v okoljskih postopkih odločanja, ki se pri projektih skupnega interesa v celoti uporabljajo, bi morali biti potrebni dodatni ukrepi za zagotovitev kar najvišjih standardov preglednosti in udeležbe javnosti pri vseh pomembnih zadevah v postopku izdaje dovoljenj za projekte skupnega interesa. Kadar je predhodno posvetovanje predpisano že v nacionalnih pravilih z enakimi ali višjimi standardi kot v tej uredbi, bi moralo biti predhodno posvetovanje pred začetkom postopka izdaje dovoljenj neobvezno, pri njem pa ne bi smelo prihajati do podvajanja pravnih zahtev.
- (45) Ustrezno in usklajeno izvajanje direktiv 2001/42/ES in 2011/92/EU ter po potrebi Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo o dostopu do

²⁷ Direktiva 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L 257, 28.8.2014, str. 135, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah²⁸, podpisane v Aarhusu 25. junija 1998 (v nadaljnjem besedilu: Aarhuska konvencija), ter Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje²⁹, podpisane v Espooju 25. februarja 1991 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija iz Espooja), bi morale zagotoviti harmonizacijo glavnih načel presoje vplivov na okolje in podnebje, tudi na čezmejni ravni. Komisija je izdala navodila v podporo državam članicam za racionalizacijo postopkov okoljske presoje za energetske infrastrukture in za zagotovitev skladne uporabe postopkov okoljske presoje, ki jih za projekte skupnega interesa določa pravo Unije.

- (46) Pomembno je racionalizirati in izboljšati postopek izdaje dovoljenj, hkrati pa kolikor mogoče in ob upoštevanju načela subsidiarnosti spoštovati nacionalne pristojnosti in postopke za izgradnjo nove energetske infrastrukture. Glede na nujnost razvoja energetske infrastrukture bi bilo treba pri poenostavitvi postopka izdaje dovoljenj določiti natančen rok za sprejem odločitve ustreznih organov v zvezi z izgradnjo projekta. Navedeni rok bi moral spodbujati učinkovito opredelitev in obravnavo postopkov. Ta uredba bi morala določiti najdaljše roke. Vendar si države članice lahko prizadevajo za krajše roke, kadar je to izvedljivo, zlasti v zvezi s projekti, kot so pametna omrežja, pri katerih morda niso potrebni tako zapleteni postopki izdaje dovoljenj kakor pri infrastrukturi za prenos.
- (47) Pomanjkanje virov organov za izdajo dovoljenj, nezadostna digitalizacija postopkov izdaje dovoljenj in nerazpoložljivost podatkov so ozka grla, ki upočasnjujejo postopke izdaje dovoljenj. Pričakuje se, da bosta digitalizacija in ustrezna uporaba funkcij umetne inteligence pospešili postopke in povečali učinkovitost procesov z omogočanjem hitre obravnave vlog ter povečali preglednost z boljšim dostopom do informacij o postopkovnih korakih in zahtevah. Vendar digitalizacija na področju postopkov izdaje dovoljenj zaostaja, saj so podatki pogosto razpršeni med različnimi pristojnimi organi brez enotnih digitalnih postopkov ali platform in brez zagotovljene interoperabilnosti. To povzroča nejasnost glede statusa vlog in ovira prepoznavanje ozkih grl. Zato bi morale države članice vzpostaviti digitalno platformo na nacionalni ravni za vse faze postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov, shranjevanja in omrežja, da bi bila digitalizacija postopkov enotna, interoperabilna in pregledna ter da bi se čim bolj povečale njene koristi v smislu pospešitve postopka izdaje dovoljenj. Take platforme bi morale predlagateljem projektov omogočiti, da vložijo vloge in preverijo njihov status, jih dodelijo pristojnim organom, organom pa omogočiti, da jih obdelajo z dostopom do vseh ustreznih podatkov in informacij, ne da bi bili potrebni vmesni koraki v papirni obliki. Poleg tega bi morala taka platforma omogočati pridobivanje statističnih podatkov o splošnem napredku postopkov izdaje dovoljenj v državah članicah. Take digitalne platforme bi morale temeljiti na varnih in interoperabilnih sredstvih, zagotovljenih preko evropskih denarnic za digitalno identiteto v skladu z zahtevami iz Uredbe (EU) št. 910/2014 za fizične osebe, v prihodnosti pa z evropskimi podjetniškimi denarnicami v skladu z [Uredbo (EU) št. XXX/20YY] za pravne osebe, da se omogočijo elektronska identifikacija in avtentikacija, podpisovanje ali žigosanje dokumentov, predložitev dokumentov ter pošiljanje ali prejemanje obvestil med pristojnimi organi in gospodarskimi subjekti.

²⁸ UL L 124, 17.5.2005, str. 4.

²⁹ UL C 104, 24.4.1992, str. 7.

- (48) Za zagotovitev spoštovanja rokov iz te uredbe bi morali biti odgovorni pristojni organi. Poleg tega bi morale države članice v skladu z nujnostjo vzpostavitev energetske infrastrukture ter strateškim pomenom projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa za doseganje energetskih in podnebnih ciljev Unije ter v obsegu, v katerem v nacionalnem pravu obstaja pojem tihe odobritve, zagotoviti, da se v primeru, da nacionalni pristojni organi ne odgovorijo v roku, določenem v tej uredbi, ali če zadevni organ ne odgovori v roku, ki ga določi nacionalni pristojni organ, za posebno mnenje, odobritev ali dovoljenje razen okoljskih odločitev šteje, da je samodejno odobreno ali da mu je bilo ugodeno, ter da se tak sklep objavi.
- (49) Postopek izdaje dovoljenj bi moral predvidevati dva postopka, in sicer neobvezni postopek pred oddajo vloge, v katerem nacionalni pristojni organ pripravi in sprejme popolno vlogo, ter obvezni zakonski postopek izdaje dovoljenja, ki poteka od sprejetja dokumentacije in trenutka, ko organi izdajno celovito odločbo. V fazi pred oddajo vloge bi morali nacionalni pristojni organi opraviti vrsto nalog. Projekt bi morali pregledati, predlagatelja projekta pa obvestiti o tem, katere odobritve, študije, dovoljenja in presoje so potrebni za dokončanje postopka izdaje dovoljenj, vključno s presojami vplivov na okolje ter blažilnimi ali izravnalnimi ukrepi, ki jih je treba izvesti. Opredeliti bi morali obseg in raven podrobnosti dokumentacije, navedene v ugotovitvah pregleda, pri čemer bi morali zagotoviti, da se od predlagatelja projekta ne zahteva nadaljnja dokumentacija, razen če pride do bistvene spremembe projekta ali okolja, v katero je umeščen, zaradi česar se pogoji in predpostavke, uporabljeni za določitev obsega, več ne uporabljajo. Pripraviti bi morali podroben časovni načrt za postopek izdaje dovoljenj. Po prejemu osnutka vloge, vključno z vsemi pripravljalnimi dokumenti, bi morali odločiti, ali se vloga šteje za popolno ali so potrebne še manjkajoče informacije v skladu s tem, kar je bilo ugotovljeno v postopku pred oddajo vloge.
- (50) Če se šteje za učinkovito, lahko nacionalni pristojni organi določijo zahteve za postopek izdaje dovoljenj in javna posvetovanja za določen projekt tako, da potekajo po fazah, pod pogojem, da je postopek izdaje dovoljenj poenostavljen in pospešen.
- (51) Ta uredba bi se morala uporabljati samo za izdajanje dovoljenj za projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa, sodelovanje javnosti pri njih ter regulativno obravnavo projektov. Države članice bi morale kljub temu imeti možnost, da sprejmejo nacionalne določbe o uporabi enakih ali podobnih nacionalnih pravil za druge projekte, ki nimajo statusa projektov skupnega interesa ali projektov vzajemnega interesa, v okviru področja uporabe te uredbe.
- (52) Postopek desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo zagotavlja trdno podlago za določanje projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa. Čeprav imajo Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO za električno energijo), Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnih omrežij zemeljskega plina (ENTSO za plin), evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH) ter operaterji prenosnih sistemov v tem postopku še naprej pomembno vlogo, je potrebno več racionalizacije in usmerjanja, zlasti glede opredeljevanja scenarijev za prihodnost, ugotavljanja dolgoročnih infrastrukturnih vrzeli in ozkih grl v energetske infrastrukture ter odpravljanja navedenih vrzeli z najustreznejšimi rešitvami, da bi povečali politično težo, ustreznost in trdnost procesa. Zato bi morali imeti Agencija in Komisija večjo vlogo v postopku priprave desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo v skladu z uredbama (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789.

- (53) Glede na to, da imajo izbrani scenarij in njegove temeljne predpostavke ključno vlogo v postopku razvojnega načrtovanja omrežja za celotno Unijo, bi morala imeti Komisija osrednjo vlogo pri njegovi določitvi. To bi moralo prispevati k racionalizaciji vhodnih podatkov in zagotavljanju boljše skladnosti s cilji politike Unije. Prav tako je primerno, da desetletni razvojni načrti omrežja za celotno Unijo temeljijo na enem osrednjem scenariju, z morebitnimi analizami občutljivosti na scenarij v primeru spremembe zunanjih pogojev, saj je glavni namen scenarija zagotoviti skupno podlago za oceno infrastrukturnih vrzeli in koristi predlaganih projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa. Povečana pomembnost osrednjega scenarija zahteva tesno vključenost ENTSO za električno energijo, ENNOH, ENTSO za plin, držav članic in Agencije, da se zagotovijo ustrezni podatki in informacije ter da je scenarij usklajen z nacionalnim razvojem. Referenčna skupina zainteresiranih strani bi morala še naprej zagotavljati usklajene prispevke in svetovati pri razvoju scenarijev.
- (54) Postopek določitve infrastrukturnih potreb bi moral imeti pomembnejšo vlogo pri usmerjanju načrtovanih infrastrukturnih naložb. V primerjavi s sedanjo prakso bi moral biti postopek širši ter temeljiteje upoštevati medsektorske povezave in nežične rešitve, da bi jasno ugotovili, katere rešitve najboljše služijo energetskega sistemu pri doseganju energetske in podnebne ciljev. Agencija bi morala biti bolj vključena v oblikovanje okvira postopka in njegovo preverjanje, da bi se povečalo sprejemanje nadaljnjih rešitev, potrebnih za obravnavanje vrzeli. Razviti bi morala metodologije za postopek določitve infrastrukturnih potreb, ki ga morata izvajati ENTSO za električno energijo in ENNOH, da se zagotovi, da so rezultati dovolj zanesljivi in v skladu z načeli iz te uredbe. Končna potrditev poročila o določitvi potreb s strani organa odločanja skupine vseevropskega energetskega omrežja bi morala predlagateljem projektov posredovati močan signal o tem, kje so potrebni morebitni projekti.
- (55) Celovitejši in podrobnejši postopek določitve infrastrukturnih potreb bi moral omogočiti boljše usklajevanje načrtovanih projektov s potrebami po širitvi prenosnih zmogljivosti. Omogočiti bi moral tudi nadaljnji postopek, ki bi vodil v ugotavljanje novih rešitev, s katerimi bi bilo mogoče izpolniti neizpolnjene potrebe. Operaterji prenosnih sistemov bi morali biti glavni subjekti za predlaganje morebitnih projektov za obravnavanje vrzeli, vendar bi bilo treba upoštevati tudi alternativne rešitve, ki jih predlagajo drugi deležniki. Zato bi moral biti postopek določitve potreb rezultat regionalnega sodelovanja, v razprave pa pritegniti ustrezne deležnike. Osrednja vloga Komisije v tem procesu bi morala okrepiti regionalno sodelovanje ter vključenost držav članic, nacionalnih regulativnih organov, predlagateljev projektov in drugih ustreznih deležnikov v ta prizadevanja, da bi pripravili najustreznejše projekte bodisi nežičnih bodisi infrastrukturnih rešitev, s katerimi bi se obravnavale morebitne nezadovoljene potrebe. Komisija bi morala imeti pravico, da v skrajnem primeru objavi razpis za zbiranje predlogov, da se odpravi nezadosten napredek pri odpravljanju preostalih vrzeli. Zagotoviti bi bilo treba, da se upravičeni projekti čim prej vključijo v naslednje nacionalne razvojne načrte, desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo in seznam Unije.
- (56) Za zagotovitev, da načrtovanje infrastrukture odraža spreminjajoče se potrebe povezanega in razogljčenega sistema, je potrebna analiza stroškov in koristi na ravni celotnega energetskega sistema, pri čemer je treba dosledno ocenjevati vse ustrezne stroške in koristi, da bi prepoznali najučinkovitejše rešitve za doseganje energetske in podnebne ciljev Unije. Nežične rešitve, kot so sistem dinamičnega spremljanja prenosnih zmogljivosti vodov in transformatorjev, napredni sistemi za nadzor toka električne energije ali platforme digitalnih dvojčkov, bi morale imeti večjo vlogo pri

izpolnjevanju potreb omrežja v operativnem in tudi razširitvenem smislu, zato bi morale biti prav tako zajete v analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema.

- (57) Desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo bi moral zagotoviti celovit pregled načrtovanih infrastrukturnih projektov s čezmejnimi učinki v Uniji. Nežične rešitve in rešitve za zagotavljanje prožnosti bi morale biti sestavni del načrta, da se zagotovi celovita slika prihodnjih naložb, potrebnih za optimalno delovanje električnih in vodikovih omrežij. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti tudi projektom, ki izboljšujejo varnost in odpornost omrežja.
- (58) ENTSO za električno energijo in ENNOH ter Agencija in Komisija bi morali pri izvajanju svojih nalog pred sprejetjem desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo opraviti obsežen postopek posvetovanja z vsemi ustreznimi deležniki. Ti deležniki bi morali vključevati evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov električne energije v Evropski uniji, združenja, vključena v trge z električno energijo, plinom in vodikom, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne agregatorje, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, vključene v rešitve za energijsko učinkovitost, industrijske sektorje, vključno s prometom, digitalizacijo in podatki, ter združenja odjemalcev energije, Evropski znanstveni svetovni odbor za podnebne spremembe in po potrebi predstavnike civilne družbe. Referenčna skupina zainteresiranih strani se je izkazala za učinkovit forum za sodelovanje zainteresiranih strani in njen nadaljnji prispevek k desetletnemu razvojnemu načrtu omrežja za celotno Unije bi bilo treba podpreti. Posvetovanja bi morala biti odprta in pregledna ter organizirana pravočasno, da bi deležniki lahko izrazili svoja stališča pri pripravi ključnih faz desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo, na primer pri ugotavljanju infrastrukturnih vrzeli in pri metodologiji za analizo stroškov in koristi za oceno projektov. ENTSO za električno energijo in ENNOH bi morala ustrezno upoštevati prispevke deležnikov med posvetovanji, pri predložitvi končnih predlogov pa obrazložiti, kako sta jih upoštevala.
- (59) Načrtovanje energetske infrastrukture bi moralo ustrezno odražati povezovanje sektorjev in medsebojne povezave med nosilci energije. Razvoj scenarijev, postopek določitve infrastrukturnih potreb ter metodologije za analizo stroškov in koristi bi morali temeljiti na celostnem, dolgoročnem in optimiziranem pristopu „enega energetskega sistema“ ter modeliranju, pri katerem se uporabljajo skupne predpostavke in dosledne metodologije. Boljše usklajevanje načrtovanja infrastrukture med sektorji bi moralo prispevati k prednostnemu razvrščanju in optimalnejšemu uvajanju novih infrastrukturnih rešitev.
- (60) Pomembnost zagotavljanja, da lahko status projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa dobijo le infrastrukturni projekti, za katere razumne alternativne rešitve ne obstajajo, pomeni tudi, da je treba pri načrtovanju energetske infrastrukture in pri delu regionalnih skupin pri oblikovanju regionalnih seznamov predlaganih projektov upoštevati načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“. V skladu s tem načelom bi bilo treba preučiti vse ustrezne alternative novi infrastrukturi za zagotavljanje prihodnjih infrastrukturnih potreb. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti nežičnim ali digitalnim rešitvam, uporabi prilagajanja odjema ali prožnosti brez fosilnih goriv, ki bi lahko izboljšale splošno učinkovitost omrežij. V ta namen bi morali operaterji sistemov pri ocenjevanju projektov za širitev sistema te rešitve prednostno upoštevati. Spodbujati bi bilo treba tudi stroškovno učinkovito uporabo

omrežij, zlasti z uporabo lokacijskih in časovno odvisnih cenovnih signalov v omrežninah in podpornih shemah.

- (61) Če naj bi Unija dosegla cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, mora občutno povečati proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Naložbe v energijo iz obnovljivih virov na morju bi bilo treba povečati zato, da bi dosegli vsaj 350 GW proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju, nameščenih v skladu s kumulativnimi nezavezujočimi regionalnimi cilji držav članic glede obnovljivih virov na morju, posodobljenimi decembra 2024, in podprtih v sporočilu Komisije z dne 24. oktobra 2023 Uresničevanje ambicij EU glede energije iz obnovljivih virov na morju³⁰. Prvi načrti za razvoj odobalnega omrežja, ki jih je ENTSO za električno energijo objavil januarja 2024, so pomenili pomemben korak naprej, saj so regionalne ambicije držav članic na področju odobalnega omrežja določene v načrtovanju odobalnega omrežja. Navedeno bi moralo biti v pomoč pri določitvi čezmejnih projektov na področju obnovljivih virov energije na morju, vključno s hibridnimi in čezmejnimi radiali, da se zagotovi optimiziran in stroškovno učinkovit razvoj odobalnih omrežij na ravni morskih bazenov. Strateško dolgoročno logiko, vključeno v načrte za razvoj odobalnih omrežij, bi bilo treba razširiti tudi na kopenska električna omrežja in vodikova omrežja.
- (62) Ocena koristi in stroškov prednostnih koridorjev odobalnega omrežja za energijo iz obnovljivih virov bi morala državam članicam omogočiti izvedbo predhodne analize delitve stroškov na ravni prednostnega koridorja odobalnega omrežja, da se podprejo poznejše skupne politične zaveze za čezmejne projekte odobalnega omrežja. Smernice Komisije o okvirih sodelovalnih naložb za projekte na morju z dne 27. junija 2024 bi morale biti podlaga za oceno koristi in stroškov prednostnih koridorjev odobalnega omrežja za energijo iz obnovljivih virov, Komisija pa jih lahko posodobi v sodelovanju z državami članicami, zadevnimi OPS, Agencijo in nacionalnimi regulativnimi organi, če se ji to zdi ustrezno.
- (63) Stroške razvoja, izgradnje, delovanja in vzdrževanja projektov skupnega interesa bi morali na splošno kriti uporabniki infrastrukture. Pri delitvi stroškov bi bilo treba zagotoviti, da se končni uporabniki ne obremenijo nesorazmerno, zlasti če bi to lahko vodilo v energetske revščine. Projekti skupnega interesa bi morali biti upravičeni do čezmejne razporeditve stroškov, kadar ocena povpraševanja na trgu ali pričakovanih učinkov tarif kaže, da stroškov ne bo mogoče kriti s tarifami, ki jih plačujejo uporabniki infrastrukture.
- (64) Na vse bolj povezanem notranjem energetskega trgu so potrebna jasna in pregledna pravila čezmejne delitve stroškov za spodbujanje naložb v čezmejno infrastrukturo in projekte s čezmejnimi učinki. Ker postaja čezmejna energetska infrastruktura čedalje bolj povezana, vse več projektov prinaša koristi tudi zunaj ozemlja, na katerem so bili izvedeni. Zato je pravična in pregledna delitev stroškov ključna za preprečevanje nesorazmernih bremen za lokalne odjemalce. Podlaga za razpravo o ustrezni delitvi stroškov bi morala biti analiza stroškov in koristi infrastrukturnega projekta, izvedenega na podlagi harmonizirane metodologije za analizo celotnega energetskega sistema, z uporabo osrednjega scenarija in morebitne analize občutljivosti, določenih za namene desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo, pripravljenih na

³⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 24. oktobra 2023 Uresničevanje ambicij EU za energijo iz obnovljivih virov na morju (COM(2023) 668 final).

podlagi uredb (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789, kar omogoča zanesljivo analizo prispevka projekta skupnega interesa ali vzajemnega interesa k energetskim politikam Unije glede razogljčenja, povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe. Države članice in nacionalni regulativni organi, na ozemlju katerih je vsaj 10 % koristi projekta, bi morali sodelovati v razpravah o razporeditvi stroškov, da se zagotovita izvedba projekta in uresničitev njegovih koristi. Poleg tega bi morali sporazumi o čezmejni razporeditvi stroškov upoštevati naknadne ureditve, da se zagotovi poštena in sorazmerna udeležba držav, ki niso gostiteljice, pod pogojem, da so takšne prilagoditve jasno opredeljene in strukturirane na način, ki zagotavlja varnost naložb.

- (65) Bistveno je zagotoviti stabilen finančni okvir za razvoj projektov skupnega interesa ter hkrati čim bolj zmanjšati potrebo po finančni podpori, obenem pa z ustreznimi spodbudami in finančnimi mehanizmi spodbuditi zainteresirane vlagatelje. Pri odločanju o čezmejni delitvi stroškov bi morali nacionalni regulativni organi v celotnem znesku čezmejno razporejati dejansko nastale stroške naložb, kot je to ustrezno glede na njihove nacionalne pristope in metodologije za podobno infrastrukturo, in jih vključiti v nacionalne tarife. Nato bi morali po potrebi ugotoviti, ali bi lahko njihov vpliv na nacionalne tarife pomenil nesorazmerno obremenitev za odjemalce v njihovi državi članici. Nacionalni regulativni organi bi morali tveganje dvojne podpore za projekte preprečiti tako, da bi upoštevali dejanske ali ocenjene stroške in prihodke. Te stroške in prihodke bi bilo treba upoštevati samo toliko, kolikor so povezani s projekti in namenjeni za kritje zadevnih stroškov.
- (66) Da se olajšajo razprave o delitvi stroškov med zadevnimi državami članicami in tretjimi državami, bi bilo treba zagotoviti možnost združevanja projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa. Z omogočanjem skupinam držav članic, da sveženj projektov obravnavajo kot vzajemno koristen, se lahko spodbujajo rešitve, ki koristijo vsem, zmanjšajo tveganja in transakcijski stroški pri pogajanjih ter poveča verjetnost izvedbe. Dodatna podpora na ravni Unije, na primer preko Instrumenta za povezovanje Evrope, ali na regionalni ravni z uporabo prihodkov od prezasedenosti, bi lahko dodatno olajšala take sporazume in spodbudila pravočasno izgradnjo prednostne infrastrukture.
- (67) Za uporabo prihodkov, ki izhajajo iz dodelitve zmogljivosti med območji, Uredba (EU) 2019/943 v členu 19(2) določa tri prednostne cilje, in sicer: (a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti, vključno z nadomestilom za stabilnost, (b) ohranjanje ali povečanje zmogljivosti med območji preko optimizacije obstoječih povezovalnih vodov ali s kritjem stroškov, ki nastanejo zaradi naložb v omrežja, ki so pomembna za zmanjšanje preobremenjenosti povezovalnih vodov, in (c) nadomestilo upravljavcem naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju v okoliščinah, določenih v tej uredbi. OPS morajo zagotoviti, da so izpolnjeni vsi trije prednostni cilji, vključno s ciljem iz točke (b). Da bi olajšali financiranje projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa, ki zmanjšujejo preobremenjenost povezovalnih vodov, ter zagotovita predvidljivost in preglednost razprav o odločitvah o čezmejni razporeditvi stroškov v skladu s členom 16 te uredbe, je primerno od operaterjev prenosnih sistemov zahtevati, da za take naložbe rezervirajo omejen delež prihodka od prezasedenosti. Ta zahteva ne posega v odgovornost OPS, da odločajo o prednostnih nalogah financiranja pod nadzorom regulativnih organov in v skladu z metodologijo, odobreno v skladu s členom 19(4) Uredbe (EU) 2019/943. Ta zahteva se ne uporablja, kadar je mogoče

dokazati, da na mejah zadevne države članice ni potrebe po izgradnji dodatnih čezmejnih zmogljivosti.

- (68) Kadar v državi članici ni OPS, se sklicevanje nanj v tej uredbi smiselno uporablja za operaterje distribucijskih sistemov (ODS).
- (69) Zakonodaja notranjega energetskega trga določa, da se ustrezne spodbude za naložbe zagotovijo s tarifami za dostop do omrežij. Vendar bo verjetno več vrst projektov skupnega interesa imelo zunanje učinke, ki jih morda ne bo mogoče v celoti zajeti in povrniti z običajnim sistemom tarif. Nacionalni regulativni organi bi morali pri uporabi zakonodaje notranjega energetskega trga zagotoviti stabilen in predvidljiv regulativni in finančni okvir s spodbudami za projekte skupnega interesa, vključno z dolgoročnimi spodbudami, sorazmernimi z ravnijo posebnega tveganja projekta. Ta okvir bi moral veljati zlasti za čezmejne projekte, inovativne tehnologije prenosa električne energije, ki omogočajo obsežno povezovanje energije iz obnovljivih virov, distribuiranih virov energije ali odziva na povpraševanje v povezanih omrežjih, in energetske tehnologije ter projekte digitalizacije, pri katerih bo verjetno prihajalo do večjih tveganj kot pri podobnih projektih znotraj ene same države članice ali pri katerih se obetajo večje koristi za Unijo. Poleg tega bi morali projekti z visokimi odhodki poslovanja imeti tudi dostop do primernih naložbenih spodbud. Zlasti pri odobalnih omrežjih za energijo iz obnovljivih virov, ki imajo hkrati vlogo povezovalnih vodov za električno energijo in povezave projektov odobalne proizvodnje energije iz obnovljivih virov, bodo tveganja verjetno večja kot pri primerljivih kopenskih infrastrukturnih projektih, ker so neločljivo povezana s proizvodnimi sredstvi, to pa prinaša regulativna tveganja, tveganja glede financiranja, kot so potreba po predhodnih naložbah, tržna tveganja in tveganja v zvezi z uporabo novih inovativnih tehnologij.
- (70) Uredba (EU) 2022/869 je pokazala, da ima izkoriščanje zasebnega financiranja preko znatne finančne pomoči Unije dodano vrednost pri omogočanju izvajanja projektov evropskega pomena. Zaradi gospodarskih in finančnih razmer ter proračunskih omejitev bi bilo treba v okviru večletnega finančnega okvira nadaljevati usmerjeno podporo, tudi za zmanjšanje tveganj za projekte in privabljanja zasebnih naložb, da bi čim bolj povečali koristi za državljane Unije in privabili nove vlagatelje v prednostne koridorje in območja energetske infrastrukture iz Priloge I k tej uredbi ter hkrati ohranili minimalen prispevek iz proračuna Unije.
- (71) Projekti skupnega interesa bi morali biti upravičeni do finančne pomoči Unije za študije, pod nekaterimi pogoji pa tudi za dela na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta³¹ v obliki nepovratnih sredstev ali inovativnih finančnih instrumentov, s katerimi bi za projekte skupnega interesa, ki v sedanjem regulativnem okviru in tržnih pogojih niso izvedljivi, zagotovili podporo, ki bi bila prilagojena vsakemu projektu posebej. Pomembno je preprečiti vsako izkrivljanje konkurence, zlasti med projekti, ki prispevajo k uresničevanju istega prednostnega koridorja Unije. Taka finančna pomoč bi morala zagotoviti potrebne sinergije z drugimi skladi Unije, ki so na voljo za financiranje pametnih energetskih

³¹ Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

distribucijskih omrežij, in z mehanizmom Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenim z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/1294³².

- (72) Za naložbe v projekte skupnega interesa bi se morala uporabljati tristopenjska logika. Prvič, trg bi moral imeti prednost pri naložbah. Drugič, če trg ne bi zagotovil naložb, bi bilo treba preučiti regulativne rešitve, po potrebi prilagoditi zadevni regulativni okvir in zagotoviti njegovo pravilno uporabo. Tretjič, kadar prva dva koraka ne zadostujeta za zagotovitev potrebnih naložb pri projektih skupnega interesa, bi morala obstajati možnost za dodelitev finančne pomoči Unije, kadar projekt skupnega interesa izpolnjuje veljavna merila za upravičenost.
- (73) Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa ne bi smeli biti upravičeni do finančne pomoči Unije, kadar so predlagatelji projektov, operaterji ali vlagatelji v kateri od situacij za izključitev, navedenih v členu 138 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta³³, kot je obsodba zaradi goljufije, korupcije ali ravnanja, povezanega s hudodelsko združbo. Moralo bi biti mogoče, da se projekt skupnega interesa odstrani s seznama Unije, če je vključitev na seznam temeljila na netočnih informacijah, ki so bile odločilne za vključitev, ali če projekt ni v skladu s pravom Unije. Za projekt skupnega interesa, ki je v državah članicah, za katere velja odstopanje na podlagi te uredbe, bi morale te države članice pri podpori katere koli vloge za financiranje na podlagi Uredbe (EU) 2022/869 za take projekte zagotoviti, da projekti ne koristijo neposredno ali posredno osebam ali subjektom, ki so v kateri od situacij za izključitev, navedenih v členu 138 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.
- (74) Nepovratna sredstva za dela v zvezi s projekti vzajemnega interesa bi morala biti na razpolago pod enakimi pogoji kot za projekte skupnega interesa, kadar prispevajo k splošnim energetske in podnebni ciljem Unije in kadar so cilji razogljčenja tretje države skladni s Pariškim sporazumom.
- (75) Unija bi morala omogočiti izvajanje energetskih projektov v prikrajšanih, slabše povezanih, obrobni, najbolj oddaljenih ali izoliranih regijah, da bi se omogočil dostop do vseevropskih energetskih omrežij in tako pospešil proces razogljčenja in zmanjšala odvisnost od fosilnih goriv.
- (76) V skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 4. februarja 2011, da po letu 2015 nobena država članica ne bi več smela biti izolirana od evropskih plinskih in električnih omrežij niti ne bi smelo pomanjkanje ustreznih povezav ogrožati njene energetske varnosti, je namen te uredbe zagotoviti dostop do vseevropskih energetskih omrežij z odpravo energetske osamitve Cipra in Malte, ki še vedno nista povezana z vseevropskim plinskim omrežjem. Ta cilj bi bilo treba doseči tako, da se projektom v fazi razvoja ali načrtovanja, ki jim je bil odobren status projekta skupnega interesa na podlagi Uredbe (EU) 2022/869, omogoči ohranitev njihovega statusa, dokler Ciper in Malta ne bosta povezana z vseevropskim plinskim omrežjem ali do 31. decembra 2029, kar koli nastopi prej. Poleg prispevanja k razvoju trga energije iz obnovljivih virov, prožnosti in odpornosti energetskega sistema in zanesljivosti oskrbe

³² Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/1294 z dne 15. septembra 2020 o mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov (UL L 303, 17.9.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

³³ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

bi ti projekti zagotovili dostop do prihodnjih energetske trgov, vključno z vodikom, in prispevali k doseganju splošnih energetske in podnebne ciljev Unije.

- (77) Za zagotovitev skladnosti predlaganih sprememb na podlagi te uredbe z okvirom Unije za trge z električno energijo, plini in vodikom se predlagajo ustrezne spremembe členov 3 in 11 Uredbe (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta³⁴, člena 48 Uredbe (EU) 2019/943 ter členov 60 in 61 Uredbe (EU) 2024/1789. Navedene spremembe so povezane z uporabo osrednjega scenarija v desetletnem razvojnem načrtu omrežja za celotno Unijo, upoštevanjem nežičnih rešitev in drugih alternativ širitvi sistema ter pojasnitvijo časovnega obsega načrtov. Navedene uredbe je zato treba ustrezno spremeniti.
- (78) Da bi se zagotovil pravočasen razvoj bistvenih projektov energetske infrastrukture za Unijo, bi moral tretji seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije veljati, dokler ne začne veljati prvi seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije, pripravljen na podlagi te uredbe. Poleg tega bi morale za omogočanje razvoja, spremljanja in financiranja projektov skupnega interesa s tretjega seznama Unije v skladu z Uredbo (EU) 2022/869 nekatere določbe Uredbe (EU) 2022/869 ostati veljavne in učinkovite, dokler ne začne veljati prvi seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije, pripravljen na podlagi te uredbe.
- (79) Za zagotovitev, da bodo na seznamu Unije samo projekti, ki najbolj prispevajo k izvajanju prednostnih koridorjev in območij strateške energetske infrastrukture iz Priloge I k tej uredbi, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe sprejme akte za spremembo prilog k tej uredbi za sprejetje in pregled seznama Unije, ob upoštevanju pravice držav članic do odobritve projektov s seznama Unije, povezanih z njihovim ozemljem.
- (80) Za pripravo osrednjega scenarija, ki je podlaga za načrtovanje omrežja na ravni Unije, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 Pogodbe.
- (81) Za določitev pogojev, pod katerimi lahko operaterji prenosnih sistemov uporabljajo prihodke od prezasedenosti, in pogojev, pod katerimi se šteje, da je cilj iz člena 19(2), točka (b), Uredbe (EU) 2019/943 ustrezno izpolnjen, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 Pogodbe.
- (82) Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³⁵. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

³⁴ Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>).

³⁵ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje (UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

- (83) Za Komisijo so pri sprejemanju delegiranih aktov o določitvi seznama Unije zelo pomembne razprave v skupinah. Zato je primerno, da sta, kolikor je mogoče, Evropski parlament in Svet obveščena o rezultatih in lahko v skladu z Medinstitucionalnim sporazumom z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje na sestanke skupin pošljeta strokovnjake. Ker je treba zagotoviti, da bodo cilji te uredbe doseženi, bi morale glede na obstoječe število projektov s seznama Unije skupno število projektov na tem seznamu ostati obvladljivo in zato ne bi smelo biti bistveno večje od 220.
- (84) Uredbe (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789 bi zato bilo treba ustrezno spremeniti, Uredbo (EU) 2022/869 pa razveljaviti.
- (85) Ker ciljev te uredbe, in sicer razvoja in interoperabilnosti vseevropskih energetskih omrežij ter povezave s takšnimi omrežji, ki prispevajo k zagotavljanju blaženja podnebnih sprememb, zlasti doseganja energetskih in podnebnih ciljev Unije in njenega cilja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, in zagotavljanju povezav, energetske varnosti, povezovanja trgov in sistemov, konkurence, ki koristi vsem državam članicam, in dostopnih cen energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov predlaganega ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba določa smernice za pravočasen razvoj in interoperabilnost prednostnih koridorjev in področij vseevropske energetske infrastrukture (v nadaljnjem besedilu: prednostni koridorji in območja energetske infrastrukture) iz Priloge I, ki prispevajo k zagotavljanju blaženja podnebnih sprememb, zlasti doseganja energetskih in podnebnih ciljev Unije in njenega cilja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, in zagotavljanju medomrežnih povezav, energetske varnosti, povezovanja trgov in sistemov, konkurence, ki koristi vsem državam članicam, in dostopnih cen energije.
2. Ta uredba zlasti:
 - (a) določa opredelitev projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa s seznama Unije;
 - (b) omogoča pravočasno izvajanje projektov s seznama Unije s poenostavitvijo, tesnejšim usklajevanjem in hitrejšim postopkom izdaje dovoljenj ter večjo preglednostjo in sodelovanjem javnosti;
 - (c) določa pravila za čezmejno razporeditev stroškov in s tveganji povezane pobude za projekte s seznama Unije;

- (d) določa pogoje za upravičenost projektov s seznama Unije do finančne pomoči Unije.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se poleg opredelitev pojmov iz v uredbah (EU) 2018/1999, (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789, v Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶ ter Direktivah (EU) 2019/944 in (EU) 2024/1788 uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „energetska infrastruktura“ pomeni vse objekte ali pripadajoče naprave, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II ter se nahajajo v Uniji ali povezujejo Unijo s tretjimi državami;
- (2) „ozko grlo v energetske infrastrukture“ pomeni omejitve fizičnih tokov v energetske sistemu zaradi nezadostne prenosne zmogljivosti, kar med drugim vključuje tudi odsotnost infrastrukture;
- (3) „celovita odločba“ pomeni zavezujoč dokument, ki je na voljo predlagateljem projekta v pisni ali elektronski obliki in je sestavljen iz odločitev ali niza odločitev organa ali organov države članice, razen odločitev sodišč, na podlagi katerih se ugotovi, ali je predlagatelju projekta dovoljena gradnja energetske infrastrukture za izvedbo projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa, tako da lahko začne ali naroči in začne potrebna gradbena dela (faza „pripravljeno za gradnjo“), brez poseganja v morebitno odločitev v upravnem pritožbenem postopku, oziroma ki vsebuje tako odločitev ali niz odločitev;
- (4) „projekt“ pomeni enega ali več vodov, cevovodov, objektov, opreme ali inštalacij, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II;
- (5) „projekt skupnega interesa“ pomeni projekt, ki je nujen za izvajanje prednostnih koridorjev in območij energetske infrastrukture iz Priloge I in je na seznamu Unije;
- (6) „projekt vzajemnega interesa“ pomeni projekt, ki ga spodbuja Unija v sodelovanju s tretjo državo in ga podpirajo vlade neposredno prizadetih držav, prispeva k doseganju cilja podnebne nevtralnosti Unije do leta 2050, je na seznamu Unije in spada v eno od kategorij infrastrukture za električno energijo iz točke 1(a), (d) ali (h) Priloge II ter povezuje elektroenergetski sistem Unije z omrežjem električne energije tretje države ali spada v eno od kategorij infrastrukture za vodik iz točke 2 Priloge II ali spada v eno od kategorij infrastrukture za CO₂ iz točke 4(a) ali (c) navedene priloge;
- (7) „konkurirajoči projekti“ pomeni projekte, ki v celoti ali delno obravnavajo isto ugotovljeno infrastrukturno potrebo;
- (8) „predlagatelj projekta“ pomeni eno od naslednjega:

³⁶ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

- (a) operaterja prenosnega sistema (OPS), operaterja distribucijskega sistema (ODS), operaterja vodikovega omrežja (OVO) ali drugega operaterja ali vlagatelja, ki razvija projekt s seznama Unije;
 - (b) če obstaja več kot en OPS, ODS, OVO, drug upravljavec ali vlagatelj ali skupina teh oseb, je to pravna oseba v skladu z veljavnim nacionalnim pravom, ki je bila določena s pogodbo med njimi, in lahko sprejema pravne obveznosti ter nosi finančno odgovornost v imenu pogodbenih strank;
- (9) „pametno omrežje električne energije“ pomeni omrežje električne energije, tudi na otokih, ki niso povezani ali niso dovolj povezani z vseevropskimi energetske omrežji, v katerem je omogočeno stroškovno učinkovito povezovanje in aktivni nadzor nad ravnanjem in ukrepi vseh z njim povezanih uporabnikov, vključno s proizvajalci, odjemalci in proizvajalci-odjemalci, da se zagotovi gospodarsko učinkovit in trajnosten elektroenergetski sistem z nizkimi izgubami in visoko stopnjo vključevanja obnovljivih virov energije ter zanesljivosti oskrbe in varnosti, ter v katerem lahko upravljavec omrežja digitalno spremlja dejanja nanj priključenih uporabnikov ter informacijske in komunikacijske tehnologije za komunikacijo s povezanimi upravljavci omrežij, proizvajalci, objekti za shranjevanje energije ter potrošniki ali proizvajalci-odjemalci, da bi prenašal in distribuiral električno energijo na trajnosten, stroškovno učinkovit in varen način;
- (10) „nacionalni regulativni organ“ pomeni nacionalni regulativni organ, imenovan v skladu s členom 76(1) Direktive (EU) 2024/1788, ali regulativni organ na nacionalni ravni, imenovan v skladu s členom 57 Direktive (EU) 2019/944;
- (11) „ustrezni nacionalni regulativni organ“ pomeni nacionalni regulativni organ v državah članicah, ki so gostiteljice projektov, in državah članicah, v katerih ima projekt znaten pozitiven učinek;
- (12) „zadevni organ“ pomeni organ, ki je na podlagi nacionalnega prava pristojen za izdajanje različnih dovoljenj in odobritev v zvezi z načrtovanjem, zasnovo in gradnjo nepremičnin, potrebnih za dokončanje projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa, vključno z energetske infrastrukturo kot tako, ter organ, pristojen za izdajanje dovoljenj in odobritev v zvezi z deli, potrebnimi za dokončanje projekta;
- (13) „dela“ pomeni nakup, dobavo in uporabo sestavnih elementov, sistemov in storitev vključno s programsko opremo, izvajanje razvoja, spremembe namena ter dejavnosti gradnje in montaže projekta, tehnično potrditev montaže ter začetek uporabe projekta;
- (14) „študije“ pomeni dejavnosti, potrebne za pripravo projekta na izvajanje, kot so pripravljalne študije, študije izvedljivosti ter študije v zvezi z ocenjevanjem, preizkusi in potrjevanjem, tudi v obliki programske opreme, ter vse druge ukrepe za tehnično podporo, vključno s pripravljalnimi deli, potrebnimi za opredelitev in razvoj projekta ter odločanje o njegovem financiranju, kot so predhodni pregledi zadevnih lokacij ter priprava finančnega svežnja;
- (15) „dajanje v obratovanje“ pomeni vsa dejanja, ki so potrebna za začetek delovanja projekta po tem, ko je bil ta zgrajen;
- (16) „sredstva, namenjena vodik“ pomeni infrastrukturo za vodik, ki je zasnovana izključno za uporabo ali transport čistega vodika brez potrebe po nadaljnjih

prilagoditvenih delih, vključno s cevovodnimi omrežji ali objekti za shranjevanje, ki so bodisi na novo zgrajeni bodisi jim je bil spremenjen namembnost z zemeljskega plina ali oboje;

- (17) „sprememba namena“ pomeni tehnično nadgradnjo ali spremembo že obstoječe infrastrukture za zemeljski plin, s katero se zagotovi, da je namenjena izključno uporabi vodika;
- (18) „prilagajanje podnebnim spremembam“ pomeni proces, ki zagotavlja, da je z oceno ranljivosti zaradi podnebnih sprememb in oceno tveganja, in tudi s pomočjo ustreznih ukrepov za prilagoditev, dosežena odpornost energetske infrastrukture na morebitne škodljive učinke podnebnih sprememb;
- (19) „nežične rešitve“ pomeni naložbe v energetske infrastrukturo na področju električne energije, ki lahko povečajo razpoložljivo zmogljivost omrežja ali izboljšajo učinkovitost delovanja omrežja z uvedbo tehnologij za izboljšanje omrežja, vključno z digitalnimi rešitvami.

POGLAVJE II

Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa

Člen 3

Seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije

1. V skladu s postopkom iz oddelka 1 Priloge III se ustanovijo regionalne skupine (v nadaljnjem besedilu: skupine). Članstvo vsake skupine temelji na posameznem prednostnem koridorju in območju ter njenem ustreznem geografskem območju iz Priloge I. Skupine se lahko združujejo ali po potrebi sestajajo v različnih sestavah. Sestava za medregionalne seje vseh skupin je skupina TEN-E. Pravica do odločanja v skupinah je omejena na države članice in Komisijo (v nadaljnjem besedilu skupaj: organ odločanja) ter temelji na soglasju.
2. Vsaka skupina TEN-E sprejme svoj poslovnik ob upoštevanju določb iz Priloge III. Ta poslovnik se uporablja za vse skupine.
3. Organ odločanja vsake skupine sprejme regionalni seznam projektov, sestavljen: po postopku iz oddelka 2 Priloge III; glede na prispevek vsakega projekta k vzpostavitvi enega od prednostnih koridorjev in območij energetske infrastrukture iz Priloge I in glede na njihovo izpolnjevanje meril iz člena 4.
Če organ odločanja skupine pripravi svoj regionalni seznam:
 - (a) je za vsak posamezni predlagani projekt potrebna odobritev držav članic, katerih ozemlje projekt zadeva; če država članica predloga ne odobri, organu odločanja poda utemeljene razloge;
 - (b) upošteva nasvet Komisije, da bi bilo skupno število projektov s seznama Unije obvladljivo.
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 o dopolnitvi te uredbe s pripravo seznama Unije v skladu s členom 172, drugi odstavek, Pogodbe.

Seznam Unije se pripravi vsaki dve leti na podlagi regionalnih seznamov, ki jih sprejmejo organi odločanja skupin, ustanovljeni na podlagi oddelka 1, točka 1, Priloge III po postopku iz odstavka 3 tega člena.

Komisija do 30. novembra 2029 sprejme delegirani akt o določitvi prvega seznama Unije na podlagi te uredbe.

Če delegirani akt, ki ga Komisija sprejme na podlagi tega odstavka, ne more začeti veljati zaradi nasprotovanja, ki sta ga na podlagi člena 23(6) izrazila Evropski parlament ali Svet, Komisija nemudoma skliče skupine, da pripravijo nove regionalne sezname, pri tem pa upoštevajo razloge za nasprotovanje. Komisija čim prej sprejme nov delegirani akt, s katerim določi seznam Unije.

5. Komisija pri pripravi seznama Unije z združevanjem regionalnih seznamov iz odstavka 3 ustrezno upošteva razprave skupin in:
 - (a) zagotovi, da so vključeni samo projekti, ki izpolnjujejo merila iz člena 4;
 - (b) zagotovi skladnost med regijami;
 - (c) upošteva mnenja držav članic iz oddelka 2, točka 10, Priloge III;
 - (d) si prizadeva za obvladljivo skupno število projektov s seznama Unije.
6. Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (c), (d), (f) in (h) Priloge II, kakor je ustrezno, postanejo sestavni del ustreznih regionalnih naložbenih načrtov, sprejetih v skladu s členom 34 Uredbe (EU) 2019/943 in ustreznimi desetletnimi razvojnimi načrti omrežja, sprejetih v skladu s členom 51 Direktive (EU) 2019/944. Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 2 Priloge II, kot je ustrezno, postanejo sestavni del desetletnega razvojnega načrta vodikovega omrežja na podlagi člena 55 Direktive (EU) 2024/1788 in drugih nacionalnih infrastrukturnih načrtov, kot je ustrezno. Tem projektom skupnega interesa in projektom vzajemnega interesa se v okviru vsakega od teh nacionalnih načrtov nameni kar največja pozornost. Ta odstavek se ne uporablja za konkurirajoče projekte ali projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezen projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III.
7. Projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(a), (b), (c), (d), (f) in (h) oziroma točke 2 Priloge II in so konkurirajoči projekti ali projekti, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezni projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III, se lahko kot projekti v obravnavi vključijo v ustrezne regionalne naložbene načrte, nacionalne desetletne razvojne načrte omrežja in druge nacionalne infrastrukturne načrte, kot je ustrezno.

Člen 4

Merila za ocenjevanje projektov s strani skupin

1. Projekt skupnega interesa mora izpolnjevati naslednja splošna merila:
 - (a) projekt je potreben vsaj za enega od prednostnih koridorjev in območij energetske infrastrukture iz Priloge I;

- (b) možne splošne koristi projekta, ocenjene v skladu z ustreznimi posebnimi merili iz odstavka 3, prevladajo nad njegovimi stroški, tudi na daljši rok;
- (c) projekt izpolnjuje katero koli od naštetih meril:
 - (i) vključuje vsaj dve državi članici, pri čemer neposredno ali posredno, preko povezave s tretjo državo, sega čez mejo dveh ali več držav članic;
 - (ii) nahaja se na ozemlju ene države članice, na kopnem ali na morju, vključno z otoki, in ima pomemben čezmejni učinek, kot je opredeljeno v točki 1 Priloge IV.

2. Projekt vzajemnega interesa mora izpolnjevati vsa naslednja splošna merila:

- (a) projekt znatno prispeva k ciljem iz člena 1(1) in ciljem tretje države, zlasti zato, ker ne ovira zmogljivosti tretje države, da postopno ukine sredstva za proizvodnjo fosilnih goriv za domačo porabo, ter k trajnostnosti;
- (b) potencialne splošne koristi projekta, ocenjene v skladu z ustreznimi posebnimi merili iz odstavka 3, za Unijo ali kumulativno za Unijo in pogodbenico Energetske skupnosti ali državo EGP, ki je neposredno vključena v projekt, odtehtajo njegove stroške za Unijo ali kumulativno za Unijo in pogodbenico Energetske skupnosti ali državo EGP, tudi dolgoročno;
- (c) projekt neposredno povezuje ozemlje vsaj ene države članice z ozemljem tretje države, in sicer tako, da zadevno državo članico neposredno povezuje s prvo povezovalno točko v omrežju električne energije tretje države ali prvo povezovalno točko za vodikovo omrežje ali omrežje CO₂ v tretji državi, in ima pomemben čezmejni vpliv v skladu s točko 2 Priloge IV;
- (d) del projekta, ki se nahaja na ozemlju države članice, je v skladu z direktivama (EU) 2019/944 in (EU) 2024/1788, kadar spada v kategorije infrastrukture iz točk 1 in 2 Priloge II k tej uredbi;
- (e) obstaja visoka stopnja konvergence političnega okvira vključene tretje države in izkazani so pravni mehanizmi izvrševanja za podporo ciljem politike Unije, zlasti da bi zagotovili:
 - (i) dobro delovanje notranjega energetskega trga v Uniji;
 - (ii) varnost omrežja in zanesljivost oskrbe Unije, med drugim na podlagi različnih virov, sodelovanja in solidarnosti;
 - (iii) energetski sistem, vključno s proizvodnjo, prenosom in distribucijo, za uresničevanje cilja podnebne nevtralnosti v skladu s Pariškim sporazumom ter energetskimi in podnebnimi cilji Unije ter cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, zlasti pa preprečuje selitev virov ogljikovega dioksida;
- (f) vključena tretja država podpira prednostni status projekta iz člena 7 in druge naložbe v tretji državi, ki so potrebne za uresničitev projekta v skladu s točko (b) tega odstavka, ter se izrecno zaveže, da bo upoštevala podobne roke za pospešeno izvajanje ter druge podporne ukrepe politike in regulativne podporne ukrepe, ki se uporabljajo za projekte skupnega interesa v Uniji.

Kar zadeva projekte za shranjevanje ogljikovega dioksida, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 4(c) Priloge II, projekt omogoča čezmejni transport in shranjevanje ogljikovega dioksida, tretja država, v kateri se projekt nahaja, pa ima

ustrezen pravni okvir, ki temelji na dokazano učinkovitih mehanizmih izvrševanja in zagotavlja, da se za projekt uporabljajo standardi in zaščitni ukrepi, ki preprečujejo selitev virov ogljikovega dioksida. V zvezi s podnebjem, zdravjem ljudi in ekosistemi se zagotovi varno in učinkovito trajno shranjevanje ogljikovega dioksida ter se doseže vsaj enaka raven, kot jo določa pravo Unije.

3. Za projekte skupnega interesa oziroma projekte vzajemnega interesa, ki spadajo v posebne kategorije energetske infrastrukture, se uporabijo naslednja posebna merila:
- (a) pri projektih prenosa, distribucije in shranjevanja električne energije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točk 1(a), (b), (c), (d), (f) in (h) Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti z vključitvijo energije iz obnovljivih virov v omrežje, prenosom ali distribucijo proizvedene energije iz obnovljivih virov v večja središča porabe in mesta za shranjevanje ter k zmanjšanju omejevanja energije, kadar je to ustrezno, prispeva pa tudi k najmanj enemu od naslednjih posebnih meril:
 - (i) povezovanje trgov, tudi z odpravo energetske osamitve vsaj ene države članice in zmanjševanjem ozkih grl v energetske infrastrukture, konkurenčnost, interoperabilnost in prožnost sistema;
 - (ii) zanesljivost oskrbe, tudi na podlagi interoperabilnosti, prožnosti sistema, kibernetske varnosti, ustreznih povezav ter varnega in zanesljivega delovanja sistema;
 - (b) pri projektih pametnega omrežja električne energije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(g) Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti z vključevanjem energije iz obnovljivih virov v omrežje in prispeva k najmanj dvema od naslednjih posebnih meril:
 - (i) zanesljivost oskrbe, tudi z učinkovitostjo in interoperabilnostjo prenosa in distribucije električne energije v vsakodnevnom obratovanju omrežja, preprečevanjem prezasedenosti ter povezovanjem in vključevanjem uporabnikov omrežja;
 - (ii) povezovanje trgov, tudi z učinkovitim obratovanjem omrežja in uporabo povezovalnih daljnovodov;
 - (iii) varnost omrežja, prožnost in kakovost oskrbe, tudi z večjim uvajanjem inovacij v izravnavanje, trge prožnosti, kibernetsko varnost, spremljanje, nadzor sistema in odpravljanje napak;
 - (iv) pametno povezovanje sektorjev bodisi v energetske sistemu s povezovanjem različnih nosilcev energije in sektorjev bodisi širše, s spodbujanjem sinergij in usklajevanja med energetske, prometnim in telekomunikacijskim sektorjem;
 - (c) pri projektih, ki spadajo v kategorijo infrastrukture iz točke 1(e) Priloge II, projekt prispeva k naslednjim posebnim merilom:
 - (i) zanesljivost oskrbe, tudi z zaščito sredstev pred tveganji in prispevanjem k ukrepom, ki so določeni v skladu s členoma 7 in 11 Uredbe (EU) 2019/941 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije;
 - (ii) varnost omrežja, tudi z ukrepi, ki omogočajo višjo stopnjo fizične in kibernetske varnosti, spremljanja in nadzora sistema;

- (d) v primeru projektov za transport in shranjevanje ogljikovega dioksida, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 4 Priloge II, projekt pomembno prispeva k trajnostnosti z zmanjšanjem emisij ogljikovega dioksida v povezanih industrijskih obratih in prispeva k vsem naslednjim posebnim merilom:
 - (i) izogibanje emisij ogljikovega dioksida ob hkratnem ohranjanju zanesljivosti oskrbe;
 - (ii) povečanje odpornosti in varnosti transporta in shranjevanja ogljikovega dioksida;
 - (iii) učinkovita raba virov s povezovanjem več virov in skladišč ogljikovega dioksida s skupno infrastrukturo ter z zmanjšanjem bremen in tveganj za okolje;
 - (e) pri projektih na področju vodika, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 2 Priloge II, projekt znatno prispeva k trajnostnosti, tudi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov, povečanjem uporabe obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika, poudarkom na vodiku iz obnovljivih virov, zlasti pri končni uporabi, na primer v sektorjih, v katerih je emisije težko zmanjšati in energijsko bolj učinkovite rešitve niso izvedljive, in podpiranjem spremenljive proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov z omogočanjem prožnosti, rešitev za shranjevanje ali obojega, ter znatno prispeva k najmanj enemu od naslednjih posebnih meril:
 - (i) povezovanje trgov, tudi s povezovanjem obstoječih ali nastajajočih vodikovih omrežij držav članic ali drugačnim prispevanjem k nastajanju omrežja za transport in shranjevanje vodika za celotno Unijo in zagotavljanjem interoperabilnosti povezanih sistemov;
 - (ii) zanesljivost in prožnost oskrbe, tudi s pomočjo ustreznih povezav ter olajševanjem varnega in zanesljivega obratovanja sistema;
 - (iii) konkurenca, tudi z omogočanjem dostopa do različnih virov oskrbe in uporabnikov omrežja na pregledni in nediskriminatorni podlagi;
 - (f) pri elektrolizatorjih, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II, projekt pomembno prispeva k vsem naslednjim posebnim merilom:
 - (i) trajnostnost, tudi z zmanjševanjem emisij toplogrednih plinov in povečevanjem uporabe obnovljivega ali nizkoogljičnega vodika, zlasti iz obnovljivih virov, ter sintetičnih goriv tega izvora;
 - (ii) zanesljivost oskrbe, tudi kot prispevanje k varnemu, učinkovitemu in zanesljivemu obratovanju sistema ali s ponujanjem rešitev za shranjevanje, prožnost ali oboje, kot sta prilagajanje odjema in storitve izravnave;
 - (iii) omogočanje storitev prožnosti, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje z olajšanjem pametnega povezovanja energetskega sektorja preko ustvarjanja povezav z drugimi nosilci energije in sektorji.
4. Pri projektih, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II, se merila iz odstavka 3 tega člena ocenijo v skladu s kazalniki iz točk 3 do 8 Priloge IV.
5. Za lažje ocenjevanje vseh projektov, ki bi se lahko opredelili kot projekti skupnega interesa in bi bili lahko vključeni v regionalni seznam, vsaka skupina pregledno in

objektivno oceni prispevek posameznega projekta k izvajanju istega prednostnega koridorja ali območja energetske infrastrukture. Vsaka skupina določi svojo metodo ocenjevanja na podlagi skupnega prispevka k merilom iz odstavka 3. Namen te ocene je razvrstitev projektov za notranjo uporabo v skupini. Razvrstitve ne smeta vsebovati niti regionalni seznam niti seznam Unije niti se ne sme razvrstitve uporabljati za kateri drugi namen, razen za namene iz oddelka 2, točka 15, Priloge III.

Da se zagotovi dosleden pristop k ocenjevanju med različnimi skupinami, vsaka skupina pri ocenjevanju projektov ustrezno upošteva:

- (a) nujnost in prispevek vsakega predlaganega projekta za uresničevanje energetskih in podnebnih ciljev Unije ter njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, za povezovanje trgov, konkurenco, trajnostnost in zanesljivost oskrbe;
- (b) medsebojno dopolnjevanje vsakega predlaganega projekta z drugimi predlaganimi projekti, vključno s konkurenčnimi ali potencialno konkurirajočimi projekti;
- (c) možne sinergije s prednostnimi koridorji in tematskimi območji, opredeljenimi v okviru vseevropskih prometnih in telekomunikacijskih omrežij;
- (d) pri predlaganih projektih, ki v času ocenjevanja štejejo za projekte s seznama Unije, napredek pri izvajanju in izpolnjevanje obveznosti glede poročanja in preglednosti iz te uredbe;
- (e) kakršno koli neposredno ali posredno lastništvo subjekta iz tretje države v obliki upravičenca, delničarja ali končnega upravičenca kot predlagatelja projekta v katerem koli predlaganem projektu.

Kar zadeva pametna omrežja električne energije, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 1(g) Priloge II, in projekte, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točke 1(e) Priloge II, se izvede razvrščanje za projekte, ki zadevajo isti državi članici, in se ustrezno upoštevajo tudi število uporabnikov, ki jih projekt zadeva, letna poraba energije in delež proizvodnje energije iz virov, ki jih ni mogoče regulirati, na območju teh uporabnikov.

Člen 5

Izvajanje in spremljanje projektov s seznamom Unije

1. Predlagatelji projektov v dveh mesecih po uvrstitvi projektov na seznam Unije zanje pripravijo izvedbeni načrt s časovnim razporedom, ki vključuje vse naslednje:
 - (a) študije izvedljivosti in zasnove, vključno s študijami ocene tveganja v zvezi s prilagajanjem podnebnim spremembam ter fizično in kibernetično varnostjo, izhajajoč iz zahtev iz direktiv (EU) 2022/2557 in (EU) 2022/2555, kadar je ustrezno, ter skladnostjo z okoljsko zakonodajo in načelom, da se ne škoduje bistveno;
 - (b) odobritev nacionalnega regulativnega organa ali drugega zadevnega organa;
 - (c) izgradnjo in dajanje v obratovanje;
 - (d) postopek izdaje dovoljenj iz člena 10(9), točka (c).

2. OPS, ODS, OVO in drugi operaterji sodelujejo za lažji razvoj projektov s seznama Unije na svojem območju.
3. Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: Agencija) in ustrezne skupine spremljajo napredek, dosežen na področju izvajanja projektov s seznama Unije, in po potrebi izdajajo priporočila za njihovo lažje izvajanje. Skupine lahko zaprosijo za dodatne informacije v skladu z odstavki 4, 5 in 6 ter se sestanejo z zadevnimi stranmi in pozovejo Komisijo, naj preveri te informacije na kraju samem.
4. Predlagatelji projektov do 31. decembra leta, v katerem začne veljati in kazati učinke seznam Unije, v katerega je vključen projekt, in vsako naslednje leto nacionalnemu pristojnemu organu iz člena 8(1) predložijo poročilo za vsak projekt skupnega interesa in projekt vzajemnega interesa, ki ga predlagajo.

V to poročilo se vključijo podrobni podatki o:

- (a) napredku, doseženem pri razvoju, izgradnji in dajanju v obratovanje projekta, kot je določeno v izvedbenem načrtu iz odstavka 1 tega člena, zlasti v zvezi s postopkom izdaje dovoljenj in postopkom posvetovanja, skladnosti z okoljsko zakonodajo in načelom, da projekt ne škoduje bistveno okolju, ukrepov, sprejetih za prilagajanje podnebnim spremembam, in ukrepov za blažitev zaradi tveganj, ocenjenih v zvezi s projektom na podlagi člena 5(1), točka (a), kadar je ustrezno, in izhajajoč iz zahtev iz direktiv (EU) 2022/2557 in (EU) 2022/2555, če je ustrezno;
 - (b) zamudah glede na načrt za izvajanje, razlogih za zamude in morebitnih drugih težavah, kadar je ustrezno;
 - (c) spremenjenem izvedbenem načrtu za odpravo zamud, kadar je ustrezno.
5. Pristojni organi iz člena 8(1) do 28. februarja vsakega leta po letu, ko predlagatelj projekta predloži poročilo iz odstavka 4 tega člena, predložijo Agenciji in zadevni skupini poročilo iz odstavka 4 tega člena, dopolnjeno z informacijami o napredku in morebitnih zamudah pri izvajanju projektov s seznama Unije, ki se nahajajo na njihovem ozemlju, in pri postopkih izdaje dovoljenj za te projekte, vključno z razlogi za zamude. Prispevek pristojnih organov k poročilu se jasno označi in pripravi tako, da se ne spremeni besedilo poročila, ki so ga predložili predlagatelji projektov.
 6. Agencija do 30. aprila v letu, ko bi bilo treba sprejeti nov seznam Unije, skupinam pošlje konsolidirano poročilo o projektih s seznama Unije, ki spadajo v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, v katerem oceni napredek in pričakovane spremembe v stroških projekta ter po potrebi poda priporočila za odpravo zamud in nastalih težav. V tem konsolidiranem poročilu se oceni tudi izvajanje člena 3(6) in (7) glede projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa.

V ustrezno utemeljenih primerih lahko Agencija od pristojnih organov zahteva dodatne informacije, potrebne za izvajanje njenih nalog iz tega odstavka.

7. Kadar pride pri začetku obratovanja projekta s seznama Unije do zamude glede na načrt za izvajanje, in sicer iz razlogov, ki niso nujni razlogi zunaj nadzora predlagatelja projekta, se uporabijo naslednji ukrepi:
 - (a) če se ukrepi iz člena 55(7), točka (a), (b) ali (c), Direktive (EU) 2024/1788 in člena 51(7), točka (a), (b) ali (c), Direktive (EU) 2019/944 uporabljajo v skladu z ustreznim nacionalnim pravom, izvajanje naložbe zagotovijo nacionalni regulativni organi;

- (b) če se ukrepi nacionalnih regulativnih organov na podlagi točke (a) tega odstavka ne uporabljajo, predlagatelj projekta v 12 mesecih po datumu dajanja v obratovanje, ki je določen v načrtu za izvajanje, izbere tretjo stran, ki bo v celoti ali deloma financirala ali zgradila projekt;
 - (c) če v skladu s točko (b) ni izbrana tretja stran, lahko država članica oziroma nacionalni regulativni organ, kadar država članica tako določi, v dveh mesecih od poteka obdobja iz točke (b) imenuje tretjo stran, ki bo financirala ali zgradila projekt, kar predlagatelj projekta sprejme;
 - (d) če zamuda v primerjavi z datumom dajanja v obratovanje v načrtu za izvajanje preseže 26 mesecev, lahko Komisija, ob upoštevanju dogovora in s popolnim sodelovanjem zadevnih držav članic, organizira razpis za zbiranje predlogov za izgradnjo projekta v skladu z dogovorjenim časovnim razporedom, ki je odprt za vse tretje strani, ki so zmožne postati predlagatelji projekta;
 - (e) kadar se uporabljajo ukrepi iz točke (c) ali (d), operater sistema, na območju katerega se nahaja naložba: izvedbenim operaterjem, vlagateljem ali tretjim osebam posreduje vse informacije, potrebne za izvedbo naložbe; priključi nova sredstva na prenosno omrežje oziroma distribucijsko omrežje in si nasploh po najboljših močeh prizadeva za lažjo izvedbo naložbe ter varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje projekta s seznama Unije.
8. Projekt s seznama Unije se lahko črta s tega seznama v skladu s postopkom iz člena 3(4), če je njegova vključitev na seznam temeljila na nepravilnih informacijah, ki so bile ključne za vključitev, ali če projekt ni v skladu s pravom Unije.
9. Za projekte, ki niso več na seznamu Unije, prenehajo veljati vse pravice in obveznosti v zvezi s statusom projekta skupnega interesa ali statusom projekta vzajemnega interesa iz te uredbe.
- Če projekt ni več na seznamu Unije, vendar je pristojni organ sprejel vlogo v pregled, projekt ohrani pravice in obveznosti iz poglavja III, razen če je bil odstranjen s seznama Unije iz razlogov, naštetih v odstavku 8 tega člena.
10. Ta člen ne vpliva na finančno pomoč Unije, ki je bila kateremukoli projektu s seznama Unije dodeljena pred njegovo odstranitvijo s seznama Unije.

Člen 6

Evropski koordinatorji

1. Kadar pride do znatnih težav pri izvedbi projekta skupnega interesa ali projekta vzajemnega interesa, Komisija v dogovoru z zadevnimi državami članicami imenuje evropskega koordinatorja za obdobje največ enega leta z možnostjo dvakratnega podaljšanja.
2. Evropski koordinator:
 - (a) spodbuja projekte, za katere je zadolžen kot evropski koordinator, ter čezmejni dialog med predlagatelji projekta in vsemi zadevnimi deležniki;
 - (b) po potrebi pomaga vsem stranem pri posvetovanju z zadevnimi deležniki, obravnava morebitnih alternativnih tras in po potrebi pridobivanju potrebnih dovoljenj za projekte, ter jih koordinira;
 - (c) po potrebi svetuje predlagateljem projekta v zvezi s financiranjem projekta;

- (d) zagotavlja, da zadevne države članice ustrezno podpirajo in strateško usmerjajo pripravo in izvajanje projektov;
- (e) od svojega imenovanja naprej Komisiji vsako leto, po potrebi pa tudi ob preteku mandata, pošlje poročilo o napredku projektov ter o težavah in ovirah, ki utegnejo povzročiti znatne zamude pri dajanju projektov v obratovanje; poročilo po potrebi vsebuje priporočila za premagovanje ovir in težav.

Komisija poročilo evropskega koordinatorja iz točke (e) prvega pododstavka posreduje Evropskemu parlamentu in zadevnim skupinam.

- 3. Izbira evropskega koordinatorja poteka po odprtem, nediskriminatornem in preglednem postopku, pri katerem se upoštevajo kandidatove izkušnje v zvezi s posameznimi nalogami, ki so mu predložene v okviru zadevnih projektov.
- 4. V odločitvi o imenovanju evropskega koordinatorja se določi obseg pooblastil, ki podrobno določa trajanje mandata, posebne naloge in ustrezne roke ter metodologijo, ki se upošteva. Prizadevanja za koordinacijo so sorazmerna glede na zahtevnost in ocenjene stroške projektov.
- 5. Zadevne države članice v polni meri sodelujejo z evropskim koordinatorjem pri izvajanju nalog iz odstavkov 2 in 4.

POGLAVJE III

Izdaja dovoljenj in sodelovanje javnosti

Člen 7

Prednostni status projektov s seznama Unije

- 1. Seznam Unije je podlaga za to, da se projekti s seznama Unije pri odločanju v postopku izdaje dovoljenj štejejo za potrebne z vidika energetske politike Unije in podnebja, ne glede na njihovo točno lokacijo, traso ali tehnologijo.
Prvi pododstavek se ne uporablja za konkurirajoče projekte ali projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezen projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III.
- 2. Za zagotovitev učinkovite upravne obravnave prijavnih dokumentacij, povezane s projekti s seznama Unije, predlagatelji projektov in vsi zadevni organi poskrbijo za čim hitrejšo obravnavo te dokumentacije v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom.
- 3. Projekti s seznama Unije imajo status največjega možnega nacionalnega pomena, če tak status obstaja v nacionalnem pravu, in se kot taki obravnavajo v postopku izdaje dovoljenja, vključno s postopki v zvezi z okoljsko presojo, pri prostorskem načrtovanju, vzpostavitvi služnosti in razlastitvi potrebnih zemljišč.
- 4. Vsi postopki reševanja sporov, pravdni postopki, pritožbe in pravna sredstva v zvezi s projekti s seznama Unije pred nacionalnimi sodišči in senati, vključno z mediacijo ali arbitražo, kadar obstajajo v nacionalnem pravu, se obravnavajo kot nujni, če in kolikor so ti postopki za nujne zadeve določeni v nacionalnem pravu.
- 5. Kar zadeva vplive na okolje, obravnavane v členu 6(4) Direktive 92/43/EGS in členu 4(7) Direktive 2000/60/ES, se projekti s seznama Unije, ki spadajo v kategorije

infrastrukture iz točk 2, 3 in 4 Priloge II k tej uredbi, štejejo za projekte javnega interesa z vidika energetske politike in se, če so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenih direktiv, lahko štejejo za projekte prevladujočega javnega interesa.

Kadar je v skladu s členom 6(4) Direktive 92/43/EGS potrebno mnenje Komisije, ta skupaj z nacionalnim pristojnim organom iz člena 8 te uredbe zagotovi, da je odločitev o prevladujočem javnem interesu projekta sprejeta v rokih, določenih v členu 10(1) in (2) te uredbe.

Prvi in drugi pododstavek se ne uporabljata za konkurirajoče projekte ali projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezen projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III.

6. Dokler na ravni Unije ni dosežena podnebna nevtralnost, za projekte iz kategorije infrastrukture iz točke 1 Priloge II v postopku izdaje dovoljenja, načrtovanja, gradnje in obratovanja veljajo določbe člena 8(8) Direktive (EU) 2019/944 in se zanje domneva, da so v prevladujočem javnem interesu ter da služijo javnemu zdravju in varnosti pri tehtanju pravnih interesov v posameznih primerih za namene člena 6(4) in člena 16(1), točka (c), Direktive 92/43/EGS, člena 4(7) Direktive 2000/60/ES in člena 9(1), točka (a), Direktive 2009/147/ES. Države članice lahko v ustrezno utemeljenih in posebnih okoliščinah omejijo uporabo domneve na določene dele svojega ozemlja, na določene vrste tehnologije ali na projekte z določenimi tehničnimi značilnostmi.

Države članice zagotovijo, da imata v postopku načrtovanja in izdaje dovoljenj gradnja in obratovanje projektov, ki spadajo v kategorijo infrastrukture iz točke 1 Priloge II, prednost pri usklajevanju pravnih interesov v posameznih primerih za namene, ki niso navedeni v prvem pododstavku, z izjemo kulturne dediščine na podlagi pravnih meril, da bi bilo zagotovljeno usklajeno izvajanje.

Prvi pododstavek se ne uporablja za konkurirajoče projekte ali projekte, ki niso dosegli dovolj zrelosti za izvedbo analize stroškov in koristi za posamezen projekt iz oddelka 2, točka 1(d), Priloge III.

7. Dokler na ravni Unije ni dosežena podnebna nevtralnost, v zvezi s projekti s seznama Unije, ki spadajo v kategorije infrastrukture iz točke 1 Priloge II k tej uredbi in so izrecno vključeni v nacionalni razvojni načrt, za katerega je bila opravljena strateška okoljska presoja v skladu z Direktivo 2001/42/ES in, kadar je verjetno, da bo pomembno vplival na območja Natura 2000, ustrezna presoja v skladu s členom 6(3) Direktive 92/43/EGS, lahko države članice, če je projekt skladen z okvirom ocenjenega nacionalnega razvojnega načrta in ne presega njegovega okvira:
 - (a) te projekte izvzamejo iz presoje vplivov na okolje na podlagi člena 2(1) Direktive 2011/92/EU in
 - (b) te projekte izvzamejo iz presoje njihovih vplivov na območja Natura 2000 v skladu s členom 6(3) Direktive 92/43/EGS in presoje njihovih vplivov na varstvo vrst na podlagi člena 12(1) Direktive 92/43/EGS in člena 5 Direktive 2009/147/ES.

Pri projektih, ki se nahajajo na območjih Natura 2000 in območjih, ki so v okviru nacionalnih varstvenih shem določena za ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti, oziroma taka območja prečkajo, se izjeme od prvega pododstavka uporabljajo samo, če ni na voljo sorazmernih alternativ za njihovo namestitve, pri čemer se upoštevajo cilji območja. Projekti iz točke 1(c) Priloge II izključujejo območja Natura 2000 in območja, določena v okviru nacionalnih varstvenih shem.

8. Kadar države članice uporabijo izjeme iz odstavka 7, zagotovijo, da se na podlagi nacionalnega razvojnega načrta določijo pravila o učinkovitih blažilnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti za projekte s seznama Unije, ki spadajo v kategorije infrastrukture iz točke 1 Priloge II, da bi preprečile morebitne škodljive vplive na okolje ali, kadar to ni mogoče, da bi jih občutno ublažile. Države članice zagotovijo, da se ustrezni blažilni ukrepi izvajajo pravočasno, da bi zagotovile izpolnjevanje obveznosti iz člena 6(2) Direktive 92/43/EGS in člena 4(1), točka (a)(i), Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter preprečile poslabšanje in dosegle dobro ekološko stanje ali dober ekološki potencial v skladu s členom 4(1), točka (a), Direktive 2000/60/ES.

Skladnost s pravili iz prvega pododstavka tega odstavka in izvajanje ustreznih blažilnih ukrepov v okviru posameznih projektov sta podlaga za domnevo, da projekti ne kršijo določb iz navedenega pododstavka, brez poseganja v odstavek 10 tega člena.

9. Države članice zagotovijo sodelovanje javnosti v zvezi z nacionalnim razvojnim načrtom v skladu s členoma 6 in 7 Direktive 2001/42/ES, vključno z ugotovitvijo, na katero javnost vpliva ali bo verjetno vplivalo ter na katere države članico bi lahko vplivalo izvajanje tega načrta ter projektov s seznama Unije, ki spadajo v kategorije infrastrukture iz točke 1 Priloge II k tej uredbi in so vključeni v ta načrt.
10. Za projekte, za katere se države članice odločijo uporabiti izjeme iz odstavka 7, pristojni organi izvedejo pregled, da ugotovijo:
- (a) ali je verjetno, da bo imel projekt znatne škodljive vplive, ki niso bili ugotovljeni med okoljsko presojo nacionalnega razvojnega načrta, opravljeno v skladu z Direktivo 2001/42/ES in, kadar je ustrezno, Direktivo 92/43/EGS;
 - (b) ali projekt spada na področje uporabe člena 7 Direktive 2011/92/EU in člena 2 Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje zaradi verjetnosti, da bo pomembno vplival na okolje v drugi državi članici, ali zaradi zahteve države članice, za katero je verjetno, da bo znatno prizadeta.

Ta pregled iz prvega pododstavka se zaključi v 45 dneh od uradnega obvestila predlagatelja projekta iz člena 10(5).

11. Kadar je verjetno, da bo projekt na ozemlju države članice pomembno vplival na okolje drugih držav članic, država članica, v kateri se projekt nahaja, zagotovi uporabo člena 7 Direktive 2011/92/EU in členov 2 do 7 Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje.
12. Kadar se v postopku pregleda ugotovi, da bo imel projekt zelo verjetno znatne nepredvidene škodljive vplive, kot je navedeno v odstavku 10 tega člena, pristojni organi obvestijo predlagatelja projekta, da so potrebne presoje iz odstavka 7, točki (a) in (b), tega člena, ter zagotovijo, da se na podlagi obstoječih podatkov za te projekte uporabljajo ustrezni in sorazmerni blažilni ukrepi, da bo zagotovljena skladnost s členom 12(1) Direktive 92/43/EGS in členom 5 Direktive 2009/147/ES. Kadar teh blažilnih ukrepov ni mogoče uporabiti, pristojni organi zagotovijo, da predlagatelji projektov sprejmejo ustrezne izravnalne ukrepe za odpravo teh vplivov, ki so lahko, če ni na voljo drugih sorazmernih izravnalnih ukrepov, v obliki denarnega nadomestila za programe varstva vrst, da se ohrani ali izboljša stanje ohranjenosti prizadetih vrst.
13. Pri ocenjevanju, ali za projekte s seznama Unije, ki spadajo v kategorije infrastrukture iz točk 2, 3 in 4 Priloge II k tej uredbi, obstajajo zadovoljive

alternativne rešitve za namene člena 6(4) in člena 16(1) Direktive 92/43/EGS, člena 4(7), točka (d), Direktive 2000/60/ES in člena 9(1) Direktive 2009/147/ES, je pogoj, da ni zadovoljivih alternativnih rešitev, izpolnjen, če ni zadovoljivih alternativnih rešitev, s katerimi bi bilo mogoče doseči isti cilj zadevnega projekta v smislu razvoja iste zmogljivosti z isto tehnologijo v enakem ali podobnem roku in brez znatno višjih stroškov.

14. Pri izvajanju izravnalnih ukrepov za projekte s seznama Unije, ki spadajo v kategorije infrastrukture iz točk 2, 3 in 4 Priloge II k tej uredbi za namene člena 6(4) Direktive 92/43/EGS, lahko države članice v utemeljenih primerih in kadar je mogoče razumno dokazati, da načrt ali projekt ne bi nepopravljivo vplival na ekološke procese, ki so bistveni za ohranjanje strukture in funkcij območja, ter bi pred uvedbo izravnalnih ukrepov ogrozil celovito usklajenost omrežja Natura 2000, dovolijo, da se taki izravnalni ukrepi izvajajo vzporedno z izvajanjem projekta. Države članice lahko v skladu s previdnostnim načelom dovolijo, da se ti izravnalni ukrepi sčasoma prilagodijo, odvisno od tega, ali se pričakuje, da se bodo znatni negativni učinki pojavili v kratko-, srednje- ali dolgoročnem obdobju.
15. V zvezi z oceno se uporablja se uporablja člen 8a Direktive (EU) 2019/944 za zadovoljive alternativne rešitve za projekte, ki spadajo v kategorijo infrastrukture iz točke 1 Priloge II k tej uredbi, in izvajanje izravnalnih ukrepov za te projekte.

Člen 8

Organizacija postopka izdaje dovoljenj

1. Vsaka država članica zagotovi, da je en sam nacionalni pristojni organ odgovoren za:
 - (a) to, da je edina kontaktna točka za predlagatelje projektov v postopku izdaje dovoljenj, ki odgovarja na njihova vprašanja, posreduje pri vseh stikih z zadevnimi organi ter jim pomaga z znanjem in informacijami, da bi postopek potekal čim hitreje;
 - (b) prejetje vlog predlagateljev projektov s seznama Unije za izdajo dovoljenj in vseh ustreznih dokumentov v elektronski obliki ter njihovo razpošiljanje zadevnim organom;
 - (c) olajševanje in usklajevanje postopka izdaje dovoljenj za projekte s seznama Unije na njihovem ozemlju z drugimi zadevnimi organi, pri čemer v sodelovanju z njimi ugotovi, katera dovoljenja, odobritve in ocene so potrebni za dokončanje postopka izdaje dovoljenj in sprejetje celovite odločbe v skladu z odstavkom 3. Sem spada obseg in raven podrobnosti študij, ocen in dokumentacije, ki naj bi jih pripravili predlagatelji projektov;
 - (d) sodelovanje in komunikacijo s pristojnimi nacionalnimi organi drugih držav članic za lažji in usklajen postopek izdaje dovoljenj za projekte s seznama Unije na njihovem ozemlju ter z organi za izdajo dovoljenj v tretjih državah v zvezi s projekti vzajemnega interesa, vključno z: usklajevanjem javnih posvetovanj o čezmejnih projektih v skladu s členom 9(5), izmenjavo informacij o verjetnih znatnih čezmejnih vplivih v skladu s členom 9(6), uskladitvijo rokov in zahtev za študije, dovoljenja ali odobritve, ki jih je treba izvesti, ter organizacijo postopka pred oddajo vloge v skladu s členom 10(9);

- (e) spremljanje razvoja in zamud pri projektih s seznama Unije na njihovem ozemlju, za katerega so odgovorni, vključno s prejetjem in odobritvijo poročil, ki jih predložijo predlagatelji projektov v skladu s členom 5(4), ter poročanjem Agenciji in ustreznim skupinam o razvoju in zamudah pri projektih s seznama Unije na njihovem ozemlju v skladu s členom 5(5).

V primeru posodobitve ali spremembe imenovanega nacionalnega pristojnega organa države članice obvestijo Komisijo takoj, ko je sprejeta odločitev o spremembi, in jo obvestijo, kdaj te spremembe učinkujejo.

- 2. Pristojnosti nacionalnega pristojnega organa iz odstavka 1 in naloge v zvezi s tem se lahko prenesejo na drug organ za posamezen projekt s seznama Unije ali za posamezno kategorijo projektov s seznama Unije ali za določeno geografsko območje pod pogojem, da:

- (a) nacionalni pristojni organ o prenosu uradno obvesti Komisijo, informacija o tem pa je dostopna javnosti, tudi na spletnem mestu iz člena 9(7);
- (b) je za posamezni projekt ali kategorijo projektov s seznama Unije odgovoren samo en organ, ki je edina kontaktna točka za predlagatelje projekta in prevzema vse odgovornosti v postopku, ki se konča z izdajo celovite odločbe v zakonskem roku iz člena 10(2), ter koordinira vlaganje vseh ustreznih dokumentov in informacij, tudi pri drugih zadevnih organih;
- (c) je nacionalni pristojni organ ne glede na prenos še naprej odgovoren za združevanje poročil, ki jih predložijo predlagatelji projektov v skladu s členom 5(4), ter za poročanje Agenciji in ustreznim skupinam v skladu s členom 5(5).

Nacionalni pristojni organ lahko obdrži tudi pristojnost za določanje rokov, brez poseganja v roke, določene v členu 10(1) in (2).

- 3. Nacionalni pristojni organ zagotovi, da se celovita odločba izda v roku iz člena 10(1) in (2).

Države članice izbirajo med naslednjimi shemami, pri čemer upoštevajo, katera shema je najučinkovitejša glede na nacionalno pravo in posebnosti nacionalnega načrtovanja in postopka izdaje dovoljenj ter ali jo je mogoče izvajati tako, da bo prispevala k čim učinkovitejši in pravočasni izdaji celovite odločbe:

- (a) integrirana shema:
 - (i) celovito odločbo izda nacionalni pristojni organ in je edina pravno zavezujoča odločitev, izdana na podlagi predpisanega postopka izdaje dovoljenj;
 - (ii) kadar projekt zadeva tudi druge organe, lahko ti v skladu z nacionalnim pravom v postopku predložijo svoje mnenje, ki ga nacionalni pristojni organ upošteva;
- (b) koordinirana shema:
 - (i) celovita odločba zajema več posameznih pravno zavezujočih odločb, ki jih izda več zadevnih organov, centralno pa jih koordinira nacionalni pristojni organ;
 - (ii) nacionalni pristojni organ lahko ustanovi delovno skupino, v kateri so zastopani vsi zadevni organi, da bi pripravili pregled ali podroben

časovni raspored za postopek izdaje dovoljenj v skladu s členom 10(9), točka (b), ter spremljali in koordinirali njegovo izvajanje;

- (iii) nacionalni pristojni organ po posvetovanju z drugimi zadevnimi organi za vsak primer posebej določi razumen rok za izdajo posameznih odločb, da bi bil postopek čim krajši, brez poseganja v roke iz člena 10(1) in (2);
- (iv) nacionalni pristojni organ lahko sprejme posamezno odločbo v imenu drugega zadevnega organa, če ta odločbe ne sprejme v roku in če zamude ni mogoče ustrezno upravičiti. Nacionalni pristojni organ lahko tudi ne upošteva posamezne odločbe drugega zadevnega organa, če meni, da odločba glede na dokazila, ki jih je predložil zadevni organ, ni dovolj utemeljena;

(c) sodelovalna shema:

- (i) celovita odločba zajema več posameznih pravno zavezujočih odločb, ki jih izda več zadevnih organov, koordinira pa jih nacionalni pristojni organ;
- (ii) nacionalni pristojni organ lahko ustanovi delovno skupino, v kateri so zastopani vsi zadevni organi, da bi pripravili pregled ali podroben časovni raspored za postopek izdaje dovoljenj v skladu s členom 10(9) ter spremljali in koordinirali njegovo izvajanje;
- (iii) i nacionalni pristojni organ po posvetovanju z drugimi zadevnimi organi za vsak primer posebej določi razumen rok za izdajo posameznih odločb, da bi bil postopek čim krajši, brez poseganja v roke iz člena 10(1) in (2);
- (iv) nacionalni pristojni organ spremlja, ali zadevni organi spoštujejo roke, in v primeru zamud sprejme ukrepe za čim krajše trajanje postopka;
- (v) kadar država članica izbere sodelovalno shemo, o razlogih za to obvesti Komisijo.

Zadevni organi v skladu s shemo izdaje dovoljenj, ki jo izberejo države članice, bodisi prenesejo potrebne pristojnosti na nacionalni pristojni organ bodisi olajšajo sodelovanje z nacionalnim pristojnim organom, da bi zagotovili izdajo celovite odločbe v rokih iz člena 10(1) in (2).

Kadar zadevni organ meni, da posamezne odločitve ne bo izdal v določenem roku, o tem nemudoma obvesti nacionalni pristojni organ in navede razloge za zamudo. Nacionalni pristojni organ nato določi nov rok za izdajo posamezne odločitve, vendar v okviru splošnih rokov, določenih v členu 10(1) in (2).

4. Države članice lahko za projekte s seznama Unije na kopnem in morju uporabijo sheme iz odstavka 3.

V primeru projektov s seznama Unije, ki so neločljivo povezani s proizvodnimi sredstvi, kot so projekti, vključeni v kategorije infrastrukture iz točke 1(b) ali (h) Priloge II, je nacionalni pristojni organ odgovoren za usklajevanje postopka izdaje dovoljenj za zadevni projekt s seznama Unije z izdajo dovoljenj za proizvodna sredstva tako, da so roki usklajeni ter da je njihov skupni cilj čim učinkovitejše in pravočasno izdajanje dovoljenj za vsa sredstva, povezana s projektom.

5. Kadar se projekt s seznama Unije nahaja na ozemlju dveh ali več držav članic, njihovi pristojni nacionalni organi skupaj imenujejo enega od njih za enotno kontaktno točko, ki je odgovorna za lažjo izmenjavo informacij med pristojnimi

nacionalnimi organi in drugimi zadevnimi organi o postopku izdaje dovoljenj ter za izdajanje končnih celovitih odločb v sodelovanju z drugimi zadevnimi pristojnimi nacionalnimi organi.

Države članice si prizadevajo zagotoviti skupni postopek, ki omogoča lažje sodelovanje med njihovimi zadevnimi pristojnimi nacionalnimi organi, ustvariti postopkovne sinergije in uskladiti roke, da bi olajšale postopek izdaje dovoljenj za projekte, zlasti v zvezi s presojo vplivov na okolje in javnimi posvetovanji, ki se zahtevajo v skladu s členom 9.

Komisija ima na zahtevo držav članic vlogo posrednika, ki podpira sodelovanje med zadevnimi pristojnimi nacionalnimi organi. Komisija omogoča lažji dogovor o enotnem skupnem postopku tako, da poda mnenje in priporočila o postopkovnih vidikih.

Člen 9

Preglednost in sodelovanje javnosti

1. Država članica ali nacionalni pristojni organ, po potrebi tudi v sodelovanju z drugimi zadevnimi organi, do 24. oktobra 2027 objavi posodobljeni postopkovni priročnik za postopek izdaje dovoljenj, ki se uporablja za projekte s seznama Unije, tako da zajema vsaj informacije iz točke 1 Priloge VI. Priročnik ni pravno zavezujoč, vsebuje ali navaja pa ustrezne pravne določbe. Kadar je to ustrezno, nacionalni pristojni organi sodelujejo z organi sosednjih držav in iščejo sinergije, da bi uskladili roke in olajšali postopek izdaje dovoljenj za projekte, tudi za pripravo postopkovnega priročnika.
2. Brez poseganja v zahteve za sodelovanje javnosti na podlagi okoljskega prava, Aarhuške konvencije in Konvencije iz Espooja ter upoštevne prava Unije pa vse strani, vključene v postopek izdaje dovoljenj, upoštevajo načela sodelovanja javnosti iz točke 3 Priloge VI.
3. Predlagatelj projekta v okvirnem obdobju treh mesecev po začetku postopka izdaje dovoljenj na podlagi člena 10(5) in po postopku, opisanem v priročniku iz odstavka 1 tega člena, ter v skladu s smernicami iz Priloge VI pripravi koncept za sodelovanje javnosti in ga predloži nacionalnemu pristojnemu organu.
4. Nacionalni pristojni organ najpozneje v treh mesecih od prejema koncepta zahteva spremembe ali odobri koncept sodelovanja javnosti, pri tem pa upošteva vse oblike javnega sodelovanja in posvetovanja, ki je potekalo pred postopkom izdaje dovoljenj, ne da bi jih bilo treba ponavljati, kolikor so bile pri tem izpolnjene zahteve tega člena.

Kadar namerava predlagatelj projekta znatno spremeniti odobreni koncept sodelovanja javnosti, o tem obvesti nacionalni pristojni organ. V tem primeru lahko nacionalni pristojni organ zahteva dodatne spremembe.

5. Če tega ne zahteva že nacionalno pravo, predlagatelj projekta pred predložitvijo končne in popolne vloge za izdajo dovoljenja nacionalnemu pristojnemu organu v skladu s členom 10(10) izvede vsaj eno javno posvetovanje v zgodnji fazi. Javno posvetovanje se lahko opravi v kombinaciji s katerim koli javnim posvetovanjem po vložitvi vloge za soglasje za izvedbo v skladu s členom 6(2) Direktive 2011/92/EU.

6. Javno posvetovanje, zahtevano v prejšnjem odstavku, izpolnjuje minimalne zahteve iz točke (5) Priloge VI, v njegovem okviru pa se deležnike iz točke 3(a) Priloge VI obvesti o projektu v zgodnji fazi, kar pomaga pri določanju najprimernejše lokacije, trase ali tehnologije, po potrebi tudi glede ustreznega prilagajanja projekta podnebnim spremembam in njegovim varnostnim vidikom, glede vseh učinkov na podlagi prava Unije in nacionalnega prava ter glede vprašanj, ki jih je treba obravnavati v vlogi.
7. Brez poseganja v postopkovna pravila držav članic in njihova pravila v zvezi s preglednostjo predlagatelj projekta na spletnem mestu iz odstavka 10 objavi poročilo s povzetkom rezultatov dejavnosti v zvezi s sodelovanjem javnosti glede projekta, vključno z dejavnostmi, ki so potekale pred javnim posvetovanjem v zgodnji fazi, v poročilu pa tudi pojasnijo, kako so bila upoštevana mnenja, izražena v javnih posvetovanjih, in sicer tako, da prikažejo izvedene spremembe kraja, trase in zasnove projekta ali pa navedejo razloge, zakaj mnenja niso bila upoštevana.
Predlagatelj projekta poročilo skupaj z vlogo predloži nacionalnemu pristojnemu organu. Rezultati tega poročila se ustrezno upoštevajo v celoviti odločbi.
8. V primeru čezmejnih projektov, ki vključujejo dve ali več držav članic, se javna posvetovanja na podlagi odstavka 5 v vsaki zadevni državi članici organizirajo, če je mogoče, tako, da med njimi ne mineta več kot dva meseca, po možnosti pa se združijo.
9. Pri projektih, ki bodo verjetno imeli pomemben čezmejni učinek v eni ali več sosednjih državah članicah, za katere se uporabljata člen 7 Direktive 2011/92/EU in Konvencija iz Espooja, se informacije o tem dajo na voljo tudi nacionalnim pristojnim organom zadevnih sosednjih držav članic. Nacionalni pristojni organi zadevnih sosednjih držav članic lahko v postopku z uradnim obvestilom, kadar je ustrezno, izrazijo željo, da bi sami ali kateri drug zadevni organ sodelovali v ustreznih postopkih javnega posvetovanja.
10. Predlagatelj projekta vzpostavi in redno posodablja namensko spletno mesto projekta z ustreznimi informacijami o projektu skupnega interesa, na katerem je povezava do spletnega mesta Komisije in platforme za preglednost iz člena 26 in ki izpolnjuje zahteve iz točke 6 Priloge VI. Pristojni nacionalni organi preverijo, ali predlagatelj projektov to obveznost izpolnjujejo, in po potrebi sprejmejo ukrepe za zagotovitev skladnosti.

Člen 10

Trajanje in izvedba postopka izdaje dovoljenj

1. Proces izdaje dovoljenj je sestavljen iz naslednjih dveh postopkov:
 - (a) neobveznega postopka pred oddajo vloge, ki obsega obdobje od začetka postopka izdaje dovoljenja do takrat, ko nacionalni pristojni organ prejme popolno predloženo vlogo, in traja predvidoma 24 mesecev;
 - (b) obveznega predpisanega postopka izdaje dovoljenja, ki obsega obdobje od datuma prejema popolne predložene vloge do sprejema celovite odločbe, ki traja največ 18 mesecev.

Države članice lahko v zvezi s prvim pododstavkom, točka (b), po možnosti določijo predpisani postopek izdaje dovoljenja, ki je krajši od 18 mesecev.

2. Nacionalni pristojni organ zagotovi, da postopka iz odstavka 1 skupaj trajata največ 42 mesecev.

Kadar pa nacionalni pristojni organ presodi, da eden ali oba postopka ne bosta končana v rokih iz odstavka 1, lahko pred potekom rokov in za vsak primer posebej odloči, da enega ali oba roka podaljša. Nacionalni pristojni organ lahko skupno trajanje obeh postopkov podaljša za največ šest mesecev, razen v izjemnih okoliščinah.

Kadar nacionalni pristojni organ roka podaljša, v najkrajšem možnem času sporoči skupini razloge za podaljšanje in ji predstavi sprejete ali nameravane ukrepe za čim hitrejšo dokončanje postopka izdaje dovoljenja. Skupina ga lahko zaprosi, da redno poroča o napredku pri tem in da navede razloge za morebitne zamude.

3. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni nacionalni organi iz člena 8(1) ustrezne tehnične, finančne in človeške vire za sprejetje celovite odločbe v roku iz člena 10(2).
4. Države članice zagotovijo, da se v postopku izdaje dovoljenj iz odstavka 1:
 - (a) v primeru, da pristojni nacionalni organi ne odgovorijo v roku iz odstavka 2, šteje, da je celovita odločba odobrena;
 - (b) se v primeru, da drugi zadevni organi ne odgovorijo v razumnem roku, ki ga določi nacionalni pristojni organ v skladu s členom 8(3), šteje, da je njihovo posebno mnenje, dovoljenje ali odobritev izdano ali da je odgovor nanj pozitiven.

Ta odstavek nima učinka pri okoljskih odločitvah in prav tako ne, če v pravnem sistemu zadevne države članice ne obstaja načelo upravne tihe odobritve.

Vse odločbe so javno dostopne, vključno s končnimi odločbami, ki se odobrijo s tiho odobritvijo, ker ustrezni pristojni organi ali zadevni organi niso odgovorili.

5. Kadar predlagatelj projekta zahtevajo začetek postopka izdaje dovoljenja, o projektu pisno ali v elektronski obliki uradno obvestijo nacionalni pristojni organ vsake države članice, v kateri se projekt nahaja, tudi v državah članicah, v katerih projekt prečka njihovo izključno ekonomsko cono, in vključijo razumno podroben opis projekta.

nacionalni pristojni organ v mesecu dni po prejemu uradnega obvestila v elektronski obliki:

- (a) izda potrdilo o prejemu ali,
- (b) če se šteje, da projekt ni dovolj zrel za začetek postopka izdaje dovoljenja, zavrne uradno obvestilo in navede razloge za svojo odločitev, tudi v imenu drugih zadevnih organov.

Datum potrdila o prejemu se šteje za datum začetka postopka izdaje dovoljenja. Kadar projekt zadeva dve ali več držav članic, za datum začetka postopka izdaje dovoljenja šteje datum, ko zadevni nacionalni pristojni organ prejme zadnje uradno obvestilo.

Države članice zagotovijo, da se vzpostavijo posebne digitalne platforme za upravljanje vlog za izdajo dovoljenj, postopkov za izdajo dovoljenj, tekočih odločitev o izdaji dovoljenj in odločb, ki se izdajo v lahko dostopni obliki.

Te platforme zagotovijo dostop do ustreznih okoljskih in geoloških podatkov ter odločb, ki so na voljo na osrednjem spletnem portalu iz člena 10(3) Uredbe [xxxxx]³⁷ Evropskega parlamenta in Sveta.

6. Nacionalni pristojni organi zagotovijo, da se postopek izdaje dovoljenj za vsako kategorijo projektov skupnega interesa ali projektov vzajemnega interesa v skladu s tem poglavjem pospeši. V ta namen nacionalni pristojni organi prilagodijo svoje zahteve za začetek postopka izdaje dovoljenj in sprejem popolne vloge v skladu z ustrežno kategorijo projekta, njihovo naravo, obsegom ali glede na to, da se po nacionalnem pravu ne zahteva okoljska ali kakšna druga presoja, ali glede na to, da je za dosego faze „pripravljeno za gradnjo“ morda potrebnih manj dovoljenj in odobritev.

Zato se lahko nacionalni pristojni organi odločijo, da postopek pred oddajo vloge iz odstavkov 1 in 6 tega člena ni potreben, če predlagatelj projekta ne zahteva tega obdobja za izvedbo študij, ocen in zbiranje podatkov za dopolnitev svoje vloge za izdajo dovoljenja.

7. Nacionalni pristojni organi pri pregledu za določitev zahtev za postopek izdaje dovoljenja upoštevajo kakršne koli študije, ki so bile izvedene, in dovoljenja ali odobritve, ki so bili izdani največ pet let pred začetkom postopka izdaje dovoljenja za projekt v skladu s tem členom, vključno z ocenami, opravljenimi za uvedbo drugih projektov, ki so pomembne in jih je mogoče ponovno uporabiti, ter ne zahtevajo nepotrebnih ali podvojenih študij, ocen, dovoljenj ali odobritev.
8. V državah članicah, kjer določitev trase ali lokacije samo za načrtovani projekt, vključno z načrtovanjem posebnih koridorjev za omrežno infrastrukturo, ni mogoče vključiti v postopek izdaje dovoljenja, ki se konča z izdajo celovite odločbe, se odločitev o tem sprejme v ločenem šestmesečnem obdobju, ki se začne z datumom, ko predlagatelj projekta vloži zaključeno in popolno dokumentacijo vloge.
9. Postopek pred oddajo vloge vključuje: pregled in določitev obsega zahtevanih študij, poročil in dokumentacije, ki se pričakujejo od predlagatelja projekta; pripravo podrobnega časovnega razporeda in preverjanje osnutka vloge v naslednjih korakih:

- (a) nacionalni pristojni organ čim prej, najpozneje pa tri mesece po uradnem obvestilu s strani predlagatelja projekta iz odstavka 5, določi odobritve, dovoljenja in ocene, potrebne za dokončanje postopka izdaje dovoljenja, ter o njih uradno obvesti predlagatelja projekta.

Uradno obvestilo pristojnega nacionalnega organa vključuje kontrolni seznam iz točke 1(e) Priloge VI, njegova vsebina pa se po potrebi določi v sodelovanju z drugimi zadevnimi organi in nacionalnimi pristojnimi organi v drugih državah članicah, v katerih se projekt nahaja, tudi če projekt prečka njihovo izključno ekonomsko cono.

V uradnem obvestilu so, če je ustrezno, podrobno navedeni pogoji, pod katerimi je projekt upravičen do izjeme iz člena 7(7), in v njem:

- (i) je ugotovljeno, ali bo projekt zelo verjetno povzročil znatne nepredvidene škodljive vplive glede na okoljsko občutljivost geografskih območij, na katerih je načrtovan, ki niso bili ugotovljeni med okoljsko

³⁷ [sklic na uredbo o pospešitvi okoljskih presoj]

presojo nacionalnih razvojnih načrtov, opravljeno na podlagi Direktive 2001/42/ES in, kadar je ustrezno, Direktive 92/43/EGS;

- (ii) so določeni ustrezni in sorazmerni blažilni ukrepi ali denarno nadomestilo za programe varstva vrst, ki se uporabljajo za projekt v skladu s členom 7(8);
 - (iii) je ugotovljeno, ali je verjetno, da bo kateri koli del projekta pomembno vplival na okolje v drugi državi članici; v takem primeru nacionalni pristojni organ države članice, v kateri se projekt nahaja, zagotovi uporabo člena 7 Direktive 2011/92/EU in členov 2 do 7 Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje;
- (b) v uradnem obvestilu se navede tudi, ali nacionalni pristojni organ odobri ali spremeni koncept sodelovanja javnosti, ki ga je predlagatelj projekta predložil v skladu s členom 9(3). V obdobju pregleda nacionalni pristojni organ v sodelovanju z drugimi zadevnimi organi določi obseg in raven podrobnosti študij, poročil in dokumentacije, vključno s presojami, potrebnimi za izdajo okoljskega dovoljenja za projekt, ki naj bi jih predlagatelj projekta pripravil in predložil kot del popolne vloge.

Niti nacionalni pristojni organ niti kateri koli zadevni organ naknadno ne zahteva nobenih dodatnih informacij, študij, poročil ali ocen poleg tistih, ki so bili določeni v tem postopku začetnega pregleda, razen če je prišlo do pomembne spremembe projekta ali njegovega okolja. V primeru take pomembne spremembe lahko nacionalni pristojni organ od predlagatelja projekta na podlagi utemeljene utemeljitve zahteva dodatne informacije;

- (c) nacionalni pristojni organ v tesnem sodelovanju s predlagateljem projekta, drugimi zadevnimi organi in nacionalnimi pristojnimi organi v drugih državah članicah, v katerih se nahaja projekt, tudi če projekt prečka njihovo izključno ekonomsko cono, ter ob upoštevanju rezultatov dejavnosti, izvedenih v skladu s točko (a) tega odstavka, izdelava podroben časovni raspored postopka izdaje dovoljenja v skladu s smernicami iz točke 2 Priloge VI;
- (d) nacionalni pristojni organ lahko ob prejemu osnutka vloge v svojem imenu ali v imenu drugih zadevnih organov od predlagatelja projekta zahteva, da predloži manjkajoče informacije v zvezi z zahtevanimi elementi iz točke (a) v roku največ enega meseca.

Predlagatelji projekta v postopku pred oddajo vloge pripravijo vsa potrebna okoljska poročila, vključno z dokumentacijo in ocenami o prilagajanju podnebnim spremembam ter kibernetiki in fizični varnosti.

Nacionalni pristojni organ lahko v sodelovanju s predlagateljem projekta in po potrebi drugimi zadevnimi organi ali drugimi pristojnimi nacionalnimi organi drugih držav članic, v katerih se projekt nahaja, tudi če projekt prečka njihovo izključno ekonomsko cono, zahteva za postopek izdaje dovoljenja za določen projekt in roke za javno posvetovanje iz točke 4 Priloge VI oblikuje v fazah, če to ne zadržuje celotnega razvoja projekta ter zagotavlja, da bo postopek izdaje dovoljenja poenostavljen in pospešen. Za vsako fazo se uporabljajo najdaljši roki iz odstavkov 1 in 2.

Pristojni organ najpozneje mesec dni po prejemu manjkajočih informacij iz prvega pododstavka, točka (d), sprejme popolno vlogo v pregled v pisni ali elektronski obliki ali na posebnih digitalnih platformah in s tem začne predpisani postopek izdaje dovoljenja iz odstavka 1, točka (b).

10. Predlagatelj projekta v dobri veri sodeluje z nacionalnimi pristojnimi organi in vsemi zadevnimi organi, da jim posreduje popolne in točne informacije, zlasti v zvezi z informacijami, določenimi v postopku pregleda.

Predlagatelj projekta poskrbi, da je vloga popolna in ustrezna, ter med postopkom izdaje dovoljenja čim prej zaprosi za mnenje nacionalnega pristojnega organa o tem.

Predlagatelj projekta v celoti sodeluje z nacionalnim pristojnim organom, da se ta lahko drži rokov iz te uredbe. Zamude, do katerih je prišlo po krivdi nosilca projekta v dobri veri v zvezi s tem, se ne upoštevajo pri najdaljšem trajanju izdaje dovoljenja.

11. Države članice zagotovijo, da morebitne spremembe v nacionalnem pravu ne podaljšujejo postopka izdaje dovoljenj, ki se je začel pred začetkom veljavnosti teh sprememb. Da bi za projekte s seznama Unije ohranili pospešeni postopek izdaje dovoljenj, nacionalni pristojni organi ustrezno prilagodijo časovni raspored, določen v skladu z odstavkom 6, točka (b), tega člena in tako, kolikor je mogoče, zagotovijo, da se ne presežejo roki v postopku izdaje dovoljenj iz tega člena.

12. Roki, določeni v tem členu, ne posegajo niti v obveznosti iz prava Unije in mednarodnega prava niti v upravne pritožbene postopke in pravna sredstva pred sodišči.

Roki, določeni v tem členu za vse postopke za izdajo dovoljenja, ne posegajo v morebitne krajše roke, ki jih določijo države članice.

POGLAVJE IV

Medsektorsko načrtovanje infrastrukture

Člen 11

Osrednji scenarij za desetletne razvojne načrte omrežja

1. Komisija do [dve leti po začetku veljavnosti] in nato vsaj vsaka štiri leta pripravi osrednji scenarij za sektorje električne energije, vodika in plina, ki se uporablja za desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo, navedene v: členu 48 Uredbe (EU) 2019/943 in členu 59 Uredbe (EU) 2024/1789, postopku ugotavljanja infrastrukturnih potreb iz člena 12 te uredbe, analizi stroškov in koristi celotnega energetskega sistema iz člena 14 te uredbe ter čezmejni razporeditvi stroškov iz člena 17 te uredbe.
2. Osrednji scenarij:
 - (a) je skladen z energetskimi in podnebnimi cilji Unije ter vključuje dolgoročno perspektivo vsaj do leta 2050 v skladu s ciljem podnebne nevtralnosti Unije;
 - (a) uporablja medsektorski pristop, ki zagotavlja skladnost med sektorji električne energije, vodika in plina ter dosega čim večjo učinkovitost sistema;

- (b) po potrebi vsebuje tudi analize občutljivosti.
3. Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO za električno energijo), Evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH), Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za plin (ENTSO za plin) in države članice na zahtevo Komisije dajo na razpolago podatke in informacije, potrebne za pripravo osrednjega scenarija iz odstavka 1. Mednje spadajo med drugim tržni podatki in podatki o omrežju, kot so projekcije povpraševanja in ponudbe, značilnosti proizvodnje električne energije, proizvodnje vodika in omrežij, prožni viri, predpostavke o uvozu ter podatki o podnebnih letih. Komisija določi razumen rok, v katerem morajo biti podatki in informacije predloženi, ob upoštevanju kompleksnosti in nujnosti zahtevanih podatkov in informacij. Če naslovnik zahtevanih informacij ne predloži v roku, ki ga določi Komisija, ali predloži nepopolne informacije, Komisija lahko s sklepom zahteva informacije, ki jih je treba predložiti. Komisija lahko od Agencije zahteva, da preveri podatke, predložene Komisiji, tudi s preverjanjem nacionalnih podatkov pri ustreznih nacionalnih regulativnih organih.
 4. Komisija se o podatkih, zbranih za namene postopka priprave osrednjega scenarija, vključno s predpostavkami in njihovo uporabo pri pripravi osrednjega scenarija posvetuje z Agencijo, nacionalnimi regulativnimi organi, ENTSO za električno energijo, ENNOH, ENTSO za plin, evropskim telesom za sodelovanje operaterjev distribucijskih sistemov za električno energijo v Evropski uniji (telo EU ODS), državami članicami in drugimi ustreznimi deležniki.
 5. Komisija osnutek osrednjega scenarija predloži skupini TEN-E skupaj z informacijami o tem, kako so bile upoštevane pripombe, prejete med posvetovanjem iz odstavka 4. Člani skupine TEN-E predložijo morebitne pripombe v enem mesecu od prejema osnutka osrednjega scenarija.
 6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za dopolnitev te uredbe z določitvijo osrednjih scenarijev iz tega člena. Komisija sprejme osrednji scenarij ob upoštevanju pripomb skupine TEN-E.
 7. Komisija po objavi delegiranega akta o osrednjem scenariju objavi osnovne vhodne in izhodne podatke za osrednji scenarij, pri čemer veljajo omejitve v skladu z nacionalnim pravom in upoštevnimi sporazumi o zaupnosti.
 8. Komisija lahko ob upoštevanju stališč Agencije, držav članic, nacionalnih regulativnih organov in ustreznih deležnikov pripravi analize občutljivosti za osrednji scenarij, če je to potrebno zaradi razvoja trga ali politike. Komisija lahko spremeni delegirani akt iz odstavka 6 tega člena tako, da vključi vse take analize občutljivosti.

Člen 12

Poročilo o določitvi infrastrukturnih potreb

1. ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH pripravita poročilo o določitvi infrastrukturnih potreb, da bi navedla infrastrukturne vrzeli, ki vplivajo na cilje Unije v zvezi z električno energijo in vodikom.
2. Poročila o določitvi infrastrukturnih potreb:

- (a) temeljijo na osrednjem scenariju, ki ga pripravi Komisija v skladu s členom 11, in njegovih analizah občutljivosti;
 - (b) upoštevajo metodologijo, ki jo je pripravila Agencija v skladu z odstavkom 11;
 - (c) so v skladu z načeli iz Priloge VII k tej uredbi;
 - (d) zagotavljajo medsektorski pristop, ki zagotavlja skladnost med sektorjema električne energije in vodika ter po potrebi sektorji plina, daljinskega ogrevanja in CO₂.
3. ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH se posvetujeta z ustreznimi deležniki o dodatnih podatkih, predpostavkah in njihovi uporabi za pripravo poročila o določitvi infrastrukturnih potreb.
4. ENTSO za električno energijo in ENNOH v šestih mesecih po objavi osrednjega scenarija v skladu s členom 11, razen če gre pri objavi samo za dodajanje analize občutljivosti, skupini TEN-E predložita svoj osnutek poročila o določitvi infrastrukturnih potreb, vključno z oceno tega, kako projekti, predloženi za vključitev v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, ustrezajo ugotovljenim potrebam. Če gre pri objavi samo za dodajanje analize občutljivosti, lahko Komisija od ENTSO za električno energijo in ENNOH zahteva, da pripravita novo poročilo o določitvi infrastrukturnih potreb v skladu s postopkom iz tega člena.
5. Agencija v dveh mesecih po tem, ko skupina TEN-E prejme osnutek poročil o določitvi infrastrukturnih potreb, oceni skladnost osnutkov poročil o določitvi infrastrukturnih potreb, vključno z oceno, v kolikšni meri projekti, predloženi za vključitev v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, ustrezajo ugotovljenim potrebam, z metodologijo iz odstavka 12 in načeli iz Priloge VII, ter o tem obvesti skupino TEN-E.
6. Člani skupine TEN-E lahko v enem mesecu po tem, ko jih Agencija obvesti o skladnosti osnutkov poročil o določitvi infrastrukturnih potreb, ob upoštevanju pripomb Agencije o skladnosti predložijo svoje pripombe in o tem obvestijo ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH.
7. ENTSO za električno energijo in ENNOH v dveh mesecih po prejemu pripomb članov skupine TEN-E prilagodita osnutke poročil o določitvi infrastrukturnih potreb, pri čemer upoštevata pripombe skupine TEN-E in Agencije, da bo zagotovljena popolna skladnost z zahtevami iz odstavka 2, in končno poročilo o določitvi infrastrukturnih potreb predložita Komisiji.
8. Komisija predloži končni osnutek poročila o določitvi infrastrukturnih potreb organu odločanja skupine TEN-E v potrditev. Preden Komisija predloži končni osnutek poročil o določitvi infrastrukturnih potreb organu odločanja skupine TEN-E, lahko z ustrežno utemeljitvijo in v razumnem roku zahteva posodobitve in izboljšave, če ugotovi, da v končnih osnutkih poročil o določitvi infrastrukturnih potreb niso ustrezno upoštevane pripombe članov skupine TEN-E, in zagotovi popolno skladnost z načeli iz Priloge VII. ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH take zahteve v celoti obravnavata v enem mesecu in Komisiji ponovno predložita revidirana končna osnutka poročil o določitvi infrastrukturnih potreb.
9. Organ odločanja skupine TEN-E potrdi končna poročila o določitvi infrastrukturnih potreb v enem mesecu po njihovem prejemu.
10. V dveh tednih po odobritvi poročil o določitvi infrastrukturnih potreb v skladu z odstavkom 8 jih ENTSO za električno energijo in ENNOH objavita na svojem

spletnem mestu. ENTSO za električno energijo in ENNOH, če je ustrezno, na zahtevo Komisije posodobita poročila o določitvi infrastrukturnih potreb v skladu z analizami občutljivosti, sprejetimi na podlagi člena 11(8).

11. Agencija do [9 mesecev po začetku veljavnosti te uredbe] po opravljenem obsežnem posvetovanju s Komisijo, državami članicami, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telesom EU ODS in drugimi ustreznimi deležniki objavi zavezujočo metodologijo za določitev infrastrukturnih potreb.
12. Metodologija zagotavlja, da je poročilo o določitvi potreb po infrastrukturi v skladu z načeli iz Priloge VII.
13. Agencija po potrebi posodobi metodologijo na lastno pobudo ali na zahtevo Komisije.
14. Ta člen se do 1. januarja 2027 uporablja ob upoštevanju prehodnih določb iz člena 61 Uredbe (EU) 2024/1789.

Člen 13

Postopek usklajevanja potreb v elektroenergetskem sistemu

1. Kadar je v poročilu o določitvi infrastrukturnih potreb za električno energijo ugotovljeno, da projekti, predloženi za vključitev v desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, ne izpolnjujejo v celoti infrastrukturnih potreb, določenih v skladu s členom 12, lahko Komisija začne postopek za ugotavljanje možnih rešitev za obravnavanje neusklajenih potreb.
2. Komisija v sodelovanju z ENTSO za električno energijo, državami članicami in Agencijo operaterje sistemov iz zadevnih skupin pozove, da v šestih mesecih po povabilu predlagajo projekte, s katerimi bi lahko zadostili neizpolnjenim potrebam. Komisija predlagane projekte predloži v razpravo ustreznim skupinam, ustanovljenim v skladu s členom 3. Komisija lahko vključi še druge ustrezne deležnike in druge forume za regionalno sodelovanje. Predlagatelji projektov, ki so sposobni zadostiti neizpolnjenim potrebam, čim prej predložijo upravičene projekte za vključitev v naslednje nacionalne razvojne načrte, desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo in seznam Unije.
3. Kadar se v postopku iz odstavka 2 ne določijo projekti, s katerimi bi lahko zadostili neizpolnjenim potrebam, lahko Komisija objavi razpis za zbiranje predlogov, odprt za katero koli tretjo osebo, ki bi lahko postala predlagatelj projekta, da bi predlagala projekte, s katerimi bi bilo mogoče zadostiti neizpolnjenim potrebam. Predlagatelji projektov, ki so sposobni zadostiti neizpolnjenim potrebam, čim prej predložijo upravičene projekte za vključitev v naslednje nacionalne razvojne načrte, desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo in seznam Unije.
4. Komisija spremlja izid procesa in napredek projektov iz odstavkov 2 in 3 ter tesno sodeluje z ustreznimi skupinami, ustanovljenimi v skladu s členom 3, in drugimi ustreznimi forumi za regionalno sodelovanje.

Analiza stroškov in koristi celotnega energetskega sistema

1. Pri projektih, ki spadajo v kategorije infrastrukture iz točk (1)(a), (b), (c), (d), (e), (f) in (h) ter točk (2) in (3) Priloge II, ENTSO za električno energijo in ENNOH pri ocenjevanju projektov za njihovo vključitev v svoje desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo uporabljata usklajene sektorske metodologije za harmonizirano analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema na ravni Unije.
2. Metodologije:
 - (a) se pripravi skladno z načeli iz Priloge V;
 - (b) temeljijo na skupnih predpostavkah, ki omogočajo primerjavo projektov;
 - (c) so skladne z energetske in podnebni cilji Unije, njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050, osrednjim scenarijem iz člena 11 ter s pravili in kazalniki iz Priloge IV;
 - (d) omogočajo oceno svežnjev projektov v skladu s členom 18 in, v sektorju električne energije, obravnavo nežičnih rešitev;
 - (e) uporabljajo medsektorski pristop.
3. ENTSO za električno energijo in ENNOH pripravita in objavita predhodni osnutek metodologij za posvetovanje s telesom EU ODS in drugimi ustreznimi deležniki. Postopek posvetovanja je odprt, pravočasen in pregleden. ENTSO za električno energijo in ENNOH pripravita in objavita poročilo o postopku posvetovanja.
4. ENTSO za električno energijo in ENNOH objavita svoje osnutke metodologij in jih predložita državam članicam, Komisiji in Agenciji. ENTSO za električno energijo in ENNOH navedeta razloge, kadar ne upoštevata priporočil držav članic, nacionalnih organov ali drugih deležnikov ali jih le delno upoštevata. ENTSO za električno energijo in ENNOH do decembra 2027 objavita prve usklajene osnutke metodologij za posamezni sektor ter jih predložita državam članicam, Komisiji in Agenciji.
5. Agencija in države članice lahko v treh mesecih od prejema osnutkov metodologij podajo svoje mnenje ENTSO za električno energijo in ENNOH ter Komisiji. Komisija lahko organizira posebne sestanke skupin za razpravo o osnutkih metodologij.
6. ENTSO za električno energijo in ENNOH v treh mesecih po prejemu mnenja Agencije in držav članic ustrezno spremenita vsak svojo metodologijo tako, da v celoti upoštevata mnenja Agencije in držav članic, ter ju predložita Komisiji v odobritev.
7. Komisija v treh mesecih od prejema zadevnih metodologij izda svojo odločitev.
8. Če Komisija osnutek metodologije zavrne, navede razloge za to. ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH osnutek metodologije revidirata in ga ponovno predložita Komisiji v odobritev.
9. ENTSO za električno energijo in ENNOH najpozneje dva tedna po odobritvi Komisije objavita vsak svojo metodologijo na svojem spletnem mestu.
10. Komisija in Agencija lahko od ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH zahtevata, da posodobita svoji metodologiji in določita časovni raspored. Agencija

lahko ukrepa na lastno pobudo ali na utemeljeno zahtevo nacionalnih regulativnih organov ali deležnikov. Agencija objavi prejete zahteve in vse ustrezne dokumente, na katerih temelji njena zahteva in ki niso poslovno občutljivi.

11. ENTSO za električno energijo in ENNOH na zahtevo Agencije ali Komisije posodobita usklajeni sektorski metodologiji analize stroškov in koristi po postopku odobritve iz odstavkov 3 do 9.
12. ENTSO za električno energijo in ENNOH v okviru vsakega desetletnega razvojnega načrta omrežja na ravni Unije objavita posodobljene vhodne podatke, pomembne za uporabo metodologij, vključno z metodami izračuna, modeli omrežja, ustreznim pretokom obremenitve in ustreznimi podatki o trgu. Ti podatki se objavijo v dovolj natančni obliki ob upoštevanju omejitev na podlagi nacionalnega prava in ustreznih sporazumov o zaupnosti. Komisija in Agencija prejete podatke obravnavata zaupno in poskrbita, da jih zaupno obravnava tudi vsaka stran, ki zanju na podlagi teh podatkov opravi analitsko delo.
13. ENTSO za električno energijo in ENNOH v okviru desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo izračunata in objavita rezultate analize stroškov in koristi za vse projekte, iz katerih je razvidno, kako so koristi porazdeljene po državah. To vključuje koristi tako za države gostiteljice kot tudi za države, ki niso gostiteljice in imajo koristi od zadevnega projekta.
14. Komisija za projekte v kategoriji energetske infrastrukture iz točke 1(g) in točke 4 Priloge II zagotovi pripravo metodologij na ravni Unije za harmonizirano analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema. Te metodologije morajo biti glede koristi in stroškov združljive z metodologijama ENTSO za električno energijo in ENNOH. Metodologije se pripravijo na pregleden način ter na podlagi obsežnega posvetovanja z Agencijo, državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki.
15. Od [aprila 2028] Agencija vsaki dve leti leta določi in objavi niz kazalnikov in ustreznih referenčnih vrednosti za primerjavo stroškov naložbe na enoto za primerljive projekte kategorij energetske infrastrukture iz Priloge II. Predlagatelji projektov nacionalnim regulativnim organom in Agenciji posredujejo zahtevane podatke. Te referenčne vrednosti lahko ENTSO za električno energijo in ENNOH uporabita pri analizi stroškov in koristi za naslednje desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo.

POGLAVJE V

Odobalna omrežja za vključitev energije iz obnovljivih virov

Člen 15

Načrtovanje odobalnih omrežij

1. Države članice do [najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti] ob podpori Komisije v svojih posebnih prednostnih koridorjih odobalnega omrežja iz oddelka 2 Priloge I in ob upoštevanju posebnosti in razvoja v vsaki regiji posodobijo nezavezujoči dogovor o sodelovanju glede ciljev proizvodnje energije iz odobalnih obnovljivih virov za uvedbo v vsakem morskem bazenu do leta 2030, 2040 in 2050 v

skladu s svojimi nacionalnimi energetske in podnebni načrti ter potencialom odobalnih obnovljivih virov vsakega morskega bazena. Če je ustrezno, dogovor vključuje cilje glede obnovljivega vodika na morju.

Države članice v okviru nezavezujočih dogovorov ob podpori Komisije v svojih posebnih prednostnih koridorjih odobalnega omrežja iz oddelka 2 Priloge I preučijo tudi, ali bi bilo treba v njihovih nacionalnih energetske in podnebni načrtih določiti posebne čezmejne cilje za dve ali več držav članic, na primer za hibridne ali čezmejne radialne projekte, da bi čim učinkoviteje dosegle cilje glede proizvodnje energije iz odobalnih obnovljivih virov v vsakem morskem bazenu.

Ta nezavezujoči dogovor se sklone v pisni obliki za vsak morski bazen, povezan z ozemljem držav članic, in ne posega v njihovo pravico, da razvijajo projekte v zvezi s svojim teritorialnim morjem in izključno ekonomsko cono. Komisija pripravi navodila za delo v skupinah.

2. ENTSO za električno energijo do [najpozneje 12 mesecev po začetku veljavnosti], nato pa vsaka štiri leta s sodelovanjem zadevnih operaterjev prenosnega omrežja, nacionalnih regulativnih organov, držav članic in Komisije ter v skladu z nezavezujočim dogovorom iz odstavka 1 tega člena ter ob upoštevanju varstva okolja in drugih vrst uporabe morja kot ločeno poročilo, ki je del desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo, pripravi in objavi strateške načrte na visoki ravni za razvoj integriranega odobalnega omrežja za vsak morski bazen v skladu s prednostnimi koridorji odobalnega omrežja iz Priloge I.

ENTSO za električno energijo pri oblikovanju strateških načrtov na visoki ravni za razvoj integriranega odobalnega omrežja v časovnem razporedu iz odstavka 1 upošteva nezavezujoče dogovore iz odstavka 1 za oblikovanje osrednjega scenarija o desetletnem razvojnem načrtu omrežja za celotno Unijo.

Strateški načrti na visoki ravni za razvoj integriranega odobalnega omrežja dajejo splošen pregled glede proizvodnega potenciala odobalnih zmogljivosti ter iz tega izhajajočih potreb v odobalnem omrežju, vključno s potencialnimi potrebami po povezovalnih daljnovodih, hibridnih projektih, radialnih povezavah, okrepitvah in infrastrukturi za vodik.

3. Strateški načrti na visoki ravni za razvoj integriranega odobalnega omrežja morajo biti skladni z regionalnimi naložbenimi načrti, objavljenimi na podlagi člena 34(1) Uredbe (EU) 2019/943, in vključeni v desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo, da bi se zagotovili usklajen razvoj načrtovanja kopenskega in odobalnega omrežja ter potrebne okrepitve.
4. Države članice najmanj vsaka štiri leta po sprejetju nezavezujočega dogovora iz odstavka 1 posodobijo svoje nezavezujoče dogovore iz odstavka 1 tega člena, tudi glede na rezultate uporabe najnovejše analize stroškov in koristi ter delitve stroškov za prednostne koridorje odobalnega omrežja.
5. Po vsaki posodobitvi nezavezujočih dogovorov v skladu z odstavkom 4 ENTSO za električno energijo za vsak morski bazen v naslednjem desetletnem razvojnem načrtu omrežja za celotno Unijo posodobi strateške načrte na visoki ravni za razvoj integriranega odobalnega omrežja iz odstavka 2.

Člen 16

Smernice glede skupnih naložbenih okvirov za projekte na področju energije iz odobalnih virov

1. Komisija s sodelovanjem držav članic, zadevnih OPS, Agencije in nacionalnih regulativnih organov preuči, ali je treba posodobiti smernice za skupne naložbene okvire za projekte na področju energije iz obnovljivih virov na morju, v katerih sta določena posebna analiza stroškov in koristi ter delitev stroškov za uvedbo načrtov za razvoj integriranega odobalnega omrežja za vsak morski bazen iz člena 15(2) v skladu z nezavezujočimi dogovori iz člena 14(1), ter po potrebi objavi posodobljeno različico smernic. Navodila morajo biti skladna s členom 17(1). Komisija jih po potrebi posodobi, pri tem pa upošteva rezultate njihovega izvajanja.
2. ENTSO za električno energijo ob sodelovanju ustreznih OPS, Agencije, nacionalnih regulativnih organov in Komisije posodablja rezultate uporabe analize stroškov in koristi ter delitve stroškov za prednostne koridorje odobalnega omrežja, tudi kadar Komisija objavi kakršne koli posodobitve smernic za posebno analizo stroškov in koristi ter delitev stroškov za uvedbo načrtov za razvoj integriranega odobalnega omrežja za vsak morski bazen iz člena 15(2) v skladu z nezavezujočimi dogovori iz člena 15(1).

POGLAVJE VI

Regulativni okvir

Člen 17

Omogočanje naložb s čezmejnimi učinki

1. Dejansko nastale stroške naložbe brez stroškov vzdrževanja, povezane s projektom skupnega interesa, ki spada v kategorije energetske infrastrukture iz točk 1(a), (b), (c), (d), (e), (f) in (h) Priloge II, in projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 2 Priloge II, kadar spadajo v pristojnost nacionalnih regulativnih organov v vsaki zadevni državi članici, krijejo ustrezni OPS, OVO, drugi operaterji ali predlagatelji projektov infrastrukture za prenos v državah članicah, ki jim projekt zagotavlja neto pozitivni učinek, in jih v obsegu, v katerem jih ne krijejo dajatve za prezasedenost ali druge dajatve, plačajo uporabniki omrežja prek tarif za dostop do omrežja v teh državah članicah.
2. Določbe tega člena se uporabljajo za projekte skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz člena 27 in točk 1(a), (b), (c), (d), (e), (f) in (h) ter točke 2 Priloge II, kadar vsaj en predlagatelj projekta od ustreznih nacionalnih organov zahteva, da se uporabljajo za stroške projekta.

Za projekte, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 1(g) Priloge II, se določbe tega člena lahko uporabljajo, kadar vsaj en predlagatelj projekta od ustreznih nacionalnih organov zahteva, da se uporabljajo.

Kadar je predlagatelj projekta več, ustrezni nacionalni regulativni organ od vseh predlagateljev nemudoma zahteva, da zahtevek za naložbo predložijo skupaj, v skladu z odstavkom 4.

3. Za projekte skupnega interesa, za katere se uporablja odstavek 1, velja, da predlagatelji projekta redno obveščajo ustrezne nacionalne regulativne organe o napredku v okviru projekta ter pri tem opredelijo s projektom povezane stroške in učinek, in sicer vsaj enkrat na leto od uvrstitve projekta na seznam Unije do dajanja projekta v obratovanje.
4. Ko je projekt skupnega interesa dovolj zrel in se ocenjuje, da bo v naslednjih 36 mesecih pripravljen za začetek faze gradnje, predlagatelji projektov po posvetovanju z operaterji prenosnega omrežja iz držav članic, na katere ima znaten neto pozitiven učinek, vložijo zahtevek za naložbo. Ta zahtevek za naložbo vključuje zahtevek za čezmejno razporeditev stroškov vsem ustreznim nacionalnim regulativnim organom, priložijo pa se mu:
 - (a) posodobljena analiza stroškov in koristi za posamezen projekt, ki je skladna z osrednjim scenarijem iz člena 11 in vsemi občutljivostmi iz navedenega člena ter metodologijo za harmonizirano analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema iz člena 14, pri čemer se upoštevajo koristi zunaj meja držav članic, na ozemlju katerih se projekt nahaja;
 - (b) poslovni načrt z oceno finančne vzdržnosti projekta, vključno z izbrano finančno rešitvijo, in rezultati preverjanja trga za projekte skupnega interesa, ki spadajo v kategorijo energetske infrastrukture iz točke 3 Priloge II;
 - (c) utemeljen predlog za čezmejno razporeditev stroškov, kadar se predlagatelji projekta o tem dogovorijo.

Kadar projekt predlaga več predlagateljev projekta, zahtevek za naložbo predložijo skupaj.

Ustrezni nacionalni regulativni organi po prejemu nemudoma posredujejo Agenciji v vednost kopijo vsakega zahtevka za naložbo.

Ustrezni nacionalni regulativni organi in Agencija poskrbijo za stalno zaupnost poslovno občutljivih informacij.

5. Ustrezni nacionalni regulativni organi v šestih mesecih od datuma, ko zadnji od teh organov prejme zahtevek za naložbo, po posvetovanju z zadevnimi predlagatelji projekta sprejmejo skupne usklajene odločitve o razporeditvi dejansko nastalih stroškov naložbe, ki jih pri projektu krije vsak operater sistema, ter o njihovi vključitvi v tarife ali o zavrnitvi zahtevka za naložbo, delno ali v celoti, če skupna analiza ustreznih nacionalnih regulativnih organov pokaže, da projekt ali njegov del ne prinaša znatnih neto koristi v nobeni od držav članic ustreznih nacionalnih regulativnih organov.

Ustrezni nacionalni regulativni organi v skladu z razporeditvijo stroškov naložbe, ki jih pri projektu nosi vsak operater sistema, vse ustrezne dejansko nastale stroške vključijo v tarife, kot je opredeljeno v priporočilu iz odstavka 14.

Ustrezni nacionalni regulativni organi nato za projekte na ozemlju svoje države članice po potrebi ocenijo, ali bi zaradi vključitve stroškov naložbe v tarife lahko nastale težave glede cenovne dostopnosti.

6. Pri razporejanju stroškov ustrezni nacionalni regulativni organi upoštevajo naslednje:
 - (a) dejanske ali ocenjene dajatve za prezasedenost ali druge dajatve;

- (b) dejanske ali ocenjene prihodke iz naslova mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov, vzpostavljenega na podlagi člena 49 Uredbe (EU) 2019/943.

Pri čezmejni razporeditvi stroškov se upoštevajo gospodarski, družbeni in okoljski stroški in koristi projektov v zadevnih državah članicah in potreba po zagotovitvi stabilnega finančnega okvira za razvoj projektov skupnega interesa ob čim manjši potrebi po finančni pomoči. Pri čezmejni razporeditvi stroškov si ustrezni nacionalni regulativni organi po posvetovanju z zadevnimi operaterji prenosnih sistemov prizadevajo za medsebojni dogovor, med drugim na podlagi informacij iz odstavka 4, prvi pododstavek, točki (a) in (b), tega člena. Pri njihovi oceni se izhaja iz osrednjega scenarija in občutljivosti iz člena 11, kar bo omogočilo zanesljivo analizo prispevka projekta skupnega interesa k energetske politiki Unije glede razogljivenja, povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe.

- 7. Pri razporejanju stroškov ustrezni nacionalni regulativni organi upoštevajo naslednja splošna načela:
 - (a) kadar vsaj 10 % ocenjenih koristi projekta nastane v državi članici, ta država članica in ustrezni nacionalni regulativni organ sodelujeta v postopku čezmejne razporeditve stroškov;
 - (b) kadar je primerno, razporeditev stroškov med države članice temelji na porazdelitvi neto koristi, pri čemer se zagotovi, da ključ za razporeditev stroškov odraža to porazdelitev;
 - (c) čezmejna razporeditev stroškov temelji na predhodnem sporazumu o razporeditvi stroškov, ki je zasnovan tako, da zagotavlja varnost naložb, pri čemer mora biti sporazum pregleden in predvidljiv; pri čezmejni razporeditvi stroškov lahko obstaja možnost naknadnih prilagoditev, če so take prilagoditve izrecno opredeljene v sklepu o razporeditvi stroškov in jasno določene, tudi kar zadeva časovne okvire in kategorije kritih stroškov.

Kadar projekt skupnega interesa blaži negativne zunanje dejavnike, kot so pretoki v zanki, in se izvaja v državi članici, ki je izvor negativnega dejavnika, se taka blažitev ne šteje za čezmejno korist in zato ni podlaga za porazdelitev tistih stroškov operaterju prenosnega omrežja države članice, na katere ti negativni dejavniki vplivajo.

- 8. Ustrezni nacionalni regulativni organi pri določanju ali sprejemanju tarif v skladu s členom 78(1) Direktive (EU) 2024/1788 in členom 59(1), točka (a), Direktive (EU) 2019/944 ter na podlagi čezmejne razporeditve stroškov iz odstavka 5 tega člena upoštevajo dejanske stroške OPS, OVO ali drugega predlagatelja projekta zaradi naložb, kolikor so ti stroški primerljivi s stroški učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja.
- 9. Ustrezni nacionalni regulativni organi Agencijo nemudoma uradno obvestijo o sklepu o razporeditvi stroškov in vseh ustreznih informacijah v zvezi s tem sklepom. V sklepu o razporeditvi stroškov se zlasti podrobno določijo razlogi za razporeditev stroškov med državami članicami, vključno z naslednjim:
 - (a) ocena ugotovljenega učinka na vsako zadevno državo članico, tudi učinka v zvezi z omrežnimi tarifami;
 - (b) ocena poslovnega načrta iz odstavka 4, prvi pododstavek, točka (b);

- (c) pozitivni učinki na regionalni ravni ali na ravni celotne Unije, kot so zanesljiva oskrba, prožnost sistema, solidarnost ali inovacije, ki bi nastale v tem projektu;
- (d) rezultati posvetovanj, ki so jih izvedli zadevni predlagatelji projekta.

Sklep o razporeditvi stroškov se objavi na spletnih mestih ustreznih nacionalnih regulativnih organov ter posreduje Agenciji in Komisiji.

Agencija do [šest mesecev po začetku veljavnosti] vzpostavi osrednjo zbirko vseh sklepov o čezmejni razporeditvi stroškov, ki jih sprejmejo nacionalni regulativni organi, in jo gosti na svojem spletnem mestu.

10. Kadar ustrezni nacionalni regulativni organi ne dosežejo sporazuma o zahtevku za naložbo v šestih mesecih od datuma, ko je zahtevek prejel zadnji ustrezni nacionalni regulativni organ, o tem nemudoma obvestijo Agencijo.

V tem primeru ali na podlagi skupne zahteve ustreznih nacionalnih regulativnih organov Agencija najpozneje tri mesece po datumu napotitve nanjo sprejme odločitev o zahtevku za naložbo, vključno s čezmejno razporeditvijo stroškov iz odstavka 5.

Preden sprejme odločitev, se Agencija posvetuje z zadevnimi nacionalnimi regulativnimi organi in predlagatelji projektov. Trimesečno obdobje iz drugega pododstavka se lahko podaljša za dodatno obdobje dveh mesecev, kadar Agencija zahteva dodatne informacije. To dodatno obdobje začne teči dan po prejemu vseh informacij.

Ocena Agencije izhaja iz osrednjega scenarija in kakršnih koli občutljivosti iz člena 11, kar bo omogočilo zanesljivo analizo prispevka projekta skupnega interesa k ciljem energetske politike Unije glede razogljičenja, povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe.

Določitev načina, kako se stroški naložbe v skladu s predpisano čezmejno razporeditvijo stroškov vključijo v tarife, Agencija pri svoji odločitvi o zahtevku za naložbo z vključeno čezmejno razporeditvijo stroškov prepusti ustreznim nacionalnim organom v času izvajanja te odločitve v skladu z nacionalnim pravom.

Odločitev o zahtevku za naložbo vključno s čezmejno razporeditvijo stroškov se objavi. Uporabijo se člen 25(3) ter člena 28 in 29 Uredbe (EU) 2019/942.

11. Agencija Komisijo nemudoma uradno seznanila z izvodom vseh sklepov o razporeditvi stroškov skupaj z zadevnimi informacijami o vsaki odločitvi. Agencija na svojem spletnem mestu objavi nezaupne različice vseh odločitev. Te informacije se lahko predložijo v obliki povzetka. Agencija in Komisija poskrbita za zaupnost poslovno občutljivih podatkov.
12. Sklepi o razporeditvi stroškov ne vplivajo na pravico OPS do uporabe in pravico nacionalnih regulativnih organov do odobritve cen za dostop do omrežij v skladu z uredbama (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789 ter direktivama (EU) 2019/944 in (EU) 2024/1788.
13. Ta člen se ne uporablja za projekte skupnega interesa, za katere velja eno ali več od naslednjega:
- (a) izjema od členov 31, 32 in 33 ter člena 78(7) Direktive (EU) 2024/1788 na podlagi člena 78 Uredbe (EU) 2024/1789;

- (b) izjema od člena 19(2) in (3) Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 6, člena 59(7) in člena 60(1) Direktive (EU) 2019/944 na podlagi člena 63 Uredbe (EU) 2019/943;
 - (c) odstopanje od pravil za ločevanje ali dostop tretjih strani na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta³⁸ ali člena 64 Uredbe (EU) 2019/943 in člena 66 Direktive (EU) 2019/944.
14. Agencija do [šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe] sprejme priporočilo za ugotovitev dobrih praks pri obravnavi zahtevkov za naložbe v projekte skupnega interesa v skladu z načeli iz odstavka 7 tega člena.
- Agencija to priporočilo po potrebi redno posodablja. Upošteva sektorske posebnosti in zagotavlja skladnost z načeli za čezmejno delitev stroškov odobalnih omrežij za energijo iz obnovljivih virov iz člena 16(1). Agencija pri sprejemanju ali posodabljanju priporočila opravi obsežen postopek posvetovanja, v katerega vključi vse ustrezne deležnike. To priporočilo vključuje tudi nezavezujočo predlogo za čezmejno razporeditev stroškov, da bi olajšali delo nacionalnim regulativnim agencijam.
15. Projekti vzajemnega interesa pridobijo čezmejno razporeditev stroškov po enakih pravilih in pod enakimi pogoji iz tega člena, kar zadeva koristi, ki jih prinašajo Uniji. Usklajeno jo izdajo ustrezni nacionalni regulativni organi držav članic, ki imajo koristi od projekta.
16. Ta člen se smiselno uporablja za združevanje projektov iz člena 18.

Člen 18

Omogočanje združevanja projektov energetske infrastrukture za namene delitve stroškov

1. Predlagatelji projektov lahko združijo dva ali več projektov s seznama Unije, da bi lažje razpravljali o delitvi stroškov med zadevnimi državami članicami oziroma tretjimi državami ter o sklepih o čezmejni razporeditvi stroškov med zadevnimi pristojnimi organi držav članic ali med pristojnimi organi držav članic oziroma tretjih držav.
2. Komisija lahko predlagatelje projektov pozove, da predlog za enega ali več svežnjev dveh ali več projektov s seznama Unije predložijo ustreznim skupinam v razpravo. Sveženj projektov lahko vključuje projekte v različnih fazah zrelosti, če njihova združitve ne upočasnijo izvajanja najbolj zrelih projektov.
3. Po razpravah v skupinah lahko Komisija od ENTSO za električno energijo ali ENNOH zahteva, da predložita skupno analizo stroškov in koristi za predlagane svežnje dveh ali več projektov s seznama Unije. Skupna analiza stroškov in koristi je skladna z osrednjim scenarijem in občutljivostmi iz člena 11 ter metodologijo, pripravljeno na podlagi člena 15. ENTSO za električno energijo ali ENNOH skupno analizo stroškov in koristi predložita Komisiji v dveh mesecih od zahteve.
4. Zadevne države članice ob sodelovanju ustreznih nacionalnih regulativnih organov in ob podpori Komisije sklepajo o svežnju projektov in po potrebi pozovejo

³⁸ Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za dostop do omrežja za čezmejno izmenjavo električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (UL L 211, 14.8.2009, str. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

predlagatelje projektov, da v sveženj dodajo projekte ali iz njega črtajo projekte, če to olajša razprave o delitvi stroškov, pod pogojem, da število projektov s seznama Unije, vključenih v sveženj, ostane obvladljivo.

5. Zadevne države članice se lahko odločijo za potrditev svežnjev in predlagatelje projektov pozovejo, da predložijo zahtevek za skupno naložbo na podlagi člena 17(4). Ta odločitev se posreduje ustreznim skupinam in Komisiji. Za namene člena 17(4) se v zahtevek za naložbo vključita le ena posodobljena analiza stroškov in koristi ter en predlog za čezmejno razporeditev stroškov, da bi omogočili lažjo vložitev morebitne vloge za finančno pomoč Unije v skladu s členom 21.

Člen 19

Namenski prihodek od prezasedenosti za projekte s seznama Unije

1. OPS rezervirajo 25 % dajatev za prezasedenost, ki niso porabljene za zagotavljanje dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti na podlagi člena 19(2), točka (a), Uredbe (EU) 2019/943 in za nadomestilo operaterjem obratov za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju na podlagi člena 19(2), točka (c), Uredbe (EU) 2019/943, za naložbe v omrežje za projekte s seznama Unije, ki so pomembni za zmanjšanje prezasedenosti povezovalnih daljnovodov na podlagi člena 19(2), točka (b), Uredbe (EU) 2019/943.
2. OPS sredstva iz točke 1 tega člena položijo na ločen račun, dokler jih ni mogoče porabiti za financiranje projektov s seznama Unije, pomembnih za zmanjšanje prezasedenosti povezovalnih daljnovodov, ali dokler ne dokažejo, da so bili prednostni cilji iz člena 19(2), točka (b), Uredbe (EU) 2019/943 ustrezno izpolnjeni in da na mejah zadevnih držav članic ni treba zgraditi dodatne čezmejne zmogljivosti za zmanjšanje prezasedenosti povezovalnih daljnovodov.
3. Z uporabo sredstev iz odstavka 1:
 - (a) se odpravljajo vrzeli v financiranju projektov s seznama Unije, ki prinašajo znatne koristi zunaj držav gostiteljic, ob ustreznem upoštevanju pričakovanega financiranja iz tarif;
 - (b) je zagotovljena preglednost v zahtevkih za sklepe o čezmejni razporeditvi stroškov v skladu s členom 17 te uredbe;
 - (c) se preprečuje dvojno financiranje ter zagotavljajo sorazmernost, preglednost in nediskriminacija;
 - (d) ni ogroženo doseganje prednostnih ciljev iz člena 19(2) Uredbe (EU) 2019/943.
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 te uredbe za dopolnitev te uredbe z določitvijo pogojev, pod katerimi lahko OPS uporabijo sredstva iz odstavka 1 tega člena, in pogojev, pod katerimi se šteje, da je cilj člena 19(2), točka (b), Uredbe (EU) 2019/943 ustrezno dosežen.
5. Agencija v [6 mesecih] po začetku veljavnosti delegiranih aktov iz odstavka 4 posodobi metodologijo za uporabo prihodkov od prezasedenosti v skladu s členom 19(4) Uredbe (EU) 2019/943. Posodobljena metodologija je skladna z odstavki 1, 2 in 3 tega člena ter delegiranimi akti, sprejetimi na podlagi odstavka 4 tega člena.

Regulativne spodbude

1. Kadar so tveganja predlagatelja projekta za razvoj, izgradnjo, delovanje ali vzdrževanje projekta skupnega interesa, ki spada v pristojnost nacionalnih regulativnih organov, večja kot tveganja, ki se običajno pojavijo v zvezi s primerljivim infrastrukturnim projektom, lahko nacionalni regulativni organi temu projektu dodelijo ustrezne spodbude v skladu z uredbama (EU) 2019/943 in 2024/1789 ter direktivama (EU) 2019/944 in (EU) 2024/1788.

Prvi pododstavek se ne uporablja za projekte skupnega interesa, ki:

- (a) so izvzeti iz členov 31, 32 in 33 ter člena 78(7) in (9) Direktive (EU) 2024/1788 na podlagi člena 78 Uredbe (EU) 2024/1789;
 - (b) so izvzeti iz člena 19(2) in (3) Uredbe (EU) 2019/943 ali iz člena 6, člena 59(7) in člena 60(1) Direktive (EU) 2019/944 na podlagi člena 63 Uredbe (EU) 2019/943;
 - (c) so izvzeti na podlagi člena 36 Direktive 2009/73/ES;
 - (d) zanje velja odstopanje v skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 714/2009.
2. Če se nacionalni regulativni organi odločijo za dodelitev spodbud iz odstavka 1 tega člena, upoštevajo rezultate analize stroškov in koristi, ki je usklajena z metodologijo, pripravljeno na podlagi člena 14, ter zlasti pozitivne zunanje učinke, ki jih projekt ustvarja na regionalni ravni ali za celotno Unijo. Nacionalni regulativni organi dodatno preučijo posebna tveganja predlagateljev projekta, sprejete ukrepe za zmanjševanje tveganja in razloge za profil tveganja ob upoštevanju neto pozitivnega učinka, ki ga zagotavlja projekt v primerjavi z drugo možnostjo z manjšim tveganjem. Upravičena tveganja vključujejo predvsem tveganja, povezana z novimi tehnologijami prenosa na kopnem in morju, tveganja, povezana z nezadostnim kritjem stroškov, in tveganja pri načrtovanju.
 3. Pri odločitvi za dodelitev spodbud se upoštevajo posebne značilnosti nastalega tveganja, med dodeljenimi spodbudami pa so med drugim lahko eden ali več naslednjih ukrepov:
 - (a) predpisi za predhodno naložbo;
 - (b) predpisi za priznavanje dejansko nastalih stroškov pred dajanjem projekta v obratovanje;
 - (c) predpisi za zagotavljanje dodatnega donosa kapitala, vloženega v projekt;
 - (d) kateri koli drug ukrep, ki se zdi potreben in ustrezen.

POGLAVJE VII

Financiranje

Člen 21

Upravičenost projektov do finančne pomoči Unije na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153

1. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz člena 27 in Priloge II, so upravičeni do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za študije in finančnih instrumentov.
2. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz člena 27 in točke 1(a), (b), (c), (d), (e), (f) in (h) ter točke 2 Priloge II in pod pristojnost nacionalnih regulativnih organov, so prav tako upravičeni do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za dela, kadar izpolnjujejo vsa naslednja merila:
 - (a) analiza stroškov in koristi za posamezen projekt, opravljena na podlagi člena 17(4), točka (a), dokazuje obstoj pomembnih pozitivnih zunanjih dejavnikov, kot so zanesljiva oskrba, prožnost sistema, solidarnost ali inovativnost;
 - (b) za projekt je bil predložen sklep o čezmejni razporeditvi stroškov v skladu s členom 17;
 - (c) v skladu s poslovnim načrtom in na podlagi drugih ocen, zlasti tistih, ki jih izvedejo potencialni vlagatelji, upniki ali nacionalni regulativni organ, projekta ni mogoče financirati na trgu ali v regulativnem okviru, pri čemer se pri ocenjevanju, ali projekt potrebuje finančno pomoč Unije, upoštevata morebitna odločitve o spodbudah in razlogi iz člena 20(2).
3. Projekti skupnega interesa, ki se izvajajo v skladu s postopkom iz člena 5(7), točka (d), so upravičeni tudi do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za dela, kadar izpolnjujejo merila iz odstavka 2 tega člena.
4. Projekti skupnega interesa, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz Priloge II in niso navedeni v odstavku 2, razen kategorije infrastrukture iz točke (3) navedene priloge, so prav tako upravičeni do finančne pomoči Unije v obliki nepovratnih sredstev za dela, če izpolnjujejo vsa naslednja merila:
 - (a) analiza stroškov in koristi za projekt, ki jo pripravi predlagatelj projekta ob uporabi upoštevne metodologije analize stroškov in koristi, pripravljene v skladu s členom 11, dokazuje obstoj pomembnih pozitivnih zunanjih učinkov, kot so zanesljivost oskrbe, prožnost sistema, solidarnost ali inovacije;
 - (b) trg ne more financirati projekta v skladu s poslovnim načrtom, ki ga pripravi predlagatelj projekta, in drugimi ocenami, zlasti tistimi, ki jih izvedejo potencialni vlagatelji, upniki ali nacionalni regulativni organ;
 - (c) za projekt je bila opravljena ocena, ki jo je izvedel ustrezní nacionalni organ ali, kadar je ustrezno, nacionalni regulativni organ v posvetovanju z OPS ali zadevnimi ODS iz držav članic, v katerih ima projekt pomemben neto pozitiven učinek, ki jasno dokazuje obstoj pomembnih pozitivnih zunanjih dejavnikov, kot so zanesljiva oskrba z energijo, prožnost sistema, solidarnost

ali inovacije, ki jih bo prinesel projekt, in vključuje njihovo oceno ter jasno dokazuje, da niso tržno vzdržni, v skladu z analizo stroškov in koristi, poslovnim načrtom in ocenami, ki so jih izvedli predlagatelj projekta in potencialni vlagatelji ali upniki ter, kadar je ustrezno, nacionalni regulativni organ.

5. Ocena iz odstavka 4, točka (c), tega člena temelji na scenariju iz člena 11 in vseh njegovih obstoječih analizah občutljivosti ter vključuje natančno oceno in ovrednotenje dejansko nastalih stroškov, natančen opis koristi projekta, vključno z njihovo čezmejno razdelitvijo na posamezne države članice ali tretje države, vključno z državami, ki niso gostiteljice, opis čezmejne razdelitve stroškov in vseh virov financiranja, ki so pomembni za projekt in so že zanesljivi.
6. Ta člen se smiselno uporablja za projekte vzajemnega interesa in svežnje projektov v skladu s členom 18.

Projekti vzajemnega interesa so upravičeni do finančne pomoči Unije pod pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1153. Kar zadeva nepovratna sredstva za dela, so projekti vzajemnega interesa upravičeni do finančne pomoči Unije, pod pogojem, da izpolnjujejo merila iz odstavka 2 oziroma 4 tega člena ter kadar prispevajo k splošnim energetskim in podnebnim ciljem politike Unije.

Člen 22

Navodila glede meril za dodelitev finančne pomoči Unije

Posebna merila iz člena 4(3) te uredbe in parametri iz člena 4(5) te uredbe se uporabljajo za določanje meril za dodelitev finančne pomoči Unije na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153. Za projekte skupnega interesa iz člena 27 te uredbe se poleg zahtev iz člena 21(2) uporabljajo merila glede povezovanja trgov, konkurence, trajnostnosti in zanesljivosti oskrbe.

POGLAVJE VIII

Končne določbe

Člen 23

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 3(4), člena 11(6) in člena 19(4) se prenese na Komisijo za obdobje sedmih let od 23. junija 2027. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem sedemletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz člena 3(4), člena 11(6) in člena 19(4) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu*

Evropske unije ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 3(4), člena 11(6) in člena 19(4), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 24

Poročanje in ocenjevanje

Komisija do 30. junija 2032 objavi poročilo o izvajanju projektov s seznama Unije ter ga predloži Evropskemu parlamentu in Svetu. V tem poročilu oceni:

- (a) doseženi napredek pri načrtovanju, razvoju in izgradnji projektov s seznama Unije ter njihovem dajanju v obratovanje ter morebitne zamude pri izvajanju in druge težave, ki se pojavijo;
- (b) sredstva, ki jih je dala na razpolago in izplačala Unija za projekte s seznama Unije, v primerjavi s skupno vrednostjo financiranih projektov s seznama Unije;
- (c) napredek v smislu vključevanja obnovljivih virov energije, tudi obnovljivih virov energije na morju, in zmanjševanja emisij toplogrednih plinov z načrtovanjem, razvojem in izgradnjo projektov s seznama Unije ter njihovim dajanjem v obratovanje;
- (d) za sektorja električne energije in vodika: razvoj stopnje medsebojne povezanosti med državami članicami in ustrezno spreminjanje cen energije;
- (e) postopek izdaje dovoljenj in sodelovanje javnosti, zlasti:
 - (i) povprečno in najdaljše skupno trajanje postopka izdaje dovoljenj za projekte s seznama Unije, vključno s trajanjem posameznih korakov postopka pred oddajo vloge v primerjavi s časovnim razporedom, predvidenim z začetnimi ključnimi mejniki iz člena 10(9);
 - (ii) najboljše in inovativne prakse v zvezi z vključevanjem deležnikov;
 - (iii) najboljše in inovativne prakse v zvezi z blaženjem učinkov na okolje, vključno s prilagajanjem podnebnim spremembam, v postopku izdaje dovoljenj in med izvajanjem projekta;
 - (iv) učinkovitost shem, določenih v členu 8(3), v zvezi z izpolnjevanjem rokov iz člena 10(1) in (2);
 - (v) stopnjo digitalizacije postopkov za izdajo dovoljenj;

- (f) regulativno obravnavo, zlasti:
 - (i) število projektov skupnega interesa ali svežnjev projektov, za katere je bil sprejet sklep o čezmejni razporeditvi stroškov na podlagi člena 17;
 - (ii) število in vrste projektov skupnega interesa, ki so prejeli posebne spodbude na podlagi člena 20;
- (g) učinkovitost te uredbe pri prispevanju k podnebnim in energetskim ciljem Unije ter doseganju podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050;
- (h) izboljšanje odpornosti čezmejne energetske infrastrukture v smislu fizične in kibernetne varnosti;
- (i) uvajanje nežičnih rešitev v smislu števila projektov in ustreznega povečanja zmogljivosti omrežja.

Člen 25

Pregled

Komisija do 30. junija 2033 opravi pregled te uredbe na podlagi rezultatov poročanja in ocene iz člena 24 te uredbe ter na podlagi spremljanja, poročanja in ocene, opravljenih na podlagi členov 22 in 23 Uredbe (EU) 2021/1153.

Člen 26

Informiranje in obveščanje javnosti

Komisija vzpostavi in vzdržuje platformo za preglednost, do katere lahko splošna javnost brez težav dostopa na internetu. Platforma se redno posodablja z informacijami: iz poročil iz člena 5(4); s spletnega mesta iz člena 9(7) ter z informacijami, pridobljenimi neposredno od predlagateljev projektov, v zvezi s projekti, ki niso več na seznamu Unije. Platforma vsebuje naslednje informacije:

- (a) splošne posodobljene informacije, vključno z zemljepisnimi informacijami, za vsak projekt s seznama Unije;
- (b) načrt za izvajanje iz člena 5(1) za vsak projekt s seznama Unije, predstavljen tako, da je mogoče kadar koli oceniti napredek pri izvajanju;
- (c) glavne pričakovane koristi in prispevek k ciljem iz člena 1(1) ter stroške projektov razen poslovno občutljivih informacij;
- (d) seznam Unije;
- (e) sredstva, ki jih je Unija dodelila in izplačala za vsak projekt s seznama Unije;
- (f) povezave do nacionalnega postopkovnega priročnika iz člena 9;
- (g) informacije in posodobitve stanja v zvezi s projekti, ki so bili na seznamu Unije, vendar niso več vključeni.

Člen 27

Odstopanje za povezave za Ciper in Malto

1. Za Ciper in Malto, ki nista povezana z vseevropskim plinskim omrežjem, se uporablja odstopanje od člena 3, člena 4(1), točki (a) in (b), člena 4(5) ter prilog I, II in III. Za vsako od teh držav članic ena povezava ohrani status projekta skupnega interesa na podlagi te uredbe, z vsemi ustreznimi pravicami in obveznostmi, kadar:
 - (a) je bila povezava na dan 23. junija 2022 v fazi razvoja ali načrtovanja;
 - (b) je bil povezavi dodeljen status projekta skupnega interesa na podlagi Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta³⁹;
 - (c) je povezava potrebna za stalno povezanost teh držav članic z vseevropskim plinskim omrežjem.

Ti projekti bodo omogočili dostop do novih energetske trgov, tudi do trga vodika, v prihodnosti.

2. Predlagatelji projektov predložijo zadostne dokaze o tem, kako bodo povezave iz odstavka 1 omogočile dostop do novih energetske trgov, tudi do trga vodika, v skladu z energetskimi in podnebnimi cilji politike Unije. V te dokaze se vključi ocena ponudbe in povpraševanja za vodik iz obnovljivih ali nizkoogljičnih virov ter izračun zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, ki jih bo projekt omogočil.

Komisija redno preverja to oceno in izračun ter pravočasnost izvajanja projekta.

3. Povezave iz odstavka 1 se zasnujejo tako, da poleg izpolnjevanja posebnih meril za finančno pomoč Unije iz člena 21 omogočajo dostop do energetske trgov, tudi do trga vodika, v prihodnosti, da ne vodijo k podaljšanju življenjske dobe sredstev za zemeljski plin in da zagotavljajo čezmejno interoperabilnost s sosednjimi omrežji. Morebitna upravičenost do finančne pomoči Unije na podlagi člena 21 se izteče 31. decembra 2027.
4. V vsaki prošnji za finančno pomoč Unije za gradnje se z načrtom z natančnim časovnim razporedom jasno dokaže cilj, da se do leta 2036 sredstva pretvorijo v sredstva, namenjena vodik, če bodo tržne razmere to dopuščale.
5. Odstopanje iz odstavka 1 se uporablja, dokler Ciper oziroma Malta nista neposredno povezana z vseevropskim plinskim omrežjem ali do 31. decembra 2029, kar koli nastopi prej.

Člen 28

Spremembe Uredbe (EU) 2019/942

Uredba (EU) 2019/942 se spremeni:

(1) v členu 3(2) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

³⁹ Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L 115, 25.4.2013, str. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

„Na zahtevo ACER regulativni organi, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, regionalni koordinacijski centri, telo EU ODS, operaterji prenosnih sistemov, operaterji vodikovih omrežij, imenovani upravljavci trga električne energije ter telesa, ki jih ustanovijo operaterji prenosnih sistemov zemeljskega plina, operaterji sistemov za UZP, operaterji sistemov za skladiščenje zemeljskega plina ali operaterji skladišča vodika ali operaterji vodikovih terminalov ACER zagotovijo vse potrebne informacije za namen izvajanja nalog ACER na podlagi te uredbe, razen če jih je ACER že zahteval in prejel.“;

(2) v členu 11 se točki (c) in (d) nadomestita z naslednjim:

„(c) izvaja obveznosti iz členov 5, 11, 12, 14 in 17 Uredbe (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta* [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] ter oddelka 2, točka 8, Priloge III k navedeni uredbi;

(d) odloča o zahtevkih za naložbe vključno s čezmejno razporeditvijo stroškov na podlagi člena 17(9) Uredbe (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx].

* Uredba (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] (UL ..., ELI: ...).“.

Člen 29

Spremembe Uredbe (EU) 2019/943

Člen 48 Uredbe (EU) 2019/943 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 48

Desetletni razvojni načrt omrežja

1. Razvojni načrt omrežja za celotno Unijo iz člena 30(1), točka (b), te uredbe temelji na osrednjem scenariju in poročilu o določitvi potreb sistema v skladu s členoma 11 in 12 Uredbe (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta* [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] ter vključuje modeliranje integriranega omrežja in oceno odpornosti sistema. Upoštevni vhodni parametri za modeliranje osrednjega scenarija, kot so predpostavke o cenah goriva in ogljika ali namestitvi obnovljivih virov energije, ter predpostavke za evropsko oceno zadostnosti virov, pripravljeno v skladu s členom 23 te uredbe, bi morali biti čim bolj usklajeni.

Razvojni načrt omrežja za celotno Unijo zlasti:

- (a) temelji na projektih čezmejnega pomena, vključenih v nacionalne desetletne razvojne načrte omrežja in nacionalne naložbene načrte, ob upoštevanju regionalnih naložbenih načrtov iz člena 34(1) te uredbe in izhaja iz vidikov Unije pri načrtovanju omrežja, kot je določeno v Uredbi (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx]; zanj se izvede analiza stroškov in koristi z uporabo metodologije, določene v členu 14 navedene uredbe;
- (b) prednostno preuči alternative širitvi omrežja, kot so nežične rešitve v skladu z Uredbo (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana s COM(2025) xxxx] ali prožnost brez fosilnih goriv;

(c) glede čezmejnih povezav temelji tudi na razumnih potrebah različnih uporabnikov sistema in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev iz členov 44 in 51 Direktive (EU) 2019/944;

(d) prepozna vrzeli pri naložbah, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

Glede na drugi pododstavek, točka (d), se razvojnemu načrtu omrežja za celotno Unijo lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejnih zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev.

2. ACER poda mnenje o nacionalnih desetletnih razvojnih načrtih omrežja, da oceni njihovo skladnost z razvojnim načrtom omrežja za celotno Unijo, vključno s skladnostjo z zahtevami iz člena 3(6) in (7) Uredbe (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx]. Če ACER opazi neskladnosti med nacionalnim desetletnim razvojnim načrtom omrežja in razvojnim načrtom omrežja za celotno Unijo, predlaga ustrezno spremembo nacionalnega desetletnega razvojnega načrta omrežja ali razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo, kakor je primerno, v dveh mesecih po njegovem prejetju. Če je tak nacionalni desetletni razvojni načrt omrežja oblikovan v skladu s členom 40a Direktive (EU) 2019/944, ACER ustreznemu regulativnemu organu predlaga spremembo nacionalnega desetletnega razvojnega načrta omrežja v skladu s členom 40a(7) navedene direktive in o tem obvesti Komisijo.

* Uredba (EU).../... Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] (UL ..., ELI: ...).“.

Člen 30

Spremembe Uredbe (EU) 2024/1789

Uredba (EU) 2024/1789 se spremeni:

(1) člen 60 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 60

Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo

1. Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo temelji na osrednjem scenariju in poročilu o določitvi potreb sistema v skladu s členoma 11 in 12 Uredbe (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta* [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] ter vključuje modeliranje integriranega vodikovega omrežja, napoved glede zadostnosti evropske ponudbe in oceno odpornosti sistema.

Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo zlasti:

(a) temelji na nacionalnih načrtih za razvoj vodikovega prenosnega omrežja iz člena 55 Direktive (EU) 2024/1788 in izhaja iz vidikov Unije pri načrtovanju omrežja iz Uredbe (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx];

(b) glede čezmejnih povezav temelji na razumnih potrebah različnih uporabnikov omrežja in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev iz člena 55(7) Direktive (EU) 2024/1788;

(c) prepoznava naložbene vrzeli, zlasti v zvezi s potrebnimi čezmejnimi zmogljivostmi, za izvajanje prednostnih koridorjev za vodik in elektrolizatorje iz točke 3 Priloge I k Uredbi (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx].

Glede na drugi pododstavek, točka (c), se razvojnemu načrtu vodikovega omrežja za celotno Unijo lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejnih zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev. Tak pregled lahko, kadar je primerno, spremlja celovit načrt za odpravo takih ovir in pospešitev izvajanja prednostnih koridorjev za vodik in elektrolizatorje.

2. ACER poda mnenje o nacionalnih načrtih za razvoj vodikovega prenosnega omrežja, kjer je ustrezno, da oceni njihovo skladnost z razvojnim načrtom za vodik za celotno Unijo, vključno s skladnostjo z zahtevami iz člena 3(6) in (7) Uredbe (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx]. Če ACER opazi neskladnosti med nacionalnim razvojnim načrtom vodikovega prenosnega omrežja in razvojnim načrtom vodikovega omrežja za celotno Unijo, najpozneje dva meseca po prejetju nacionalnega načrta za razvoj vodikovega prenosnega omrežja predlaga ustrezno spremembo nacionalnega razvojnega načrta vodikovega prenosnega omrežja oziroma razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo.
3. ENNOH pri pripravi razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo sodeluje z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin, zlasti pri pripravi analize stroškov in koristi celotnega energetskega sistema iz člena 14 Uredbe (EU) .../... [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] in določitvi infrastrukturnih vrzeli iz člena 13 navedene uredbe.

* Uredba (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o TEN-E, kot je predlagana v COM(2025) xxxx] (UL ..., ELI: ...).“;

(2) člen 61 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 61

Celostno načrtovanje omrežja na ravni Unije

1. V prehodnem obdobju do 1. januarja 2027 ENTSO za plin pripravi razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2026, pri čemer v celoti sodelujejo operaterji vodikovih prenosnih omrežij in ENNOH takoj po njegovi ustanovitvi. Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2026 je sestavljen iz dveh ločenih poglavij, in sicer enega za vodik in enega za zemeljski plin. ENTSO za plin do 1. januarja 2027 ENNOH brez odlašanja posreduje vse informacije, vključno s podatki in analizami, zbranimi med pripravo razvojnih načrtov vodikovega omrežja za celotno Unijo.
2. ENNOH pripravi razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2028 na podlagi tega člena in člena 60.
3. ENNOH tesno sodeluje z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin pri pripravi integriranih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo na podlagi členov 32 in 60 te uredbe oziroma člena 30 Uredbe (EU) 2019/943.
4. Kadar je treba sprejeti odločitve za zagotovitev učinkovitosti sistema, kot je opredeljena v členu 2, točka 4, Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in

Sveta, za vse nosilce energije, Komisija zagotovi, da ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH tesno sodelujejo.

5. ENNOH, ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin sodelujejo na učinkovit, vključujoč in pregleden način, olajšujejo sprejemanje odločitev s soglasjem ter razvijejo delovne dogovore, ki so potrebni, da se omogoči takšno sodelovanje in zagotovi njihova pravična zastopanost.

ENNOH lahko skupaj z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin ustanovi delovne skupine za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi prvega pododstavka, točke (a), (b) in (d), ter zagotovi pravično in enakopravno zastopanost sektorjev vodika, električne energije in plina v delovnih skupinah.“

Člen 31

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na dodelitev, nadaljevanje ali spremembo finančne pomoči, ki jo je Komisija dodelila na podlagi Uredbe (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰ in Uredbe (EU) 2021/1153.
2. Vsak postopek za pripravo metodologije analize stroškov in koristi, ki sta ga začela ENTSO za električno energijo ali ENNOH v skladu s členom 11 Uredbe (EU) 2022/869 pred [*datum začetka veljavnosti / začetka uporabe te uredbe*], se nadaljuje v skladu s členom 14 te uredbe.

Vsi ukrepi, zaključeni na podlagi člena 11 Uredbe (EU) 2022/869, se štejejo za zaključene v skladu z ustreznimi določbami člena 14 te uredbe.

Za vsako metodologijo analize stroškov in koristi celotnega energetskega sistema, ki jo Komisija odobri v skladu s členom 11(4) Uredbe (EU) 2022/869, se šteje, da je bila odobrena v skladu s členom 14(7) te uredbe, in ostane veljavna, dokler se ne nadomesti z novo metodologijo analize stroškov in koristi celotnega energetskega sistema, razvito v skladu s členom 14 te uredbe.

3. Skupni scenariji, ki jih pripravijo ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH na podlagi člena 12 Uredbe (EU) 2022/869, se razvijajo še naprej in Komisija jih odobri po postopku iz navedenega člena. Ko te skupne scenarije odobri Komisija, se štejejo za osrednje referenčne scenarije v skladu s členom 11 te uredbe in ostanejo veljavni, dokler jih ne nadomestijo novi osrednji referenčni scenariji, pripravljene v skladu s členom 11 te uredbe.
4. Priloga VII k Uredbi (EU) 2022/869 o [] seznamu projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije ter členi [] Uredbe (EU) 2022/869 in priloge [] k navedeni uredbi se še naprej uporabljajo za projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa, uvrščene na [] seznam Unije, dokler se ne začne uporabljati delegirani akt iz člena 3(4) te uredbe o določitvi prvega seznama Unije.

⁴⁰ Uredba (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope, spremembi Uredbe (EU) št. 913/2010 in razveljavitvi uredb (ES) št. 680/2007 in (ES) št. 67/2010 (UL L 348, 20.12.2013, str. 129, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

Člen 32

Razveljavitev

Uredba (EU) 2022/869 se razveljavi. Sklicevanje na Uredbo (EU) 2022/869 se razume kot sklicevanje na to uredbo.

Člen 33

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednica*

*Za Svet
predsednik/predsednica*

OCENA FINANČNIH POSLEDIC IN DIGITALNIH RAZSEŽNOSTI
ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1.	FRAMEWORK OF THE PROPOSAL/INITIATIVE	3
1.1.	Title of the proposal/initiative	3
1.2.	Policy area(s) concerned	3
1.3.	Objective(s)	3
1.3.1.	General objective(s)	3
1.3.2.	Specific objective(s)	3
1.3.3.	Expected result(s) and impact	4
1.3.4.	Indicators of performance	4
1.4.	The proposal/initiative relates to:	4
1.5.	Grounds for the proposal/initiative	5
1.5.1.	Requirement(s) to be met in the short or long term including a detailed timeline for roll-out of the implementation of the initiative	5
1.5.2.	Added value of Union involvement (it may result from different factors, e.g. coordination gains, legal certainty, greater effectiveness or complementarities). For the purposes of this point 'added value of Union involvement' is the value resulting from Union intervention, which is additional to the value that would have been otherwise created by Member States alone.	5
1.5.3.	Lessons learned from similar experiences in the past	8
1.5.4.	Compatibility with the Multiannual Financial Framework and possible synergies with other appropriate instruments	8
1.5.5.	Assessment of the different available financing options, including scope for redeployment	8
1.6.	Duration of the proposal/initiative and of its financial impact	10
1.7.	Method(s) of budget implementation planned	10
2.	MANAGEMENT MEASURES	11
2.1.	Monitoring and reporting rules	11
2.2.	Management and control system(s)	11
2.2.1.	Justification of the budget implementation method(s), the funding implementation mechanism(s), the payment modalities and the control strategy proposed	11
2.2.2.	Information concerning the risks identified and the internal control system(s) set up to mitigate them	11
2.2.3.	Estimation and justification of the cost-effectiveness of the controls (ratio of "control costs ÷ value of the related funds managed"), and assessment of the expected levels of risk of error (at payment & at closure)	12
2.3.	Measures to prevent fraud and irregularities	12
3.	ESTIMATED FINANCIAL IMPACT OF THE PROPOSAL/INITIATIVE	14

3.1.	Heading(s) of the multiannual financial framework and expenditure budget line(s) affected.....	14
3.2.	Estimated financial impact of the proposal on appropriations.....	15
3.2.1.	Summary of estimated impact on operational appropriations.....	15
3.2.1.1.	Appropriations from voted budget.....	15
3.2.2.	Estimated output funded with operational appropriations (not to be completed for decentralised agencies).....	18
3.2.3.	Summary of estimated impact on administrative appropriations.....	20
3.2.3.1.	Appropriations from voted budget.....	20
3.2.3.2.	Total appropriations.....	20
3.2.4.	Estimated requirements of human resources.....	20
3.2.4.1.	Financed from voted budget.....	21
3.2.4.2.	Total requirements of human resources.....	21
3.2.5.	Overview of estimated impact on Digital related investments.....	22
3.2.6.	Compatibility with the current multiannual financial framework.....	23
3.2.7.	Third-party contributions.....	23
3.3.	Estimated impact on revenue.....	26
4.	DIGITAL DIMENSIONS.....	26
4.1.	Requirements of digital relevance.....	26
4.2.	Data.....	27
4.3.	Digital solutions.....	28
4.4.	Interoperability assessment.....	28
4.5.	Measures to support digital implementation.....	29

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1 Naslov predloga/pobude

Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo, o spremembi uredb (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 in (EU) 2024/1789 ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2022/869

1.2 Zadevna področja

Področje: energija

Dejavnost: dogovor o čisti industriji

1.3 Cilji

1.3.1 Splošni cilji

Splošni cilj je pravočasen in učinkovit razvoj in interoperabilnost odporne energetske infrastrukture, energije iz obnovljivih virov in prožnosti, vključno z mesti za shranjevanje in polnilnimi postajami, po vsej EU. To bo EU omogočilo, da uresniči svoje energetske in podnebne cilje, vključno z zagotavljanjem cenovne dostopnosti energije z boljšo medsebojno povezljivostjo, kar bo prineslo cenovno konvergenco, nižje veleprodajne cene električne energije in manjšo nestanovitnost cen električne energije ter pospešeno povezovanje proizvodnje in odjema.

1.3.2 Specifični cilji

Za dosego specifičnega cilja so v tej pobudi obravnavani štirje specifični cilji:

(i) specifični cilj 1: zagotoviti, da so v projektih, ki so bili vključeni v razvojne načrte omrežja in izbrani kot projekti skupnega interesa / projekti vzajemnega interesa, ustrezno in učinkovito ugotovljene infrastrukturne potrebe ter da ti projekti zagotavljajo pravočasen in učinkovit razvoj energetske infrastrukture;

(ii) specifični cilj 2: omogočiti lažjo uporabo orodij za delitev stroškov za hitrejšo uvedbo čezmejnih infrastrukturnih projektov, s čimer bi se povečala uporaba orodij za delitev stroškov in skrajšal čas uvedbe projektov;

(iii) specifični cilj 3: skrajšati in poenostaviti postopke za izdajo dovoljenj za energetske infrastrukturo, projekte na področju energije iz obnovljivih virov in shranjevanja ter polnilne postaje, s čimer bi skrajšali čas za pridobitev potrebnih dovoljenj, kar bi omogočilo doseganje obstoječih rokov, in poenostaviti zahteve za izdajo dovoljenj;

(iv) specifični cilj 4: okrepiti fizično in kibernetično varnost ter odpornost čezmejnne energetske infrastrukture (projekti skupnega interesa / projekti vzajemnega interesa) s povečanjem števila opreme in naprav za zaščito in odpornost na kritičnih elementih omrežja.

Predlog vsebuje **ново zahtevo za Komisijo**, ki je povezana z doseganjem **specifičnega cilja 1**:

- zahteva 1 (povezana s specifičnim ciljem 1): Komisija je zadolžena za razvoj celovitega osrednjega scenarija in analiz občutljivosti, kakor bodo potrebni, in sicer vsaj vsaka štiri leta za sektorje električne energije, vodika in plina, ti

scenariji in analize pa se bodo uporabljali za desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo (člen 11).

Predlog vsebuje nove zahteve za ACER, ki so povezane z doseganjem specifičnega cilja 1 in specifičnega cilja 2:

- zahteva 2 (povezana s specifičnim ciljem 1): za namene razvoja osrednjega scenarija ima agencija ACER nalogo podpirati in preverjati zbiranje podatkov s strani Komisije (člen 11). Poleg tega mora agencija ACER pripraviti in objaviti zavezujočo okvirno metodologijo za določitev infrastrukturnih potreb (ki jo opravita ENTSO-E in ENNOH);
- zahteva 3 (povezana s specifičnim ciljem 2): Agencija ACER je pooblaščenca za posodobitev svojega priporočila o čezmejni razporeditvi stroškov in vzpostavitev osrednje zbirke vseh sklepov o čezmejni razporeditvi stroškov (člen 17).

1.3.3 Pričakovani rezultati in posledice

Navedite, kakšne učinke naj bi imel(-a) predlog/pobuda za upravičence/ciljne skupine.

Dodatni viri bodo Komisiji in agenciji ACER omogočili izvajanje nalog, potrebnih za izpolnjevanje njunih pristojnosti na podlagi zakonodaje EU, v skladu z zahtevami iz tega predloga. Predlog naj bi imel naslednje učinke za upravičence in ciljne skupine:

- **zahteva 1:** s tem, da je Komisiji naložena priprava osrednjega scenarija, naj bi bila zagotovljena večja preglednost, nadzor in skladnost vhodnih podatkov, ki se uporabljajo pri načrtovanju omrežja na evropski in nacionalni ravni, s končnim ciljem zagotoviti, da se bodo infrastrukturne potrebe ugotavljale in reševale učinkoviteje, kar bi sčasoma zmanjšalo vrzel med načrtovanimi infrastrukturnimi projekti v desetletnem razvojnem načrtu omrežja in ugotovljenimi potrebami po čezmejni infrastrukturi, kar bi koristilo vsem operaterjem sistemov in omrežij ter uporabnikom, saj bi se hitreje približali optimalnemu omrežju;
- **zahteva 2:** s tem, da so agenciji ACER zaupane naloge, povezane z razvojem osrednjega scenarija in ugotavljanjem infrastrukturnih potreb, bo zagotovljen zanesljiv in verodostojen postopek in njegovi rezultati, ki bodo imeli podobne koristi kot zahteva 1;
- **zahteva 3:** s tem, da ima agencija ACER za nalogo posodobitev priporočila o čezmejni porazdelitvi stroškov, bo nastal bolj harmoniziran okvir za delitev stroškov, s čimer se bo izboljšala skladnost med državami članicami in odločitvami glede priporočil o čezmejni razporeditvi stroškov ter spodbudilo večje sodelovanje držav članic, ki niso gostiteljice, da bi omogočili lažjo uporabo orodij za delitev stroškov za hitrejšo uvedbo čezmejnih infrastrukturnih projektov.

1.3.4 Kazalniki smotrnosti

Navedite, s katerimi kazalniki se bodo spremljali napredek in dosežki.

Kazalniki za spremljanje napredka in doseganja ciljev pobude so navedeni v Prilogi 8 k oceni učinka, priloženi svežnju za omrežja. Mednje sodi zlasti:

- v kolikšni meri projekti, vključeni v razvoj omrežja in izbrani kot projekti skupnega interesa / projekti vzajemnega interesa, ustrezno in učinkovito rešujejo ugotovljene infrastrukturne potrebe;
- učinkovita in pogostejša uporaba orodij za delitev stroškov;
- poenostavitev postopkov za izdajo dovoljenj, skrajšanje rokov za izdajo dovoljenj in doseganje sedanjih rokov;
- okrepljena fizična in kibernetična varnost ter odpornost energetske infrastrukture.

Za specifične cilje, s katerimi so povezane zahteve 1–3, se uporabljajo naslednji kazalniki:

- **kazalniki za zahtevi 1 in 2 (povezani s specifičnim ciljem 1):** število in skupna zmogljivost novih odobrenih/izvedenih čezmejnih povezovalnih daljnovodov; v kolikšni meri se določene infrastrukturne potrebe rešujejo z infrastrukturnimi projekti (zmogljivost), vključenimi v desetletni razvojni načrt omrežja (načrtovani, v gradnji ali dani v obratovanje), ali drugimi nežičnimi rešitvami (obstoj vrzeli med potrebami in projekti ter zmanjšanje vrzeli); uvajanje nežičnih rešitev v smislu števila projektov in ustreznega povečanja zmogljivosti omrežja;
- **kazalniki za zahtevo 3 (povezani s specifičnim ciljem 2):** število zavezujočih sporazumov o delitvi stroškov, ki omogočajo izvajanje čezmejnih projektov; povprečen čas, v katerem se doseže dogovor o razporeditvi stroškov; število držav, ki niso gostiteljice in prispevajo k sporazumom o delitvi stroškov; število projektov, ki so del svežnjev, predloženih za status projektov skupnega interesa / projektov vzajemnega interesa.

1.4 Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

- Nov ukrep
- Nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa⁷⁰
- Podaljšanje obstoječega ukrepa
- Združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep

1.5 Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1 *Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude*

Zahteva 1:

Uvedena je nova določba, ki od Komisije zahteva, da pripravi osrednji scenarij, ki se bo uporabljal za desetletni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo, in sicer po začetku veljavnosti Uredbe in nato vsaj vsaka štiri leta (člen 11). Komisija mora poleg tega pripraviti metodologijo za zbiranje podatkov od ENTSO-E, ENNOH in ENTSO-G ter se o zbranih podatkih posvetovati z ustreznimi akterji. Komisija se mora o osnutku osrednjega scenarija posvetovati tudi s skupino TEN-E ter sprejeti in objaviti končni osrednji scenarij. Komisija lahko po potrebi pripravi tudi analize občutljivosti za osrednji scenarij na podlagi dogajanja na trgu ali razvoja politike.

⁷⁰ Po členu 58(2), točka (a) oz. (b), finančne uredbe.

Komisija bo morala na podlagi določenih potreb ukrepati v ustreznih regionalnih forumih. Znotraj Komisije bi bile te naloge dodeljene GD za energijo in Skupnemu raziskovalnemu središču.

Kar zadeva DG za energijo, bi bili zaradi nove zahteve v zvezi s pripravo osrednjega scenarija potrebni dodatni viri za upravljanje postopka priprave scenarija, pri katerem so potrebni številni stiki z deležniki, državami članicami, podpornimi službami in partnerji itd. Na podlagi ocene učinka, priložene temu predlogu, bo za GD za energijo zaradi izvajanja teh nalog nastala dodatna delovna obremenitev v skupni višini 6 EPDČ. Ta dodatna sredstva bi krila naslednje potrebe:

Usmerjanje postopka:

- Usklajevanje celotnega postopka med ENTSO/TSO, Komisijo in agencijo ACER, kot zahteva zakonodaja o TEN-E; posvetovanje z deležniki in državami članicami v različnih fazah postopka (tudi z delavnicami in sestanki) in ustrezno nadaljnje ukrepanje (kot je opisano v členih 11 do 13).
- Zagotavljanje združljivosti scenarijev omrežja v okviru splošne strukture politike; uskladitev zasnove scenarija s trenutnim scenarijem politike (npr. v zvezi s cilji za leto 2040, direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, energijsko učinkovitostjo, sistemom trgovanja z emisijami itd.); zagotovitev usklajenosti z NEPN in ERAA; vodenje postopka ocenjevanja osnutka in končnega poročila o določitvi infrastrukturnih potreb (ki ga izvedeta ENTSO).
- Koordiniranje postopka usklajevanja potreb (po sprejetju ocene infrastrukturnih potreb) z ENTSO za električno energijo, OPS, državami članicami, nacionalnimi regulativnimi organi in ustreznimi deležniki ter usmerjanje postopka z ustreznimi regionalnimi skupinami; pozorno spremljanje analize stroškov in koristi celotnega energetskega sistema skupaj z ENTSO in zagotovitev proporcionalnega izvajanja, tudi z vključitvijo ustreznih deležnikov.
- Priprava in izdelava osnutka pravnih aktov ter vodenje postopka sprejetja.

Razvoj in usklajevanje scenarija:

- Zagotavljanje zbiranja podatkov z državami članicami, ENTSO-E, ENTSO-G, ENNOH, nacionalnimi regulativnimi organi in drugimi deležniki; vzdrževanje zbirk in zagotavljanje postopka kakovosti podatkov.
- Usklajevanje dela pri ocenjevanju. To bo vključevalo vse korake postopka modeliranja, tj. zagotavljanje razpoložljivosti podatkov, določitev ključnih predpostavk, pregled in nadzor kakovosti osnutkov rezultatov modeliranja, spremljanje delovnega načrta in načrtovanje sodelovanja oblikovalcev modelov/analitikov z ustreznimi deležniki.
- Dokumentirati različne korake postopka modeliranja ter razširjati poročila in nabore podatkov. Dokumentacija bo vključevala metodologijo, podatke, ključne predpostavke in rezultate v različnih oblikah: poročila, podatkovne datoteke, spletni viri.

Skupno raziskovalno središče bi bilo zadolženo za podporo GD za energijo pri razvoju osrednjega scenarija in izvedbo modeliranja. Za zbiranje podatkov od držav članic in OPS za modeliranje za električno energijo, plin in vodik bo odgovoren GD ENER ob podpori Skupnega raziskovalnega središča. Na podlagi ocene učinka se

pričakuje, da bo to povzročilo novo delovno obremenitev za Skupno raziskovalno središče v skupnem obsegu 12 EPDČ.

- Sodelovanje z GD za energijo ter zagotavljanje tehničnega strokovnega znanja in poznavanja politik pri razvoju metodologije za modeliranje osrednjega scenarija ter podpiranje GD za energijo s potrebnim zbiranjem podatkov od ENTSO-E, ENNOH in ENTSO-G.
- Modeliranje energetskega sistema: izdelava scenarijev in občutljivosti; upravljanje podatkov, potrebno za modeliranje energetskega sistema.
- Modeliranje električne energije: modeliranje scenarijev za dispečiranje električne energije; izračuni pretoka moči; upravljanje podatkov, potrebno za modeliranje električne energije.
- Modeliranje za plin in vodik: posodobitev dolgoročnih pričakovanj glede plina in vodika; modeliranje scenarijev na trgu plina in v omrežju za plin; modeliranje pretoka plina/vodika; modeliranje podatkov, vključeno v modeliranju plina/vodika; upravljanje podatkov, potrebno za modeliranje energetskega sistema.

Na splošno se ocenjuje, da bo zaradi predloga nastala nova delovna obremenitev za Komisijo, ki bo skupaj znašala 18 EPDČ za (6 EPDČ za GD za energijo in 12 EPDČ za Skupno raziskovalno središče, od tega 4 prerazporejeni iz sedanjih virov, 9 pa financirani z upravnim sporazumom). Poleg tega bi bil za tehnične posodobitve, razširitve in vzdrževanje modelov za električno energijo, plin in vodik, modeliranje ciljev, NEPN in mešanic energijskih virov ter organizacijo delavnic in misij potreben 1 milijon EUR enkratnih operativnih stroškov in 500,000 EUR ponavljajočih se letnih operativnih stroškov.

ACER

Zahteva 2:

Naloga agencije ACER je podpirati in preverjati vse vhodne podatke, ki jih Komisija zbere v okviru razvoja osrednjega scenarija (člen 11). Poleg tega mora agencija ACER razviti zavezujočo metodologijo za določitev infrastrukturnih potreb (člen 12) in oceniti skladnost osnutka določitve infrastrukturnih potreb, ki sta ga pripravila in predložila ENTSO-E in ENNOH, z razvito okvirno metodologijo ter o tem poročati skupini TEN-E. ACER mora okvirno metodologijo po potrebi posodobiti tudi na lastno pobudo ali na zahtevo Komisije.

Ocenjuje se, da bo izvajanje teh novih nalog povzročilo dodatno delovno obremenitev za ACER v skupni višini 2 EPDČ. Poleg tega bi imela agencija ACER operativne odhodke, vključno s svetovalno podporo za razvoj metodologije za infrastrukturne potrebe, razvojem informacijskega orodja za lažje preverjanje podatkov in režijske stroške, pri čemer bi ocenjeni enkratni stroški znašali 130 000 EUR, ponavljajoči se operativni stroški pa 100 000 EUR na leto.

Zahteva 3:

ACER mora sprejeti priporočilo o čezmejni razporeditvi stroškov, v katerem navede dobre prakse za obravnavo zahtevkov za naložbe v projekte skupnega interesa, pri čemer upošteva načela iz uredbe TEN-E (člen 17). To priporočilo se po potrebi redno posodablja. Agencija ACER pri sprejemanju ali spreminjanju priporočila opravi obsežen postopek posvetovanja, v katerega vključi vse ustrezne deležnike. To

priporočilo vključuje tudi nezavezujočo predlogo za čezmejno razporeditev stroškov, da bi olajšali delo nacionalnim regulativnim agencijam.

Priprava in sprejetje priporočila o čezmejni razporeditvi stroškov ter vzdrževanje zbirke sklepov o čezmejni razporeditvi stroškov bodo za agencijo ACER po ocenah povzročili dodatno delovno obremenitev v skupnem znesku 1 EPDČ ter ocenjene enkratne stroške v višini 70 000 EUR za razvoj informacijskega orodja za zbirko sklepov o čezmejni razporeditvi stroškov.

Za GD za energijo, Skupno raziskovalno središče in agencijo ACER zgornje zahteve za izvajanje zakonodajnega predloga presegajo sedanji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027.

- 1.5.2 *Dodana vrednost ukrepanja EU (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene tega oddelka je „dodana vrednost ukrepanja EU“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja EU in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.*

Glej oddelka obrazložitvenega memoranduma o subsidiarnosti in sorazmernosti.

- 1.5.3 *Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti*

Ocena prejšnje uredbe TEN-E je pokazala, da je učinkovito izboljšala povezovanje omrežij držav članic, spodbudila trgovanje z energijo in tako prispevala h konkurenčnosti Unije. Projekti skupnega interesa so občutno prispevali k zanesljivi oskrbi z energijo kot glavni okoliščini, ki je vplivala na zasnovo uredbe o TEN-E. Uredba o TEN-E je bila po oceni leta 2020 revidirana leta 2022. V poročilu o izvajanju, priloženem oceni učinka, so analizirane izkušnje, pridobljene pri izvajanju revidirane uredbe TEN-E. Poročilo o izvajanju vsebuje dokaze za potrebo po nadaljnjih izboljšavah, in sicer v zvezi z razvojem scenarijev, določitvijo infrastrukturnih potreb in posledičnim desetletnim razvojnim načrtom omrežja, izbiro in oceno projektov skupnega interesa / projektov vzajemnega interesa ter okviri za čezmejno razporeditev stroškov in izdajo dovoljenj.

- 1.5.4 *Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti*

Ta sveženj za omrežja je ključni rezultat dogovora o čisti industriji in akcijskega načrta za cenovno dostopno energijo, ki sta del delovnega programa Komisije za leto 2025. Predlog dopolnjuje druge pobude, katerih cilj je ustvariti bolj povezan evropski energetska trg ter znižati stroške energije za gospodinjstva in industrijo. Energetska infrastruktura je ključnega pomena tudi za doseganje predlaganega podnebne cilja EU za leto 2040 in cilja EU, da do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost.

V predlogu Komisije za novi večletni finančni okvir za obdobje 2028–2034 je poudarjen „ključni pomen prave energetske unije in dobro povezanih infrastrukturnih omrežij EU“, kar se odraža v znatno povečanem proračunu, predlaganem za Instrument za povezovanje Evrope (IPE) za energijo. Uredba TEN-E daje podlago za projekte energetske infrastrukture, ki se financirajo v okviru IPE.

- 1.5.5 *Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev*

V poročilu o oceni učinka, priloženem temu predlogu, so bile analizirane različne možnosti politike za doseganje splošnih in posebnih ciljev pobude. Prednostna

možnost politike, ki upošteva v tem zakonodajnem predlogu, se je štela za najuspešnejši in stroškovno najučinkovitejši pristop ter v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti.

GD za energijo, Skupno raziskovalno središče in agencija ACER se štejejo za najprimernejše za izvajanje dodatnih zahtev, ki izhajajo iz zakonodajnega predloga, zaradi svojih prejšnjih izkušenj s postopkom načrtovanja infrastrukture in modeliranjem energetskega sistema.

GD za energijo je od sprejetja uredbe TEN-E leta 2013 pridobil pomembne izkušnje pri načrtovanju in usklajevanju infrastrukture. Zato je najprimernejši za nepristransko usklajevanje mehanizmov za ugotavljanje infrastrukturnih potreb in odpravljanje vrzeli na ravni EU. Skupno raziskovalno središče ima pomembno tehnično znanje na področju modeliranja energetskih sistemov in je razvilo lastna orodja za modeliranje. Zato se šteje za najprimernejšega za izvajanje nalog modeliranja, povezanih z razvojem osrednjega scenarija.

Agencija ACER je zaradi svojega mandata najprimernejša za izvajanje zahtev 1 in 2. Razvila je obsežno tehnično strokovno znanje kot ključni akter s formalno vlogo tako v postopku načrtovanja infrastrukture kot tudi v okviru za čezmejno razporeditev stroškov na ravni EU v sedanjem okviru TEN-E.

Dodatni EPDČ so potrebni za nove naloge/zahteve, ki izhajajo iz tega zakonodajnega predloga, medtem ko se obstoječe naloge v bližnji prihodnosti ne bodo zmanjšale.

1.6 Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

Časovno omejeno:

- od [D. MMMM] LLLL do [D. MMMM] LLLL,
- finančne posledice med letoma LLLL in LLLL za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma LLLL in LLLL za odobritve plačil.

Časovno neomejeno:

- izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,
- ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.7 Načrtovani načini izvrševanja proračuna

Neposredno upravljanje – Komisija:

- z lastnimi službami, vključno s svojim osebjem v delegacijah Unije
- prek izvajalskih agencij

Deljeno upravljanje z državami članicami

Posredno upravljanje, tako da se naloge izvrševanja proračuna poverijo:

- tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo
- mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite)
- Evropski investicijski banki in Evropskemu investicijskemu skladu
- organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe
- subjektom javnega prava
- subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor imajo ti subjekti ustrezna finančna jamstva
- subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščenici za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki imajo ustrezna finančna jamstva
- organom ali osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov skupne zunanje in varnostne politike na podlagi naslova V Pogodbe o Evropski uniji ter opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu
- subjektom s sedežem v državi članici, za katere velja zasebno pravo države članice ali pravo Unije in ki so upravičeni, da se jih v skladu s pravili za posamezni sektor pooblasti za izvrševanje sredstev Unije ali proračunskih jamstev, če so takšni subjekti pod nadzorom subjektov javnega prava ali subjektov zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, in imajo ustrezna finančna jamstva v obliki solidarne odgovornosti nadzornih teles ali enakovredna finančna jamstva, ki so lahko za vsak ukrep omejena na najvišji znesek podpore Unije

Opombe

n.

r.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1 Pravila o spremljanju in poročanju

GD za energijo in Skupno raziskovalno središče

Naloge, ki jih neposredno izvaja GD za energijo, bodo sledile letnemu ciklu načrtovanja in spremljanja, kot se izvaja v Komisiji in izvajalskih agencijah, vključno s poročanjem o rezultatih v letnih poročilih o dejavnostih GD za energijo in JRC.

Agencija ACER

Agencija ACER mora v skladu s svojo finančno uredbo v programskem dokumentu zagotoviti letni program dela, vključno s podatki o virih, finančnih in človeških, za vsako od izvedenih dejavnosti.

Agencija ACER mesečno poroča GD za energijo o izvrševanju proračuna, med drugim o obveznostih in plačilih po naslovih v proračunu, ter o številu prostih delovnih mest po vrsti osebja.

Poleg tega je GD za energijo neposredno zastopan v organih upravljanja agencije ACER. GD za energijo bo prek svojih predstavnikov v upravnem odboru na vsakem sestanku med letom obveščen o porabi proračuna in kadrovskem načrtu.

Za agencijo ACER v skladu s finančnimi pravili veljajo tudi letne obveznosti poročanja o dejavnostih in uporabi virov prek upravnega odbora in letnega poročila o dejavnostih.

2.2 Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1 *Utemeljitev načinov izvrševanja proračuna, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol*

Zahteva 1:

naloge v skladu z zahtevo bodo dodeljene Komisiji.

Ob upoštevanju odločitve, sprejete med izvajanjem, se lahko te naloge izvajajo interno ali pa se oddajo v zunanje izvajanje ponudniku storitev s pomočjo postopka javnega naročanja. Če se naloge naročijo pri ponudniku storitev, se bo javno naročilo izvajalo v okviru neposrednega upravljanja, pri čemer se bodo v celoti uporabljale določbe finančne uredbe. Strategija kontrole za javna naročila v GD za energijo in JRC vključuje posebne predhodne pravne, operativne in finančne kontrole postopka javnega naročanja (pregled svetovalnega odbora za javna naročila in pogodbe) ter podpisa pogodb. Poleg tega so odhodki za nabavo blaga in storitev predmet predhodnih ter po potrebi naknadnih in finančnih kontrol.

Zahtevi 2 in 3:

agencija ACER je zaradi svojega mandata najprimernejša za pridobivanje strokovnega znanja v zvezi z izvajanjem zahtev 4 in 3.

GD za energijo je vzpostavil strategijo kontrol za upravljanje svojih odnosov z agencijo ACER, ki je del okvira notranje kontrole Komisije iz leta 2017. Agencija je decembra 2018 revidirala in sprejela lasten okvir notranje kontrole.

2.2.2 Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

GD za energijo

Elementi, ki jih neposredno upravlja GD za energijo, so lahko izpostavljeni običajnim tveganjem, ki vplivajo na postopke javnega naročanja. Kar zadeva zakonitost in pravilnost odhodkov, se ta tveganja štejejo za nizka. Vzpostavljene so ustrezne in učinkovite kontrole na ravni organizacije in na ravni generalnih direktoriatov.

Glede uspešnosti so glavno tveganje napačne ocene v zvezi z delovno obremenitvijo, ki jo ustvarja ta predlog, saj se z njim uvajajo nove naloge. To tveganje je treba sprejeti, saj so izkušnje pokazale, da je v primeru, da potrebe po dodatnih virih niso vključene v začetni predlog, to naknadno zelo težko popraviti.

Skupno raziskovalno središče (JRC)

JRC v okviru postopka ocenjevanja tveganja za svoje znanstvene dejavnosti ugotovi morebitna tveganja, oceni njihovo raven, načrtuje potrebne blažilne ukrepe ter določi obstoječe kontrole. Ključno ugotovljeno tveganje se nanaša na (a) oceno s tem povezane delovne obremenitve za nove naloge, povezane s tem predlogom (delovna obremenitev za nekatere naloge je morda podcenjena); (b) nezadostno količino ali kakovost podatkov za podporo različnim novim nalogam. Za točko (a) je treba tveganje sprejeti; blažilni ukrepi vključujejo skrbno načrtovanje osebja skozi celotno trajanje dejavnosti, da bi zagotovili ustrezno strokovno znanje. Ukrepi za točko (b) vključujejo zgodnje sodelovanje pri snovanju in oblikovanju postopkov zbiranja podatkov ter zgodnje prepoznavanje morebitnih ovir za dostop do zanimivih podatkov v okviru vsake naloge, za katero so potrebne podatkovno intenzivne dejavnosti, in zgodnje komuniciranje z GD za energijo in ustreznimi deležniki, da bi izpostavili vprašanje razpoložljivosti podatkov.

Agencija ACER

Glede novih nalog za agencijo ACER je v predlogu vključenih več novih nalog, kar zmanjšuje to tveganje, saj je delovna obremenitev nekaterih prihodnjih nalog morda podcenjena, delovna obremenitev drugih prihodnjih nalog pa precenjena, kar omogoča prihodnje prerazporeditve.

2.2.3 Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje med stroški kontrol in vrednostjo z njimi povezanih upravljanih sredstev) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)

GD za energijo

Naloge, dodeljene GD za energijo, se bodo izvajale po že obstoječem nadzornem sistemu, razmerje stroškov kontrole pa naj bi ostalo nespremenjeno (na podlagi nedavno izvedenih postopkov 5 do 6 % sredstev, ki se upravljajo).

Agencija ACER

Dodelitev dodatnih nalog obstoječemu mandatu agencije ACER naj ne bi ustvarila posebnih dodatnih kontrol na ravni agencije, zato se razmerje med stroški kontrole in vrednostjo upravljanih sredstev za agencijo ACER ne bo spremenilo.

2.3 Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

GD za energijo

GD za energijo je leta 2020 sprejel revidirano strategijo za boj proti goljufijam, leta 2023 pa revidiran akcijski načrt za obdobje 2023–2025. GD za energijo trenutno pregleduje svojo strategijo za boj proti goljufijam za obdobje 2026–2028 v skladu z metodologijo urada OLAF. Strategija za boj proti goljufijam GD za energijo temelji na strategiji Komisije za boj proti goljufijam in posebni notranji oceni tveganja, opravljeni za opredelitev področij, ki so najbolj dovzetna za goljufije, že vzpostavljenih kontrol in potrebnih ukrepov za izboljšanje zmogljivosti GD za energijo za preprečevanje, odkrivanje in odpravo goljufij.

Skupno raziskovalno središče (JRC)

Strategija Skupnega raziskovalnega središča za boj proti goljufijam je bila skupaj s spremljajočim akcijskim načrtom sprejeta leta 2020 in spremenjena leta 2024, da bi načrt revidirali in posodobili za obdobje 2025–2027. Posodobljeni načrt vključuje tri nove ukrepe: kampanjo ozaveščanja, posvečeno predvsem etičnim vprašanjem Komisije in ukrepom za boj proti goljufijam, z ustreznimi primeri, prilagojenimi znanstvenemu osebju Skupnega raziskovalnega središča, ki se je začela v prvi polovici leta 2025; razširjen program usposabljanja s tematskimi srečanji o temah, kot so med drugim nasprotje interesov, avtorstvo, uporaba umetne inteligence, žvižgaštvo in kanali za prijavo; posodobljene strani Sharepoint, namenjene etičnim vprašanjem in ukrepom za boj proti goljufijam. Ti novi ukrepi dopolnjujejo stalne dejavnosti iz akcijskega načrta za obdobje 2021–2024 in sodelovanje Skupnega raziskovalnega središča v akcijskem načrtu strategije Komisije za boj proti goljufijam. Skupno raziskovalno središče ceni svoje sodelovanje z uradom OLAF, skupino za notranjo kontrolo in drugimi deležniki v naših skupnih prizadevanjih za boj proti goljufijam.

Agencija ACER

Agencija ACER uporablja načela decentraliziranih agencij EU za boj proti goljufijam v skladu s pristopom Komisije in smernicami urada OLAF iz leta 2024 za decentralizirane agencije in skupna podjetja. Agencija je decembra 2024 sprejela novo strategijo za boj proti goljufijam, s katero je razveljavila Sklep št. 15/2021 upravnega odbora Agencije. Nova strategija za obdobje 2025–2027 temelji na naslednjih strateških ciljih: optimizirati obstoječe ukrepe za preprečevanje goljufij, izboljšati pravočasnost in točnost obstoječih sistemov odkrivanja, okrepiti protokole za preiskave in optimizirati popravne ukrepe za hitro normalizacijo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE ⁷¹

3.1 Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

- Obstoječe proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif. ⁷²	držav Efte ⁷³	držav kandidatkin in potencialnih kandidatkin ⁷⁴	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki
01	02 03 02 Instrument za povezovanje Evrope – Energetika	dif.	NE	NE	NE	NE
01	02 01 22 01 Odhodki za podporo Instrumentu za povezovanje Evrope – Energetika	nedif.	NE	NE	NE	NE
01	02 10 06 Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev	dif.	DA	NE	NE	NE

⁷¹ Čeprav ta strategija zajema le večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, bo imel predlog po pričakovanju finančni učinek tudi po letu 2027.

⁷² Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

⁷³ Efta: Evropsko združenje za prosto trgovino.

⁷⁴ Države kandidatke in po potrebi potencialne kandidatke z Zahodnega Balkana.

3.2 Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve

3.2.1 Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje⁷⁵

- Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za poslovanje.
- Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za poslovanje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

3.2.1.1. Odobritve iz izglasovanega proračuna

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	številka	01
--	----------	----

GD: za energijo			Leto	Leto	Leto		Leto	VFO 2021– 2027 SKUPAJ	PO LETU 2027
			2024	2025	2026		2027		
Odobritve za poslovanje									
Proračunska vrstica: 02 03 02 Instrument za povezovanje Evrope – Energetika	obveznosti	(1a)					4,232	4,232 ⁷⁶	6,732
	plačila	(2a)					3,232	3,232	7,732
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov									
Proračunska vrstica 02 01 22 01 Odhodki za podporo Instrumentu za povezovanje Evrope – Energetika		(3)					0,428	0,428	2,996
Odobritve za GD za energijo⁷⁷ SKUPAJ		obveznosti	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	4,660	4,660	9,728
		plačila	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	3,660	3,660	10,728

Skupno raziskovalno središče			Leto	Leto	Leto		Leto	VFO 2021– 2027 SKUPAJ	PO LETU 2027
			2024	2025	2026		2027		

⁷⁵ Zneski za obdobje po letu 2027 so okvirni in ne vplivajo na izid tekočih pogajanj o naslednjem večletnem finančnem okviru.

⁷⁶ Del odobritev za poslovanje v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope bo namenjen upravnemu sporazumu z JRC za 9 EPDČ, kot je navedeno v oddelku 1.5.1.

⁷⁷

Odobritve za poslovanje										
n. r.	obveznosti	(1a)								
	plačila	(2a)								
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov										
Proračunska vrstica 01 01 01 11 Odhodki za uradnike in začasne uslužbence, ki izvajajo Obzorje Evropa – neposredne raziskave			(3)					0,754	0,754	5,278
Odobritve SKUPAJ za JRC⁷⁸			obveznosti	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	0,754	0,754	5,278
			plačila	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,754	0,754	5,278

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

[Agencija]: Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER)	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ	Po letu 2027
Proračunska vrstica: 02 10 06 Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev / prispevek za agencijo iz proračuna EU				0,327	0,327	3,320

Odobritve / prispevek iz proračuna EU za agencijo se bodo izravnali z zmanjšanjem sredstev za naslednji program: Instrument za povezovanje Evrope – Energetika / proračunska vrstica: 02 03 02 / v letu oz. letih: 2027.

Odobritve, dodeljene v naslednjem večletnem finančnem okviru, bi bilo treba vključiti v subvencijo Agencije zaradi stalne narave nalog, dodeljenih s tem predlogom, in se bodo po potrebi izravnale z enakovrednim zmanjšanjem ustreznih programskih sredstev v okviru istega razdelka večletnega finančnega okvira, brez poseganja prihodnji sporazum o njem. Če bo potrebno nadomestno zmanjšanje, bo treba revidirati vire, dodeljene Agenciji.

			Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021– 2027 SKUPAJ	PO LETU 2027
• Odobritve za poslovanje SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)	obveznosti	(4)	0,000	0,000	0,000	4,559	4,559	10,052
	plačila	(5)	0,000	0,000	0,000	3,559	3,559	11,052

⁷⁸ Ocene temeljijo na povprečnih stroških osebja, ki se uporabljajo od leta 2026 in ustrezajo štirim uradnikom v ustrezni kategoriji, ki bodo prerazporejeni znotraj Skupnega raziskovalnega središča.

• Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)		(6)	0,000	0,000	0,000	1,182	1,182	8,274
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 6 večletnega finančnega okvira	obveznosti	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	5,741	5,741	18,326
	plačila	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	4,741	4,741	19,326
večletnega finančnega okvira (referenčni znesek)								

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“
--	----------	-------------------

GD: za energijo		Leto	Leto	Leto	Leto	VFO 2021–2027 SKUPAJ ⁷⁹	PO LETU 2027
		2024	2025	2026	2027		
• Človeški viri		0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
• Drugi upravni odhodki		0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
GD ENER SKUPAJ		0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Odobritve SKUPAJ iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira		(obveznosti skupaj = plačila skupaj)		0,000	0,000	0,388	2,716

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto	Leto	Leto	Leto	VFO 2021–	PO LETU
--	------	------	------	------	-----------	---------

⁷⁹ Ti upravni odhodki se bodo nadaljevali tudi v naslednjem večletnem finančnem okviru.

		2024	2025	2026	2027	2027 SKUPAJ	2027
SKUPAJ odobritve iz RAZDELKOV 1–7	obveznosti	0,000	0,000	0,000	6,129	6,129	21,042
večletnega finančnega okvira	plačila	0,000	0,000	0,000	5,129	5,129	22,042

3.2.2 Ocenjene realizacije, financirane iz odobritev za poslovanje

odobritve za prevzem obveznosti v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Cilji in realizacije	↓	vrsta ⁸⁰	povpr ečni stroški	Leto 2024		Leto 2025		Leto 2026		Leto 2027		Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (gl. oddelek 1.6)						SKUPAJ		
				REALIZACIJE																
				šl.	stroški	šl.	stroški	šl.	stroški	šl.	stroški	šl.	stroški	šl.	stroški	šl.	stroški	šl.	stroški	šl.
SPECIFIČNI CILJ št. 1 ⁸¹ ...																				
– realizacija																				
– realizacija																				
– realizacija																				
Seštevek za specifični cilj št. 1																				
SPECIFIČNI CILJ št. 2 ...																				
– realizacija																				
Seštevek za specifični cilj št. 2																				

⁸⁰ Realizacije so dobavljeni proizvodi in opravljene storitve (npr. število financiranih izmenjav študentov, število kilometrov novozgrajenih cest ...).

⁸¹ Kakor je opisan v oddelku 1.3.2 Specifični cilji.

SKUPAJ																
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.3 Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

- Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve upravne narave.
- Za predlog/pobudo so potrebne odobritve upravne narave, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

3.2.3.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna

IZGLASOVANE ODOBRITEVE	Leto	Leto	Leto	Leto	2021– 2027 SKUPAJ	PO LETU 2027
	2024	2025	2026	2027		
RAZDELEK 7						
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Drugi upravni odhodki	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Odobritve zunaj RAZDELKA 7						
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Drugi odhodki upravne narave	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,538
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

3.2.3.2 Odobritve skupaj

IZGLASOVANE ODOBRITEVE + ZUNANJI NAMENSKI PREJEMKI SKUPAJ	Leto	Leto	Leto	Leto	2021–2027 SKUPAJ	PO LETU 2027
	2024	2025	2026	2027		
RAZDELEK 7						
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Drugi upravni odhodki	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Odobritve zunaj RAZDELKA 7						
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Drugi odhodki upravne narave	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,370
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

Potrebe po odobritvah za človeške vire v razdelku 7 in druge odhodke upravne narave se krijejo z odobritvami generalnega direktorata, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerezporejene znotraj generalnega direktorata, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu generalnemu direktoratu dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

3.2.4 Ocenjene potrebe po človeških virih

- Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.
- Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

3.2.4.1 Financirano iz izglasovanega proračuna¹

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

IZGLASOVANE ODOBRITEVE	Leto	Leto	Leto	Leto	Delovno mesto 2027
	2024	2025	2026	2027	
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)					
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (posredne raziskave)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (neposredne raziskave)	0	0	0	4	4
Druge proračunske vrstice (navedite)	0	0	0	0	
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)					
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)	0	0	0	0	
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)	0	0	0	0	
Vrstica za upravno podporo [XX 01 YY YY]	– na sedežu	0	0	0	0
	– na delegacijah EU	0	0	0	0
01 01 01 02 (PU in NNS za posredne raziskave)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)	0	0	0	0	
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7	0	0	0	0	
Druge proračunske vrstice (02 01 22 01 Odhodki za podporo IPE-E) – zunaj razdelka 7	0	0	0	4	4
SKUPAJ	0	0	0	10	10

3.2.4.2 Potrebe po človeških virih skupaj

IZGLASOVANE ODOBRITEVE + ZUNANJI NAMENSKI PREJEMKI SKUPAJ	Leto	Leto	Leto	Leto	Delovno mesto 2027
	2024	2025	2026	2027 ²	
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)					
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (posredne raziskave)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (neposredne raziskave)	0	0	0	4	4
Druge proračunske vrstice (navedite)	0	0	0	0	
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)					
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)	0	0	0	0	
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)	0	0	0	0	
Vrstica za upravno	– na sedežu	0	0	0	0

¹ Ker bodo dodatni EPDČ zajemali nove naloge, dodeljene Komisiji, trenutno ni EPDČ, ki bi bili že dodeljeni za upravljanje ukrepa ali ki bi jih bilo mogoče prerazporediti znotraj GD, kar zadeva GD za energijo.

² Kot je že navedeno, je trajanje predloga neomejeno in potrebe po virih bodo obstajale še po letu 2027, tudi v večletnem finančnem okviru za obdobje 2028–2034.

podpora [XX.01.YY.YY]	– na delegacijah EU	0	0	0	0	
01 01 01 02 (PU in NNS za posredne raziskave)		0	0	0	0	
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)		0	0	0	0	
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7		0	0	0	0	
Druge proračunske vrstice (02 01 22 01 Odhodki za podporo IPE-E) – zunaj razdelka 7		0	0	0	4	4
SKUPAJ		0	0	0	10	10

	Obstoječe osebje na voljo v službah Komisije	Dodatno osebje*		
		financirano iz razdelka 7 ali odobritev za raziskave	financirano iz vrstice BA	financirano s pristojbinami
Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom	4 GD JRC (prerazporeditev) 2 GD ENER	0	0	0
Zunanji sodelavci (PU, NNS, AU)		0	4 GD ENER (PU)	

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	GD za energijo: dva dodatna uradnika, za katera je bila podana zahteva za GD za energijo, bi bila zadolžena za nadzor, usmerjanje in usklajevanje novih nalog GD za energijo, povezanih z razvojem osrednjega scenarija (glej oddelek 1.5.1 zgoraj). Te naloge se nanašajo na usmerjanje procesov (vključno z učinkovitim usklajevanjem ekosistema deležnikov, združljivostjo scenarijev omrežja s splošno strukturo politike, koordiniranjem postopka usklajevanja potreb po novi infrastrukturi in pripravo pravnih aktov) ter pripravo in usklajevanje scenarijev (vključno z nadzorom zbiranja podatkov, usklajevanjem ocenjevalnega dela ter nadzorom in dokumentiranjem postopka modeliranja).
Zunanji sodelavci	GD za energijo: štirje dodatni pogodbeni uslužbenci, za katere je bila podana zahteva za GD za energijo, bi bili zadolženi za pripravo osrednjega scenarija, s čimer bi podprli dva uradnika, ki sta zadolžena za nadzor in usmerjanje tega dela. Pogodbeni uslužbenci bi izvajali naloge v zvezi z usmerjanjem procesov ter pripravo in usklajevanjem scenarijev (glej oddelek 1.5.1 zgoraj).

3.2.5 Pregled ocenjenih posledic za naložbe, povezane z digitalnimi tehnologijami

Obvezno: v spodnjo tabelo je treba vstaviti najboljšo oceno z digitalnimi tehnologijami povezanih naložb, ki so vključene v predlog/pobudo.

Izjemoma, kadar je to potrebno za izvajanje predloga/pobude, je treba odobritve iz razdelka 7 vnesti v za to določeno vrstico.

Odobritve iz razdelkov 1–6 je treba prikazati kot „Odhodke za IT za operativne programe (v okviru politik)“. Ti odhodki se nanašajo na operativni proračun, ki se uporabi za ponovno uporabo / nakup / razvoj platform/orodij IT, ki so neposredno povezani z izvajanjem pobude in naložbami, povezanimi z njimi (npr. licence, študije, shranjevanje podatkov itd.). Informacije v tej tabeli morajo biti usklajene s podatki, predstavljenimi v oddelku 4 „Digitalne razsežnosti“.

Odobritve za digitalno in IT področje SKUPAJ	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021– 2027 SKUPAJ	VFO po 2027 SKUPAJ
RAZDELEK 7						
Odhodki za IT (na ravni organizacije)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Odobritve zunaj RAZDELKA 7						
Odhodki za IT za operativne programe v okviru politik	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500

3.2.6 Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

Predlog/pobuda:

- se lahko v celoti financira s prerazporeditvijo znotraj zadevnega razdelka večletnega finančnega okvira

Prerazporeditev bi bila potrebna v okviru proračunske vrstice IPE-E za financiranje odhodkov iz poslovanja za leto 2027.

Prerazporeditev med generalnimi direktorati bi lahko bila potrebna, da bi zagotovili, da bosta dva uradnika, za katera je bila podana zahteva za GD za energijo, izvajala naloge v skladu z zahtevo 1, opisane v oddelku 1.5.1.

- zahteva uporabo nedodeljene razlike do zgornje meje v zadevnem razdelku večletnega finančnega okvira in/ali uporabo posebnih instrumentov, kot so opredeljeni v uredbi o večletnem finančnem okviru
- zahteva spremembo večletnega finančnega okvira

3.2.7 Udeležba tretjih oseb pri financiranju

Predlog/pobuda:

- ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb
- je načrtovano sofinanciranje tretjih oseb, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	Skupaj
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo					
Sofinancirane odobritve SKUPAJ					

3.2.8 Ocenjene potrebe po človeških virih in odobritvah v decentralizirani agenciji

Potrebno osebje (v ekvivalentu polnega delovnega časa)

Agencija: Agencija ACER	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	Po letu 2027
Začasni uslužbenci (razredi AD)				1	1
Začasni uslužbenci (razredi AST)					
<i>Začasni uslužbenci (AD + AST) skupaj</i>	0	0	0	1	1
Pogodbeni uslužbenci				1	2
Napoteni nacionalni strokovnjaki					
<i>Pogodbeni uslužbenci in napoteni nacionalni strokovnjaki skupaj</i>	0	0	0	1	2
Osebje SKUPAJ	0	0	0	2	3

Odobritve, ki se krijejo s prispevkom iz proračuna EU, v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Staff expenditure to be adapted to the planned recruitment month (if recruitment occurs in July, only 50 % of the average cost is taken into account).

Agencija: Agencija ACER	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	2021–2027 SKUPAJ	PO LETU 2027 ³
Naslov 1: odhodki za osebje				0,127	0,127	2,546
Naslov 2: odhodki za infrastrukturo in poslovanje						
Naslov 3: odhodki iz poslovanja				0,200	0,200	0,773
Odobritve, ki se krijejo iz proračuna EU, SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

Pregled/povzetek potreb po človeških virih in odobritvah (v mio. EUR) za predlog/pobudo v decentralizirani agenciji

Agencija: ACER	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	2021–2027 SKUPAJ	Po letu 2027

³ Znesek za celoten VFO za obdobje 2028–2034

Začasni uslužbenci (AD + AST)	0	0	0	1	1	1
Pogodbeni uslužbenci	0	0	0	1	1	2
Napoteni nacionalni strokovnjaki	0	0	0	0	0	0
Osebj skupaj	0	0	0	2	2	3
Odobritve, ki se krijejo iz proračuna EU	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320
Odobritve, ki se krijejo s pristojbinami (če je relevantno)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve, ki se krijejo s sofinanciranjem (če je relevantno)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

3.3 Ocenjene posledice za prihodke

- Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
 - za lastna sredstva
 - za druge prihodke
 - Navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Odobritve na voljo za tekoče proračunsko leto	Posledice predloga/pobude ⁴			
		Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027
Člen					

Za namenske prejeme navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

n. r.

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

4. DIGITALNE RAZSEŽNOSTI

4.1 Zahteve digitalnega pomena

Zahteve digitalnega pomena v predlogu:

zahteva 1 se nanaša na postopke razvoja scenarijev in ugotavljanje potreb po infrastrukturi, pri katerih bi bilo treba poleg razvoja fizičnega omrežja upoštevati morebitno uporabo digitalnih in pametnih rešitev že v delu načrtovanja razvoja omrežja, ki se nanaša na modeliranje. S tem povezana zahteva je, da operaterji prenosnih sistemov za električno energijo pri predlaganju novih infrastrukturnih projektov prednostno preučijo nežične in digitalne rešitve, pri čemer se take zahteve uporabljajo na evropski ravni (kot del desetletnega razvojnega načrta omrežja za celotno EU) in na nacionalni ravni (nacionalni razvojni načrti omrežja na ravni prenosa). To bo pripomoglo k zagotovitvi čim večje učinkovitosti pri razvoju omrežja, pa tudi spodbudilo uporabo digitalnih rešitev v praksi.

Ta zahteva velja za institucije EU, ki so odgovorne za postopek modeliranja, države članice, organe, ki zastopajo operaterje prenosnih sistemov na evropski ravni (ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH), ter operaterje prenosnih sistemov na nacionalni ravni.

Zahteva 2 se nanaša na uvedbo nove kategorije nežičnega in digitalnega prenosa pri projektih skupnega interesa. Taka kategorija naj bi operaterjem prenosnih sistemov zagotovila boljše spodbude za uporabo tehnologij za izboljšanje omrežja in digitalnih tehnologij ter povečala učinkovitost uporabe omrežja in čezmejno prenosno zmogljivost. Ko operaterji prenosnih sistemov zaprosijo za novo kategorijo, morajo predložiti podatke v zvezi s tehničnimi značilnostmi predlaganih sistemov za digitalizacijo in pričakovanimi

⁴ Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.

učinki na obratovanje prenosnega sistema. ENTSO za električno energijo bi bil kot organ, ki je predlagan za izračun stroškov in koristi novih projektov, odgovoren za obdelavo s tem povezanih podatkov.

Zahteva 3 se nanaša na postopek vložitve vloge za izdajo dovoljenja za projekte s seznama projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa Unije. Nacionalni pristojni organi držav članic morajo imeti možnost, da prejmejo vloge za izdajo dovoljenj in vse ustrezne dokumente v digitalni obliki (člen 8). V skladu s predlogom morajo države članice zagotoviti, da je na nacionalni ravni na voljo digitalna platforma za upravljanje faz postopka izdaje dovoljenj (vključno z vlogami za izdajo dovoljenj, postopki izdaje dovoljenj, tekočimi odločbami o izdaji dovoljenj) in da so izdane odločbe na voljo v lahko dostopni obliki (člen 10(4)). To bi moralo prispevati k enotnejši digitalizaciji in preglednosti pri različnih organih za izdajo dovoljenj v državah članicah ter nenazadnje pospešiti izdajo dovoljenj.

To je dodatek k obveznostim držav članic, da morajo biti vse odločbe izdane v lahko dostopni obliki.

4.2 Podatki

Za zahtevo 1: zahteva se nanaša na zbiranje obstoječih podatkov za modeliranje omrežja in razvoj scenarijev ter lahko privede do zbiranja novih podatkov o prihodnji uporabi digitalnih tehnologij in njihovem potencialu. V literaturi sicer obstajajo predpostavke o potencialu takih tehnologij, vendar podatki držav članic trenutno niso javno dostopni in se ne zbirajo za isti namen (upoštevano je bilo načelo „samo enkrat“). Operaterji prenosnih sistemov bodo začeli ocenjevati potrebe po prožnosti v skladu z Uredbo (EU) 2019/943 od leta 2026, nekatere podatke, ki se uporabljajo, pa je mogoče uporabiti tudi za načrtovanje omrežja. Vendar je razdobje zanje le prvih 10 let, medtem ko načrtovanje omrežja na ravni Unije zajema naslednjih 10–20 let. V zvezi s tem se zdi, da je zbiranje podatkov neizogibno za zagotovitev popolne pokritosti. Sekundarna zakonodaja o konkretni obliki podatkov bo zagotovila, da bodo za namene ocen potreb po prožnosti upoštevane obstoječe zbirke, da bi preprečili podvajanje zahtev. Kar zadeva pretok podatkov, podatke Komisiji posredujejo operaterji prenosnih sistemov, regulativni organi in države članice na podlagi pravila, ki se sprejme s sekundarnimi pravnimi akti. Operaterji prenosnih sistemov po potrebi predložijo dodatne podatke za modeliranje omrežja neposredno ENTSO za električno energijo.

Za zahtevo 2: podatki, povezani z vložitvijo vloge za projekt skupnega interesa, so edinstveni za vsak projekt, zato jih je treba zbrati ob predložitvi vloge (načelo „samo enkrat“ je torej v celoti upoštevano). Taki podatki se nanašajo na obseg projekta, finančne ocene, uporabljene tehnologije, lokacijo, vpliv na okolje in omrežje električne energije itd. Predlagatelji projektov (predvsem operaterji prenosnih sistemov) podatke posredujejo ENTSO za električno energijo in Komisiji, da ocenita stroške in koristi v okviru postopkov ocenjevanja projektov skupnega interesa.

Za zahtevo 3: digitalne platforme, ki bi jih morale vzpostaviti države članice, bi hranile vse podatke, potrebne za popolno dovoljenje ali dovoljenja za projekte skupnega interesa in projekte vzajemnega interesa. To so osebni podatki v zvezi z vložnikom, ne glede na to, ali gre za fizično ali pravno osebo, značilnosti projekta in vsa potrebna dokazila.

4.3 Digitalne rešitve

Za zahtevo 1: platforma, povezana z zahtevo 1, se nanaša na modeliranje omrežja in

modeliranje scenarijev za prihodnji razvoj infrastrukture. ENTSO za električno energijo že uporablja tako platformo, zato se nova zahteva nanaša na nadgradnjo platforme, da bi lahko obdelala več podatkov. Kar zadeva vlogo Komisije v postopku modeliranja scenarijev, se bodo podatki uporabljali v obstoječih modelih, zato v spremembah ni novih zahtev za vzpostavitev ločene platforme.

Za zahtevo 2: ta zahteva ne bi smela imeti za posledico vzpostavitve novih platform sistemov za obdelavo podatkov, saj je postopek izbire projektov skupnega interesa dobro uveljavljen, cilj pa je razširiti obseg kategorij (ob ohranitvi načel za ocenjevanje, uporabi obstoječih sistemov za obdelavo vlog ter izračunu stroškov in koristi).

Za zahtevo 3: digitalizacijo in centralizacijo postopkov izdaje dovoljenj bodo olajšale digitalne platforme, ki bi jih morale vzpostaviti države članice. Pričakujemo, da bomo s centralizacijo teh podatkov poenostavili postopke in preprečili podvajanje istih podatkov na različnih platformah. Komisija v uvodnih izjavah poziva, naj portal vsebuje funkcije, tudi z umetno inteligenco, ki bi enotni kontaktni točki, drugim organom in vložnikom omogočale, da preverijo status vloge, ugotovijo, kje prihaja do zamud, ter preverijo upoštevanje rokov za izdajo dovoljenj. Poleg tega bi moral omogočati pridobivanje statističnih podatkov za preverjanje splošnega napredka postopkov izdaje dovoljenj v državah članicah. Portal bi moral olajšati naloge enotne kontaktne točke, ki bi morala imeti dostop do vseh pomembnih podatkov in informacij.

4.4 Ocena interoperabilnosti

Za zahtevi 1 in 2 ni potrebna interakcija prek meja držav članic, saj je cilj na centraliziran način zagotoviti podatke za ocene na ravni EU. Prav tako zahtevi nista povezani s čezmejno interoperabilnostjo, saj se izmenjani podatki nanašajo na prihodnje ocene razvoja projekta in ne na obstoječe tokove podatkov, povezane z obratovanjem sistema (ki se že izmenjujejo prek drugih platform za sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov). Pričakuje se, da bodo podatki posredovani samo enkrat, tj. ENTSO za električno energijo (ki jih bo nato posredovala Komisiji) ali neposredno Komisiji (če ENTSO za električno energijo ne potrebuje popolnoma enakih podatkov). Informacije se izmenjujejo preko podatkovnih datotek in ne preko medsebojne povezave dveh platform.

Za zahtevo 3 ni potrebno sodelovanje preko meja držav članic, med subjekti EU ali med subjekti EU in organi javnega sektorja. Zahteva prav tako ne vpliva na čezmejno interoperabilnost, saj so podatki pomembni za postopke odločanja na nacionalni ravni in ne na ravni EU. Obravnavana in opuščena je bila centralno opredeljena struktura podatkov, saj je zaradi večinoma nacionalnega značaja največjega deleža postopkov izdaje dovoljenj v posameznih državah članicah in različnih sistemov izdaje dovoljenj logično, da je dejanska odločitev o obliki izvajanja prepuščena državam članicam, ki se lahko odločijo, kaj najbolj ustreza njihovemu sistemu in novi digitalni platformi, ki jo bodo vzpostavile. Uredba TEN-E sicer od pristojnih nacionalnih organov, odgovornih za izdajanje dovoljenj, zahteva, da v največji možni meri sodelujejo pri čezmejnih projektih, vendar državam članicam omogoča, da se same odločijo o najprimernejšem načinu za to. Ker se lahko del zadevnih podatkov zahteva in oceni tudi za postopke, povezane s projekti, ki niso zajeti v uredbi TEN-E, bo predlagano tudi, da se te platforme vzpostavijo kot večnamenska platforma, ki zajema izdajanje dovoljenj za širok nabor energetskega sredstev (omrežja, cevovodi, obnovljivi viri energije, shranjevanje energije itd.).

Javne službe, na katere vplivajo ti predlogi, bi bili vsi nacionalni organi, vključeni v

izdajanje dovoljenj za energetska sredstva, npr. ministrstvo in/ali agencije za energijo, občinska/lokalna uprava in organi za varstvo okolja. Vplivali bi tudi na upravne organe ali subjekte, pristojne za mnenje o projektih, ki vplivajo na prostorsko načrtovanje in območja kulturne dediščine, ali njihovo odobritev.

4.5 Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju

Ukrepi se nanašajo na zahtevo 2, tj. na uvedbo nove kategorije nežičnega in digitalnega prenosa pri projektih skupnega interesa. Taka kategorija naj bi operaterjem prenosnih sistemov zagotovila boljše spodbude za uporabo tehnologij za izboljšanje omrežja in digitalnih tehnologij ter povečala učinkovitost uporabe omrežja in čezmejno prenosno zmogljivost. Če bi takim naložbam podelili status projekta skupnega interesa, bi zanje veljalo pospešeno izdajanje dovoljenj, če pa bi izpolnjevale vse potrebne pogoje, bi lahko zaprosile za financiranje iz Instrumenta za povezovanje Evrope. Ti ukrepi bi morali biti v podporo izvajanju digitalnih platform v prenosnih in distribucijskih omrežjih EU.